

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΘ'

ΤΕΥΧ. Α'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14-115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1992

ΑΡΙΘ. 9

ΠΡΟ-Υ-ΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΝΕΧΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΩΝ

Τὰ ὅσα ἐπισημάναμε σὲ προηγούμενα ἄρθρα μας γιὰ τὸν θεσμὸ τῆς Οὐνίας καὶ γιὰ τὰ «ἐξ οἰκείων βέλη», πού στρέφονται ἐναντίον τῆς ἢ ἐναντίον τῆς σημερινῆς στάσεως τοῦ Βατικανοῦ ἀπέναντι στὰ Οὐνιτικὰ Πατριαρχεῖα, ἐπιβάλλουν τόσον στοὺς Ὁρθοδόξους, ὅσον καὶ στοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς νὰ καταβάλουν ἰδιαίτερες προσπάθειες πρὸς ἀποδυνάμωσι καὶ κατάργησι τοῦ «ένωτικοῦ» αὐτοῦ «μοντέλου». Ὁ ψευδεπίγραφος καὶ κακέκτυπος αὐτὸς ρωμαιοκαθολικὸς θεσμὸς μὲ τὴν βυζαντινοφανῆ ἢ ὀρθοδοξοφανῆ προσωπίδα του γιὰ μὲν τοὺς Ὁρθοδόξους εἶναι ἀπαράδεκτος, γιὰ δὲ τοὺς ἀπροκαταλήπτους καὶ καλῆς θελήσεως Ρωμαιοκαθολικοὺς νόθο κατασκευάσμα, πού — συμφώνως πρὸς τὴν ὁμολογία διαπρεπῶν ἐκπροσώπων τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας — σημαίνει διάψευσι προσδοκιῶν καὶ ἀποτυχία γιὰ δύο λόγους: α') Ἡ Οὐνία ὄχι μόνον δὲν ἔγινε προωθητικὸς παράγων στὴν ἐνωτικὴ προσπάθεια, ἀλλὰ καὶ ὠδήγησε σὲ ἐπίσχεσι, διάβρωσι καὶ ὑπονόμευσι αὐτῆς καὶ μάλιστα ἀπειλεῖ μὲ πλήρη διακοπὴ τὸν τόσον ἐλπιδοφόρο οἰκουμενικὸν διάλογο μεταξὺ Ὁρθοδοξίας καὶ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ. β') Ἡ Οὐνία σὲ τελευταία ἀνάλυσι ὄχι μόνον δὲν προώθησε σὲ μεγάλη κλίμακα τὴν ἐπιβολὴν τοῦ παπικοῦ πρωτείου, πού σὲ τελευταία ἀνάλυσι ὑπῆρξε τὸ γενεσιουργὸ αἷτιο τῆς ἐπινοήσεως τῆς οὐνιτικῆς μεθοδολογίας, ἀλλ' ἀντιθέτως κατέστησε τοὺς ὀρθοδόξους λαοὺς

στὴν συντριπτικὴ πλειονότητά τους περισσότερο «συνειδητῶς ἀντικαθολικοὺς»⁷¹ καὶ τοὺς συσπείρωσε ἐναντίον τῶν ἐπεκτατικῶν, ἰμπεριαλιστικῶν καὶ καισαροπαπικῶν σχεδίων ὀρισμένων κύκλων τοῦ Βατικανοῦ, οἱ ὅποιοι αὐτονοήτως δὲν βλέπουν μὲ καλὸ μάτι καὶ προσπαθοῦν νὰ τροχοπεδήσουν ἀξιεπαινες πρωτοβουλίες καὶ προσπάθειες μερικῶν παλαιότερων καὶ νεωτέρων φωτισμένων ἡγετικῶν στελεχῶν τοῦ «Ποντιφικοῦ Συμβουλίου (τῆς ἄλλοτε Γενικῆς Γραμματείας) γιὰ τὴν προώθησι τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν». Ἔστωσαν ἄλλη μία φορὰ ὡς παραδείγματα ὁ ἀείμνηστος ἐπιφανὴς καρδινάλιος Augustin Bea, ὁ ἐπίτιμος Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ διαπρεπῆς καρδινάλιος Johannes Willebrands καὶ ὁ σημερινὸς ἐμψυχωτῆς τοῦ ἰδίου Συμβουλίου ἐπίσκοπος Pierre Duprey, πού, ἀνάμεσα σὲ ἀληθινὰς Συμπληγάδες ποικίλων ἀντιξοοτήτων, μὲ ἀποστολικὸν ζῆλο προώθησαν καὶ προωθοῦν τὸν γνήσιο Οἰκουμενισμό.

Καρπὸς τῆς συσπειρώσεως τῶν Ὁρθοδόξων εἶναι καὶ ἡ πρόσφατη ὁμόφωνη Διακήρυξις τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν καὶ λοιπῶν Προκαθημένων στὴν εὐλογημένη Σύναξι τους στὸ Φανάρι, ὑπὸ τὴν ἐνοποιὸ πνοὴν τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ

71. Wilhelm de Vries, Die «nationalen Kirchen» des Nahen Ostens und das «Uniatenproblem», ἐν Endre von Ivánka, Julius Tyciac, Paul Wiertz, μν. ξ., σ. 211.

Πατριάρχου. Στὴ Διακήρυξι αὐτὴ τονίσθη-
καν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς: «Μετὰ πολ-
λῆς θλίψεως κοὶ συνοχῆς καρδίας δια-
πιστοῦμεν, ὅτι ὠρισμένοι κύκλοι, ἐντὸς
τῶν κόλπων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκ-
κλησίας, προβαίνουν εἰς ἐνεργείας ἐντε-
λῶς ἀντιθέτους πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ δια-
λόγου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀληθείας...
Ὅπως ἰδιαίτερος ἐπισημαίνομεν καὶ κα-
ταδικάζομεν τὴν εἰς βάρος τῶν Ἐκκλησιῶν
ἡμῶν δρᾶσιν τῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς
Ρώμης ἀνηκόντων Οὐνιῶν εἰς Οὐκρα-
νίαν, Ρουμανίαν, Ἀνατολικὴν Σλοβακίαν,
Μέσην Ἀνατολήν καὶ ἀλλαχοῦ. Αὕτη
ἐδημιούργησε καταστάσεις ὅπως ἀσυμβι-
βάστους πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ διαλόγου
ἀγάπης καὶ ἀληθείας»⁷².

★

Ὅλα τὰ δεδομένα, πὸ ἀναφέραμε
ἕως τώρα, καλοῦν πρὸς ἀνάληψι συνετῶν
καὶ ψυχραίων ἐνεργειῶν γιὰ τὴν ἀπο-
φυγὴ διακοπῆς τῆς προσπαθείας, πὸ ἀπο-
βλέπει στὴν προσέγγισι τῶν δύο Ἐκκλη-
σιῶν καὶ στὴν ἀποκατάστασι τῆς ἐνότητος
μεταξύ τους. Ἀλλὰ τί δέον γενέσθαι;

1) Ἐφ' ὅσον ὁ διμερῆς Διάλογος, καὶ
κατὰ τὸ πρόσφατο μήνυμα τῶν Ὁρθοδό-
ξων Προκαθημένων, ἔχει ὑποστῆ «βαρύ-
τατον καὶ δυσίατον πλῆγμα» καὶ «ἐν τῇ
πράξει ἔχει ἤδη περιορισθῆ εἰς τὴν συζή-
τησιν τοῦ θέματος τῆς Οὐνίας, μέχρις
ἔτου ἐπιτευχθῆ συμφωνία ἐπὶ τοῦ ζητήμα-
τος τούτου»⁷³, πρέπει τὰ μέλη τῆς Διεθοῦς
Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου νὰ κα-
ταβάλουν σύντομες προσπάθειες γιὰ τὴν
ἐπίτευξι τῆς συμφωνίας αὐτῆς κατόπιν
ἐνδελεχοῦς, ἀντικειμενικῆς καὶ καλοπί-
στου ἐξετάσεως ὅλων τῶν ἐκκλησιολογι-
κῶν, ἱστορικοκανονικῶν, λαοψυχολογι-
κῶν, κοινωνιολογικῶν, πολιτιστικῶν, ἀ-
κόμη καὶ πολιτικῶν (σὲ ἐθνικὰ καὶ δια-
κρατικὰ πλαίσια) συναρτήσεων τοῦ προ-
βλήματος τῆς Οὐνίας. Εἶναι εὐχάριστον,
ὅτι ἄρχισε ἤδη μία προσπάθεια πρὸς
συγκέντρωσι τοῦ σχετικοῦ βιβλιογραφι-

κοῦ ὕλικου πρὸς μελέτη καὶ ἀξιοποίησι
του⁷⁴.

2) Γιὰ νὰ εὐδοθοῦν ὅλες οἱ προσπά-
θειες πρὸς κριτικὴν ἀξιολόγησι τῶν σχε-
τικῶν γεγονότων καὶ δεδομένων, πρέπει
νὰ ἐκλείψουν οἱ καχυποψίες, πὸ θολώ-
νουν τὴν διεκκλησιαστικὴ ἀτμόσφαιρα
καὶ νὰ ἀποκατασταθῆ κλίμα ἀμοιβαίας
ἐμπιστοσύνης. Πρὸς τοῦτο τόσον οἱ Ὁρ-
θόδοξοι, ὅσον καὶ οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ
πρέπει στὶς διαλογικῆς συναντήσεις καὶ
ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων νὰ ἐπιδεικνύουν τὸ

74. Ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» δημοσίευσε προσφά-
τως τὰ ἐξῆς: «Ἡ Διεθνῆς Μικτὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Διαλόγου
μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλη-
σίας στὴν ἐν ὀλομελείᾳ Γενικῆ τῆς Συνέλευσι τοῦ Νέου Βάλαιου
τῆς Φιλανδίας (1988) συνεκρότησε ἀπὸ μέλη τῆς εἰδικῆς
Μικτῆ Ὑποεπιτροπῆς γιὰ νὰ μελετήσῃ τὸ πρόβλημα τῆς Οὐ-
νίας. Ἡ Ὑποεπιτροπὴ ἀποφάσισε νὰ προωθῆται καὶ νὰ ἐπι-
σχύσει μελέτες γιὰ τὴν Οὐνία στὶς κατὰ τόπους Ἐκκλησίες,
πὸ θὰ ἀναφέρονται στὴν ἐμφάνισι καὶ στὴ δράσι τῆς Οὐ-
νίας, στὰ προβλήματα πὸ δημιούργησε, στὸ ἀν βοήθησε ἢ
παρεμπόδισε τὸ ἔργο τῆς ἐνότητος τῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ στὴ
σύγχρονη κατάστασι καὶ δράσι τῶν Οὐνιτικῶν Ἐκκλησιῶν.
Μέλος τῆς εἰδικῆς αὐτῆς Ὑποεπιτροπῆς ὀρίσθη καὶ ὁ κα-
θηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ-
σαλονίκης Πρωτ. π. Θεόδωρος Ζήσης, πὸ μαζί με τὸν Σε-
βασμιώτατο Μητροπολίτη Περιστερίου κ. Χρυσόστομο ἐκ-
προσωποῦν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος στὸν Διάλογο μετὰ τοὺς
Ρωμαιοκαθολικοὺς. Στὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς ἀναγκασιότητος
γιὰ τὴ μελέτη τῆς Οὐνίας ὁ καθηγητῆς π. Θεόδωρος Ζήσης
μαζί με συνεργάτες του συγκέντρωσαν ὅλο τὸ σχετικὸ ὕλικὸ
καὶ τὴ βιβλιογραφία καὶ προχώρησαν στὴ σύνταξι σχετικῶν
μελετῶν. Ἡ πρώτη μελέτη, πὸ ἀποτέλεσε καὶ τὴ μοναδικὴ
ἐκ μέρους τῶν Ὁρθοδόξων εἰσήγησι στὴ συνεδρία τῆς Ὑπο-
επιτροπῆς στὴ Βιέννη (Ἰανουάριος 1990), γράφθηκε ἀπὸ τὸν
καθηγητῆ π. Θεόδωρο Ζήση με τίτλο «Ἡ Οὐνία ὡς πρόβλημα
τοῦ Διαλόγου Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν» καὶ δημο-
σιεύθηκε σὲ ἀγγλικὴ γλῶσσα στὸ περιοδικὸ τῆς Θεολογικῆς
Σχολῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τῆς Βοστώνης καὶ στὰ ἑλληνικὰ
στὸ περιοδικὸ «Κληρονομία» τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος
Πατερικῶν Μελετῶν. Ἡ δευτέρη μελέτη με θέμα «Ἡ Οὐνία
στὴν ἑλληνικὴ θεολογικὴ βιβλιογραφία» γράφθηκε ἀπὸ τὸν
Θεολόγο Κωνσταντῖνο Κωτσιόπουλο καὶ ὑπεβλήθη ὡς διπλω-
ματικὴ ἐργασία στὸ τμήμα Ποιμαντικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχο-
λῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης βαθμολογηθεῖσα με
ἄριστα. Ἐχει ἀναθεθεῖ ἐπίσης στὸ Θεολόγο Μηνᾶ Γρηγοριά-
δη ἡ σύνταξι διπλωματικῆς ἐργασίας με θέμα «Ἡ δράσι τῆς
Οὐνίας στὴ Μακεδονία κατὰ τὴν περίοδο τοῦ ἐξαρχικοῦ (βουλ-
γαρικοῦ) ζητήματος».

Ἐτοιμάζεται ἀκόμη ἀπὸ τὸν Καθηγητῆ π. Θεόδωρο
Ζήση καὶ τοὺς συνεργάτες του βιβλίον με θέμα «Ἡ Οὐνία χθὲς
καὶ σήμερα. Ἀποφάσεις-κείμενα-μελέτες». Σ' αὐτὸ μετὰ ἀπὸ
μια ἱστορικοθεολογικὴ ἀνάλυσι με ἰδιαίτερη ἀναφορὰ στὶς
σύγχρονες ἐξελίξεις παρατίθενται οἱ ἱστορικῆς ἀποφάσεις τῆς
Βιέννης καὶ τοῦ Freising, κατὰ τίς ὁποῖες ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοὺς
Ρωμαιοκαθολικοὺς Θεολόγους ἀπορρίπτεται ἡ Οὐνία ὡς πρό-
τυπο ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ θεωρεῖται ὡς αἰτία διαίρε-
σεων καὶ σχισμάτων, καὶ στὴ συνέχεια οἱ καλύτερες παλιῆς
καὶ σύγχρονες μελέτες Ἑλλήνων Θεολόγων σχετικὰ με τὴν
Οὐνίαν («Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», 1-16 Μαΐου 1992, σ.
10). Ἐκφράζομε τὴ χαρὰ μας γιὰ τὴν εἰδησι αὐτῆ, ὅπως καὶ
γιὰ τὸ γεγονός, ὅτι τίς ἱστορικῆς ἀποφάσεις τῆς Βιέννης καὶ
τοῦ Freising» ἔχομε ἤδη καταστήσει γνωστῆς στοὺς ἀναγνώ-
στες τῆς «Ἐκκλησίας» (Περ. «Ἐκκλησία», 1 Ἀπριλίου 1992,
σσ. 178-180).

72. «Μήνυμα τῶν Προκαθημένων τῶν Ἀγιοτάτων
Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν», § 4.

73. Ἐνθ' ἄνωτ.

ἀπαιτούμενο χριστιανικό ἦθος, πὸ κορυφώνεται στὴν ἀγάπη, ἡ ὁποία «μακροθυμεῖ..., οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν..., πάντα στέγει..., πάντα ὑπομένει· ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει» (Α' Κορ. ιγ', 4-7).

3) Εἶναι περιττὸ νὰ ὑπομνήσωμε, ὅτι ὁ Διάλογος γιὰ τὴν Οὐνία πρέπει νὰ πραγματοποιηῖ ὅλα τὰ αἰτήματα τῆς δεοντολογίας τῶν διαλόγων τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι λ.χ. πρέπει ὅπωςδῆποτε νὰ ἀποφεύγεται ἡ χρῆσις λογικῶν σφαλμάτων, πὸ συνειδητῶς ἢ καὶ ἀσυνειδητῶς ἐπιστρατεύονται ἀπὸ μερικοὺς καὶ συχνά, ὡς μὴ ὄφειλε, χρησιμοποιοῦνται καὶ στοὺς διεκκλησιαστικοὺς διαλόγους. Τέτοια λογικὰ σφάλματα, ὅπως καὶ στὸ παρελθὸν ἔχομε τονίσει, εἶναι λ.χ. ἡ ταῦτισις τοῦ ἐπουσιώδους πρὸς τὸ οὐσιώδες, τοῦ ιδεώδους πρὸς τὴν πρᾶξι καὶ τῆς ἐννοίας τῆς καταχρήσεως πρὸς τὴν ἐννοια τῆς χρήσεως· ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ὅλου ἀπὸ τὸ μέρος (pars pro toto)· ἡ λήψις τοῦ ζητουμένου καὶ πολλὰ ἄλλα.

Εἰδολογικὸ γνώρισμα τοῦ διεκκλησιαστικοῦ διαλόγου πρέπει νὰ εἶναι ἡ κατανόησις καὶ ἡ ἐρμηνεία τῶν ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων μέσα στὴν ὁλότητα τῶν εὐρύτερων συναρτήσεων τους κατὰ τρόπον καλόπιστο καὶ ἀντικειμενικό. Πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζωμε τὶς ἀπόψεις, τὰ ἐπιχειρήματα, τὶς ἀντιρρήσεις τῶν ἄλλων κατὰ τρόπον εὐσυνειδήτο καὶ ἀντικειμενικό καὶ ὄχι κατὰ τρόπον ἀποσπασματικό καὶ σοφισματικό, πὸ ἐξασφαλίζει εὐκολὴ θριαμβολογία. Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ἡ διπολικότης κάθε διαλόγου, στὸν ὁποῖο τὸ ρεῦμα τοῦ λόγου κινεῖται μεταξὺ δύο πόλων. Στὸν διάλογο προσφέρουμε καὶ δεχόμεθα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ κατανοοῦμε ὅλα ὅσα ἀκριβῶς ὁ συνομιλητῆς μας λέγει. Ὁ καλὸς διάλογος δὲν εἶναι ἀλληλοδιαδοχὴ μονολόγων, ἀλλ' ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων, πὸ στηρίζεται σὲ ἀλληλοακρόασι, σὲ κοινὴ προσπάθεια ἀπροκατα-

λήπτου ἀναζητήσεως τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ὀρθοῦ, χωρὶς ἀπώλεια τοῦ ἐλέγχου τῶν ψυχολογικῶν ἀντιδράσεων. Ἀκόμη καὶ ὁ ἐπιτιμητικὸς ἔλεγχος πρέπει πάντοτε νὰ εἶναι αὐτοελεγχόμενος⁷⁵.

4) Στὶς διεκκλησιαστικὲς ἀντιπαραθέσεις δὲν πρέπει νὰ συγχέωνται οἱ ὑποκειμενικὲς γνώμες ἢ διατυπώσεις μερικῶν δημοσιογράφων, — οἱ ὁποῖες βεβαίως πρέπει νὰ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν, ὅταν εἶναι ἔκφρασις λαοψυχολογικοῦ ἀντικειμενικοῦ πνεύματος —, μὲ τὶς διακηρύξεις εἰδικῶν θεολόγων ἢ ἡγετικῶν στελεχῶν τῶν διαλεγόμενων Ἐκκλησιῶν. Ἔπειτα λάθη ἢ ὀλισθήματα ἢ ἀπαράδεκτες ἐνέργειες μιᾶς τοπικῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος πρέπει ὄχι νὰ συγκαλύπτονται καὶ νὰ δικαιολογοῦνται, ἀλλὰ νὰ στιγματίζονται ἀπὸ τὴν ὑπερκειμένη ἐκκλησιαστικὴ Ἡγεσία τους, γιὰ νὰ μὴ δημιουργῆται ἡ ἐντύπωσις, ὅτι ὑποθάλπονται καὶ ὑποκινοῦνται ἀπὸ τὴν Ἡγεσία αὐτή.

Γενικῶς ἡ ἐπίκλησις ἱστορικῶν δεδομένων στὴν διαλογικὴ ἀντιμετώπισι θλιβερῶν φαινομένων δὲν πρέπει νὰ γίνεται μὲ δαλτανικὴ θεώρησι τῶν γεγονότων, μὲ ἐπιλεκτικὴ μονομερῆ παρουσίασι — καὶ συχνά κακοποίησι σὲ προκρούστεια κλίνη — μερικῶν ἱστορικῶν συγκυριῶν, μὲ ἀπόκρυψι ἄλλων παραλλήλως ὑφισταμένων συντυχιῶν καὶ μὲ παρασιώπησι τοῦ γεγονότος, ὅτι οἱ μνημονευόμενες συγκυρίες εἶναι ἀπλῶς αἰτιατὰ-ἀποτελέσματα προηγηθεισῶν ὑπερκειμένων εὐρύτερων ἱστορικοεκκλησιαστικῶν καὶ ἱστορικοπολιτικῶν συναρτήσεων καὶ προϋπαρχόντων γενεσιουργῶν αἰτίων.

Τέτοιες μονομέρειες εἶναι ὀφθαλμοφανεῖς στὸν τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖο μερικοὶ κύκλοι τοῦ Βατικανοῦ ἀντιμετώπισαν καὶ δικαιολόγησαν τὰ εἰς βάρος τῶν Ὀρθόδοξων ἔκτροπα τῶν Οὐνιῶν στὴν Οὐκρανία, Μολδαβία κ.λπ. Ὅταν οἱ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίες ἐπικαλέσθησαν τὰ ἔκτροπα αὐτὰ καὶ τὴν ρωμαιοκαθολικὴν πολιτικὴν στίς πρώην κομμουνιστικὲς χῶρες, γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὸ ὅτι δὲν ἀν' ἀποκρίθησαν στὴν σχετικὴ πρόσκλησι τοῦ Πάπα καὶ ἀρνήθησαν νὰ στείλουν ἐκπροσώπους των

75. Περισσότερα περὶ τῆς δεοντολογίας τοῦ διαλόγου βλ. στὸ δημοσίευμα: Ἐδαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἐκκλησία καὶ Διάλογος, Ἀθήνα 1985, σσ. 82-89.

Ο ΣΥΡΟΥ ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ (1883-1961)*

Τριακονταετής ἀμφιετηρίδα ἀπὸ τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας αὐτοῦ (+ 8.6.1961 — 1991)

Μετὰ τὴν ἐξόδιον ἐν Ἀθήναις ἱεράν ἀκολουθίαν, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησε πλῆθος εὐσεβῶν Κυκλαδίων, διὰ τοῦ πλοίου «ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΑ», τὸ σκῆνωμα τοῦ ἀοιδίου Ἱεράρχου, διεκαμίσθη εἰς Ἐρμούπολιν τὴν ἐσπέραν τῆς Παρασκευῆς 9ης Ἰουνίου μὲ τὴν συνοδείαν τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Σεβασμ. Μητροπολίτου Θήρας κ.κ. Γαβριήλ, τῶν πρὸς τοῦτο μεταβάντων εἰς Ἀθήνας Ἱεροκηνύκων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πανσο. Ἀρχιμανδριτῶν κ.κ. Δωροθέου Στέκα καὶ Παντελεήμονος Ρίζου καὶ τοῦ Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου Τήνου αἰδεσιμολ. κ.κ. Ἐλευθ. Κορνάρου, ὡς καὶ τῶν ἐν Ἀθήναις Πανοσιολ. Ἀρχιμανδριτῶν κ.κ. Ἀγαθαγγέλου Κοτρῶνη καὶ Κων. Ἀβζηγιάννη, πνευματικῶν ἀναστημάτων τοῦ ἐκδημήσαντος Ἱεράρχου καὶ ἄλλων κληρικῶν.

Κατὰ τὴν ἀποθίβασιν τῆς σοροῦ τοῦ σεπτοῦ Ἱεράρχου, παρέστησαν αἱ Ἀρχαὶ καὶ σύσσωμος ὁ Λαὸς τῆς πόλεως. Τιμὰς ἀπέδωσε Λόχος τοῦ ΚΕΝ, ὅστις καὶ συνώδευσε αὐτὴν μέχρι τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος, ὅπου καὶ ἐναπετέθη εἰς λαϊκὸν προσκύνημα. Ἐκεῖ ἐψάλη Τρισάγιον, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου κ.κ. Γαβριήλ, ὅστις καὶ ὠμίλησε δι' ὀλίγων, διερμηνεύσας τὴν θλιψὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Λαοῦ διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἐπὶ μίαν τριακονταετίαν πνευματικοῦ ἡμῶν Πατρός.

Ἐπὶ τοῦ φερέτρου ἦσαν ἐναποτεθειμένα τὰ παράσημα, ἡ Μίτρα καὶ ἡ Ποιμαντικὴ Ράβδος, ἐνῶ τιμητικὴ φρουρὰ στρατιωτῶν ἴστατο περίξ τοῦ φερέτρου μὲ τὰ ὅπλα ὑπὸ μάλης καὶ ἱερεὺς ἀνεγίνωσκε ψαλ-

μοὺς καὶ εὐαγγέλια, μέσφ εὐδσμων θυμιαμάτων ἀπὸ θυμιατήρια ἐπὶ μεταλλίνων ὑψηλῶν θάσεων.

Ἡ σκηνὴ αὐτὴ τοῦ μὲ ἀσκητικὴν μορφήν γέροντος ποιμενάρχου, εὐλογοῦντος καὶ τεθνηκότος τοὺς εὐλαβεῖς προσκυνητὰς, ὠμοίαζε μὲ ἀναβίωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱεροτελεστιῶν τοῦ Βυζαντίου¹¹.

Καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τῆς παραμονῆς τοῦ σεπτοῦ σκηνώματος εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναόν, μέχρι τῆς ὥρας τῆς κηδείας, τὴν Κυριακὴν, ἐναλλασσομένη φρουρὰ ἐκ τεσσάρων στρατιωτῶν τοῦ ΚΕΝ, ἴστατο παρὰ τὸ φέρετρον τιμητικῶς, ἐνῶ ὁ Ἱερός Κληρὸς τῆς πόλεως, ἐναλλασσόμενος νυχθημερόν, ἀνεγίνωσκε ἐπικηδείους εὐχὰς καὶ κατάλληλα ἐκκλησιαστικὰ κείμενα. Κατὰ τὸ ἴδιον αὐτὸ διήμερον, σύμπας ὁ Λαὸς τῆς πόλεως παρήλασε πρὸ τῆς σεπτῆς σοροῦ διὰ τὴν ἀσπασθὴν δι' ὑστάτην φοράν, τὴν δεξιάν τοῦ νεκροῦ Ἱεράρχου καὶ τὴν ἐπικαλεσθὴ τὰς εὐλογίας Του¹².

Τὴν Κυριακὴν, 11ην Ἰουνίου, ἦτις εἶχεν ὀρισθῆναι διὰ τὴν ἐκφοράν τῆς σοροῦ, σύμπας ὁ Λαὸς τῆς πόλεως εὐρίσκετο ἐπὶ ποδός. Περὶ τὴν 9ην πρωϊνὴν ἤρχισεν ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θήρας κ.κ. Γαβριήλ, συμπαραστατουμένου ὑφ' ὀλοκλήρου τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου τῆς γῆσου μας καὶ ἄλλων Ἱερέων ἐλθόντων ἐκ τῶν περίξ γῆσων. Παρέστησαν αἱ Ἀρχαὶ τῆς πόλεως καὶ μέγα πλῆθος, τὸ ὁποῖον κατέκλυσε τὸν ναὸν καὶ τὸν περίβολον αὐτοῦ.

Περὶ τὸ τέλος τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας, ἐξεφώνησεν ἐπικηδεῖον λόγον ὁ Σεβ. κ.κ. Γαβριήλ, σκιαγραφῆσας τὴν προσωπικότητα τοῦ ἐκλιπόντος Ἱεράρ-

11. ΚΥΚΛ. ΦΩΣ (Φ. 144, 17.6.60).

12. Ἐφημ. «ΘΑΡΡΟΣ» (Σῆρος, φ. 393, 25.6.1961).

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 220 τοῦ ὑπ' ἀρ. 7 τεύχους.

στήν συγκληθεῖσα Σύνοδο τῶν Ἐπισκόπων τῆς Εὐρώπης καὶ ὅταν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰταλίας κ. Σπυρίδων παρουσίασε στὴ Σύνοδο τὶς ὀρθόδοξες αἰτιάσεις, τότε ὁ Γραμματεὺς τοῦ Κράτους τοῦ Βατικανοῦ καρδινάλιος Angelo Sodano σὲ ἐκτενῆ ὀμιλία του στὴν Σύνοδο αὐτὴ ἀποπειράθηκε νὰ πείσῃ τοὺς ρωμαιοκαθολικοὺς συνέδρους καὶ λοιποὺς προσκεκλημένους καὶ — διὰ τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημερώσεως — ὀλόκληρη τὴν Οἰκουμένη, ὅτι οἱ Ὀρθό-

δοξοὶ παρερμήνευσαν δῆθεν γεγονότα καὶ προθέσεις.

Ἀλλὰ τί συγκεκριμένως ἰσχυρίσθηκε ὁ ἐπίσημος ἐκπρόσωπος τοῦ Κράτους τοῦ Βατικανοῦ; Τί ἀκριβῶς εἶπε, ἀλλὰ καὶ τί παρεσιώπησε; Ποιὰ εἶναι ἡ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀλήθεια; Ἀπάντησις στὰ ἐρωτήματα αὐτὰ θὰ δοθῆ στὸ ἐπόμενο τεύχος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Ὁμότ. Καθηγητὴς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

χου και αναπτύξας τήν πολύμορφον δρᾶσιν Αὐτοῦ.

Μετά τόν Σεβασμιώτατον, ὠμίλησαν οἱ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίται κ.κ. Φιλάρετος Βιτάλης καί Δωρόθεος Στέκας, ἐν συνεχείᾳ καί ὁ Ἀρχιερ. Ἐπίτροπος Ἄνδρου αἰδεσιμολ. π. Βεντούρης, πλέξας δι' ὠραιότατων λόγων τὸ ἐγκώμιον τοῦ ἐκλιπόντος Ἱεράρχου. Μετά ταῦτα κατέθεσεν ἐπὶ τῆς σοροῦ στέφανον ὁ Δήμαρχος Ἐρμουπόλεως κ. Στ. Βαφίας καί ἀπηύθυνε συγκινητικὴν προσφώνησιν ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἱατρικοῦ Συλλόγου Κυκλάδων κ. Διον. Ἀλιθιζᾶτος.

Μετά τὸ πέρας τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας, ἐγένετο ἡ ἐκφορὰ τῆς σοροῦ, σχηματισθείσης ἐπιδητικῆς νεκρικῆς πομπῆς, εἰς τὴν ὁποίαν μετέσχον ἡ Δημοτικὴ Μουσική, παιανίζουσα πένθιμα τεμάχια, οἱ τρόφιμοι τῶν ὀρφανοτροφείων Ἰσιδωρείου, Μπαμπαγιωταίου καί Ἀγίας Βαρβάρας, οἱ Πρόσκοποι, αἱ Ὀδηγοί, τὰ Σχολεῖα Μ. Ἐκπαιδύσεως καί σύμπας ὁ Ἱερός Κλήρος, αἱ Ἀρχαὶ καί ὁ Λαός. Τὰς ταινίας τοῦ φερέτρου ἐνεῖχον ὁ Νομαρχῶν Διευθυντὴς τῆς Νομαρχίας κ. Ε. Νικολόπουλος, ὁ Δήμαρχος Ἐρμουπόλεως κ. Στ. Βαφίας, ὁ Ἀναπληρωτὴς Διοικητὴς Χωροφυλακῆς Κυκλάδων Μοίραρχος κ. Μπαναγιῆς καί ὁ Ἀναπληρωτὴς Γεν. Ἐπιθεωρητὴς Μέσης Ἐκπαιδύσεως Γυμνασιάρχης Θηλέων κ. Ἐμμ. Κατσούρης. Λόχος τοῦ ΚΕΝ περιστοίχιζε τὴν πομπήν. Ἡ νεκρικὴ πομπή, διὰ τῆς Πλατείας Μιαούλη, κατηθύνθη εἰς τὸ Ἱερόν Προσκύνημα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, τὸ ὁποῖον ὁ ἐκλιπὼν Ἱεράρχης εἶχεν ἐκλέξει ὡς τόπον τῆς τελευταίας κατοικίας Του. Καθ' ὄλην τὴν μακρὰν διαδρομήν, τὰ πλήθη, ἐκτὸς ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἠκολούθουν τὴν πομπήν, ἦσαν παρατεταγμένα ἐκατέρωθεν τῶν ὁδῶν, παρακολουθοῦντα μὲ καταφανῆ θλίψιν τὴν ἐκφορὰν.

Μετά πορείαν μιᾶς ὥρας, ἡ νεκρικὴ πομπὴ ἔφθασεν εἰς τὸ Ἱερόν Προσκύνημα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, εἰς τὸ προαύλιον τοῦ ὁποίου εἶχε κατασκευασθῆ ἀπέριττος τάφος, ὁ ὁποῖος καί ἐδέχθη, ὑπὸ τὰ δάκρυα ὄλων τῶν παρισταμένων, τὸ σεπτὸν σκήνωμα τοῦ Ἱεράρχου.

Οὕτω συγκατελέγη εἰς τὴν χορείαν τῶν ἐπιφανῶν Σαμιῶν κληρικῶν καί συνηριθμήθη εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν κατάλογον τῶν προκατόχων τοῦ Ἀρχιερέων τῆς Σύρου, μετὰ τῶν ὁποίων, ἐκ τοῦ χρυσοφώτου θρόνου τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως ἀνέγνω τὸν Ἐνθρονιστήριον αὐτοῦ Λόγον, καί πρὸ τῆς Εἰκόνης τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ, τοῦ Τέμπλου τοῦ ἰδίου Ναοῦ, συνέφαλλε μετὰ τοῦ ἱεροῦ του Κλήρου καί τοῦ ἡγαπημένου του λαοῦ, τὸ ὕστατον «Φῶς Ἰλαρόν», κατὰ τὴν ἐξόδιον αὐτοῦ τελευτήν, ἀναχωρήσας διὰ «τὸν γάμον μὲ τὴν Βασιλείαν».

ΟΙ ΕΚΦΩΝΗΘΕΝΤΕΣ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΙ ΠΡΟ ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΥ ΤΟΥ ΑΟΙΔΙΜΟΥ ΙΕΡΑΡΧΟΥ ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ ΛΟΓΟΙ

Ὁ ἐκφωνηθεὶς ἐπικήδειος λόγος ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἱεράς Συνόδου, Ἀρχιμανδρίτου κ. Χρυσοστόμου Δεληγιαννοπούλου.

«Ἐποίμανεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας αὐτοῦ καί ἐν τῇ συνέσει τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὠδήγησεν αὐτοὺς» (Ψαλμὸς ΟΖ' παρ. 72).

Πένθος βαρὺ ἀπὸ τῆς πρώτας τῆς χθὲς ἄγει ἡ Σεπτὴ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐκλεκτὸν μέλος αὐτῆς ὁ Μητροπολίτης πρώην Σύρου καί Κυκλάδων νήσων Κυρὸς Φιλάρετος, πιστῶς καί εὐδόρως τὴν διακονίαν ἐπὶ γῆς πληρώσας, «μεταδέδηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν».

Καί συμπεθεῖ μετὰ τῆς Σεβασμίας Ἱεραρχίας Κλήρου καί λαοῦ πλήθος πολὺ καί ἰδίᾳ τὰ πνευματικὰ αὐτοῦ τέκνα, τὰ ὁποῖα ὡς τὰ τοῦ Ἰακώβ ἐν θρήνῳ, προσευχῇ καί ταῖς δεούσαις τιμαῖς, θὰ ὑποδεχθῶσι σήμερον εἰς τὴν προσφιλεῖ τῷ μεταστάντι Σύρον καί θὰ προπέμψωσιν εἰς τὴν τελευταίαν αὐτοῦ κατοικίαν, τὸ σεπτὸν Σκήνωμα τοῦ γεραροῦ αὐτῶν Πατρὸς καί Ποιμενάρχου, ὅπερ ὁ ἴδιος ἠθέλησε νὰ ταφῆ ἐκεῖ, ἵνα μὴ καί νεκρὸς εὐρίσκειται μακρὰν τοῦ προσφιλοῦς αὐτοῦ ποιμνίου.

Ἄλλὰ τίς ὁ ἀνὴρ, δι' ὃν τὸ τόσον πένθος; Τίς δὲ καί ὁ λόγος ὥστε ὁ θάνατος αὐτοῦ νὰ θεωρῆται, ὑπὸ τε τῆς Ποιμνιούσης Ἐκκλησίας καί τοῦ λαοῦ, μεγίστη ἀπώλεια; «Ἐποίμανεν... ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας αὐτοῦ καί ἐν τῇ συνέσει τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὠδήγησεν αὐτοὺς», ἀπαντᾷ, ὡς διὰ τῶν λόγων του τούτων νὰ σκιαγραφῆ τὸν αἰοίδιμον Ἱεράρχην, ὁ Προφητὰναξ Δαυῖδ. Καί ὁ θίος τοῦ πρὸς Κύριον μεταστάντος Ἀρχιερέως μαρτυρεῖ τοῦ λόγου τούτου τὸ ἀσφαλές.

Ὁ κατὰ κόσμον Χριστόδουλος Παπαχριστοδούλου ἢ Ἰωαννίδης, ἐγεννήθη τὸ 1885 ἐν τῷ χωρίῳ Μαυραντζαῖοι τῆς εὐφόρου νήσου Σάμου ἐκ γονέων εὐσεβῶν. Εἰς ἡλικίαν μόλις δέκα ἕξ ἐτῶν, θείῳ ἔρωτι πυρπολούμενος, τοῖς ἴχνεσι δύο κατὰ σάρκα ἀδελφῶν αὐτοῦ στιχῶν, καταλιπὼν δὲ οἶκον, πατρὶδα καί πάντα τοῦ κόσμου τὰ τερπνά, πορεύεται ἐπὶ τὸ Ἀγώνιμον Ὅρος τοῦ Ἄθω καί τὴν Ἱερὰν Μοῆν τοῦ Βατοπεδίου καταλαμβάνει. Ἐκεῖ τίθεται ὑπὸ τὴν πατρικὴν προστασίαν τοῦ ἀγαθῆν μνήμην καταλιπόντος Ἀρχιμανδρίτου Ἀγαθαγγέλου, σπουδάσας τὰ ἐγκύκλια μαθήματα. Νεώτατος γίνεται Διάκονος. Ἀνωτέρων σπουδῶν, ἐν συνεχείᾳ, ἐφιέμενος μεταβαίνει εἰς τὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης, ἀπὸ ἧου, μετὰ διετῆ φοίτησιν, λό-

γφ δυσκολίας ἐκμαθήσεως τῆς τουρκικῆς γλώσσης, ἐπιστρέφει εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ Πυθαγόρειον Γυμνάσιον τῆς Σάμου ἐγγράφεται, τυχὼν ἀπολυτηρίου μὲ τὸν βαθμὸν ἄριστα.

Ἀκολούθως, μετὰ τετραετῆ εὐδόκιμον φοίτησιν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Ἀθηνῆσι Πανεπιστημίου ἀξιούται τοῦ πτυχίου τῆς Θεολογίας μὲ τὸν αὐτὸν ἐπιζήλον βαθμὸν. Τοῦ προτείνεται εἶτα ὑποτροφία δι' ἄνωτέρας σπουδᾶς εἰς Γερμανικὸν Πανεπιστήμιον, ἀλλὰ πρὸς ἄλλους ὀρίζοντας ἔχων ἐστραμμένην τὴν σκέψιν, ἀρνεῖται ταύτην. Πλήν οὐδόλως διστάζει, συνδυάζων τὴν ἔφεσιν αὐτοῦ δι' εὐρύτεραν θεολογικὴν κατάρτισιν, νὰ ἀφιερῶσθαι ἑαυτὸν συγχρόνως εἰς τὴν διακονίαν τοῦ ἐν τῇ Νέῳ Κόσμῳ βιοῦντος Ἑλληνισμοῦ. Οὕτω μεταβαίνει εἰς Ἑνωμέναν Πολιτείαν καὶ ἐγκαθίσταται εἰς Σικάγον. Ἐκεῖ παρακολουθεῖ δύο Πανεπιστήμια ἀλληλοδιαδόχως καὶ συμπληρῶνει ἀρτίως τὰς ἐν Ἀθῆναις σπουδᾶς του. Σεμνὸς ἐξ ἄλλου, κατὰ τὸν θίον καὶ ἐργώδης εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Διακονίαν, τὰ μάλιστα ἐκτιμᾶται ὑπὸ τε τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ ἐκεῖσε Ἑλληνικοῦ στοιχείου καὶ διορίζεται Διευθυντὴς τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου ἐν Σικάγῳ. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἐπέδειξε δραστηριότητα οὐ τὴν τυχούσαν, δι' ἧ καί, τὸ ἔτος 1924, ὁ ἀοίδιμος Μελέτιος Μεταξάκης, Πατριάρχης Κων)λεως γενόμενος, προήγαγε τοῦτον εἰς Ἐπίσκοπον Σικάγου. Ἐπὶ ἐπτὰ, περίπου, ἔτη ἐποίμανε τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ Ἐπισκοπὴν μὲ λαμπρὰ διὰ τὴν ἐκεῖσε Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀποτελέσματα. Ἀνήγειρεν ἱεροὺς ναοὺς, κατέστησεν εἰς τὰς ἐνορίας ἐφημερίους, συνέστησε, κατὰ περιοχάς, φιλόπρωχα ταμεῖα καὶ «τοῖς πᾶσι τὰ πάντα γενόμενος» νυχθημερὸν ἐκοπιάζε ἵνα τοὺς ἐν τῇ ξένη Ἑλληνὰς ἀδελφοὺς κρατήσῃ εἰς τὴν πατρῶαν πίστιν καὶ τὰ ἑλληνικὰ ἰδανικά. Ὑπῆρξε μεταξὺ τῶν ἰδρυτῶν τῶν Ἑλληνοαμερικανικῶν ὀργανώσεων ΓΚΑΠΑ καὶ ΑΧΕΠΑΝΣ, δι' ὧν ἐπεδίωξε, καὶ ἐπὶ τι διάστημα ἐπέτυχε, τὴν πλουσιωτέραν καρποφορίαν τοῦ ἔργου του. Δυστυχῶς ὁμως ἐξ Ἑλλάδος μεταπηδήσασα ἡ διχόνοια εἰς τὸν εἰς Ἀμερικὴν Ἑλληνισμὸν διέκοψε τὸ ἔργον αὐτοῦ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἠνάγκασε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν Νέον Κόσμον καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ δξύνοος μακαριστὸς τῆς Κορινθίας Μητροπολίτης, ὁ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν γενόμενος Δαμασκηνός, ἀποσταλεὶς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, εἰς Ἀμερικὴν ὡς Ἐξάρχος τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διεπίστωσε τὰς ἀρετὰς ὑφ' ὧν ἐκοσμεῖτο ὁ μεταστάς, καὶ εισηγήθη εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον

τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν εἰς Μητροπολιτικὴν ἔδραν ἀποκατάστασιν αὐτοῦ. Οὕτω δέ, τὸ 1931 ἐξελέγη, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀειμνήστου προκατόχου τοῦ Ἀθανασίου Λεβεντοπούλου, Μητροπολίτης Σύρου ὁ ἀπὸ Σικάγου Φιλάρετος. Ἐκεῖ ὡς λύχνος ἐπὶ τὴν λυχνίαν φέγγει ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον τριακονταετίαν. Τί πρῶτον, τί δι' ὕστερον ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ἐν τῇ ἐμπιστευθείσῃ αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Κυρίου Μητροπόλει ἐξυμνήσωμεν, τί δὲ συντομίας χάριν παραλείψωμεν; Ὁ ἱερὸς ναὸς καὶ τὸ καθίδρυμα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἐν Σύρῳ, τὸ Ὁρφανοτροφεῖον Ἀρρένων ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Τουρλιανῆς ἐν Μυκόνῳ, τὸ Ὁρφανοτροφεῖον Θηλέων ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Ἁγ. Βαρβάρας Σύρου, ἡ συνεχῆς, καὶ μέχρι πολλῶν οἰκονομικῆς αὐτοῦ ἐξαντλήσεως ἐλεημοσύνη του, μαρτυροῦσι τὸ φιλανθρωπικὸν ἔργον τοῦ μεταστάτος.

Ἡργάσθη ἐξ ἐτέρου καὶ ἐμόχθησε διὰ τὰς Ἱ. Μονὰς καὶ Καθιδρύματα τῆς Μητροπολιτικῆς αὐτοῦ περιοχῆς ἐπιτυχῶν κληροδοτήματα ἐπὶ ἔτη ἀδρανοῦντα νὰ τεθῶσι εἰς χρῆσιν πρὸς ὄφελος αὐτῶν. Μετέβη εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐπέτυχε νὰ μεταφέρῃ τὸ Γαρυφάλλειον κληροδοτήμα, πολλῶν χιλιάδων λιρῶν πρὸς συντήρησιν τῶν γεροντισσῶν Μοναχῶν τῆς Μονῆς Κεχροδουλίου, πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ συντήρησιν τῶν ἀπόρων τῆς Τήνου καὶ προικοδοτήσιν ἀπόρων κορασιδῶν τῆς νήσου ταύτης. Ἡργάσθη ὡσαύτως ἵνα καὶ τὸ διὰ τὴν Σύρον Βαφειαδάκειον κληροδοτήμα, πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων τῆς ἐν λόγῳ νήσου, τεθῆ εἰς πλήρωσιν τοῦ σκοποῦ του. Ἐκεῖ ὅμως ὅπου, κατὰ τὴν προσφυᾶ, ἐν συνεδριαζούσῃ Ἱερᾷ Συνόδῳ, παρατήρησιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Πατρὸς ἡμῶν κ.κ. Θεοκλήτου, ὁ μεταστάς ἠγάλωσεν ἑαυτὸν εἶναι τὸ Ἱερὸν Καθίδρυμα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Εὐαγγελιστρίας Τήνου, διὰ τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν τοῦ ὁποῦ προσέφερε, κατὰ κυριολεξίαν, ὅλας αὐτοῦ τὰς ψυχικὰς καὶ σωματικὰς δυνάμεις.

Λεπτὸς ἐξ ἄλλου εἰς τὰ αἰσθήματα, εὐγενὴς εἰς τοὺς τρόπους, προσηγὴς πρὸς πάντας, πρᾶος καὶ εἰρηγικός, ἀφιλόργυρος καὶ ταπεινός, ὅπου ἐνεφανίζετο, ὅπου ἱεροῦργει, μεθ' ὧν ἐπεκοινωνεὶ καὶ συνωμίλει, ἐπεβάλλετο ὡς μίᾳ ἐξάιρετος Ἀρχιερατικῆ προσωπικότης. Ἀλλὰ καὶ θάρρους καὶ εὐτολμίας παράδειγμα κατέλειπεν ὁ μεταστάς. Καὶ ὅτε, κατὰ τὴν, ἐπ' ἐσχάτων, ξενικὴν κατοχὴν, ὁ λαὸς ὑπὸ τὸ πέλημα τοῦ καυκακτητοῦ ἐστέναζε, ὁ τίμιος Ἱεράρχης πάντα κίνδυνον ἀψηφῶν μετὰ τῶν Συμμαχικῶν δυνάμεων διὰ πομποῦ ἐπεκοινωνεὶ καὶ χρησίμους αὐταῖς πληροφορίας παρεῖχε. Καὶ τοῦ θάρρους καὶ τῆς εὐτολμίας αὐτοῦ δεῖγμα εἶναι καὶ ἡ ὑποβληθεῖσα, κατὰ τὸν παρελθόντα

Η ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ κ. ΙΩΑΚΕΙΜ ΤΟΥ Γ'

Η ΕΚΛΟΓΗ

Τὴν Τρίτην 10ην Δεκεμβρίου 1991, συνήλθεν ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τῆς Α. Θ. Παναγιώτητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου τοῦ Α', ἡ 'Αγία καὶ 'Ιερὰ Σύνοδος εἰς τὴν τακτικὴν αὐτῆς συνεδρίαν. Κατ' αὐτὴν ἐξητάσθησαν ἅπαντα τὰ ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει ἀναγεγραμμένα θέματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων καὶ ἐλήφθησαν αἱ προσήκουσαι ἀποφάσεις.

Ἐν τῷ τέλει τῆς συνεδρίας, προτάσει τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιώτητος, ψήφων κανονικῶν γενομένων ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῶ τοῦ 'Αγίου Ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, ἡ 'Αγία καὶ 'Ιερὰ Σύνοδος εἰς πλήρωσιν τῆς, διὰ τῆς ἀνόδου εἰς τὸν πανίερον Οἰκουμενικὸν Θρόνον τῆς Α. Θ. Παναγιώτητος, χηρευσάσης Γεροντικῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος, ἐξέλεξε παμψηφεί τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Μελιτηνῆς κ. Ἰωακείμ, εἰς Μητροπολίτην Γέροντα Χαλκηδόνος. Χρῆν νυμφαγωγῷ ἐξετέλεσεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων κ. Συμεών.

Ἐν συνεχείᾳ ἐγένετο ἐνώπιον τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς 'Αγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, τὸ Μικρὸν Μήνυμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ, καθ' ὃ ὁ Πατριάρχης ἀνακοινοῦμενος αὐτῷ ἐπισήμως τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἱερώτατε καὶ προσφιλέστατε ἐν Κυρίῳ ἅγιο ἀδελφέ Μητροπολίτα Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ, περιχαρεῖς ἀγγέλομεν τῇ ὑμετέρᾳ φίλῃ Ἱερότητι διὸ ὁμοψύχῳ καὶ ὁμοψήφῳ γνώμῃ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἱερᾶς Ἀδελφότητος, τῇ ἡμετέρᾳ εἰσηγήσει καὶ προσβολῇ, αὕτη ἀνεδείχθη Μητροπολίτης τῆς Γεροντικῆς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος εἰς διαδοχὴν τῆς ἡμῶν Με-

τριότητος, ἀφάρτω ἐλέει τοῦ Θεοῦ καὶ τῇ τιμῇ ψήφων τῶν ἀδελφῶν ἀνελθούσης εἰς τὸν πανίερον Οἰκουμενικὸν Θρόνον. Ὑπήρξαμεν, ἅγιο ἀδελφέ, πνευματικοὶ υἱοὶ καὶ διάδοχοι τοῦ κοινοῦ πνευματικοῦ Πατρὸς καὶ Γέροντος ἡμῶν, τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κυροῦ Μελίτωνος, πολλὰ καὶ μεγάλα προσενεγκόντος τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ εὐσεβεῖ ἡμῶν Γένει, καὶ διὰ τοῦτο ἡ χαρὰ ἡμῶν εἶναι μεγαλυτέρα. Ἐκφράζομεν δὲ τὴν πεποιθήσιν διὸ μὲ τὰ περικοσμοῦντα ὑμᾶς προτερόματα καὶ τὰς ἀρετὰς, τῆς διοικήσεως, τῆς συνέσεως, τῆς ἀγάπης πρὸς πάντας, τῆς πιστότητος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, θὰ ἀναδειχθῆτε ἄξιος ποιμὴν, ἀξιώτερος τοῦλάχιστον ἡμῶν, καὶ θὰ ὑπηρετήσητε τὸ μικρὸν ποίμνιον τῆς μεγάλης ταύτης ἐπαρχίας, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀνάγκην τῆς ἀγάπης καὶ τῆς στοργῆς ὑμῶν.

Ἄπαντες οἱ ἅγιοι ἀδελφοὶ περιβάλλουν ὑμᾶς μετὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ τιμῆς καὶ θὰ εἴμεθα πάντοτε παρὰ τὸ πλευρὸν ὑμῶν ἐν τῇ ἀναλαμβανομένῃ νέᾳ καὶ ὑπευθύνῳ ταύτῃ διακονίᾳ. Ἄλλωστε, περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἀναλαμβανομένου νέου δολίχου ἐγγυώνται ἡ ἀφοσίωσις καὶ ἡ ἐργατικότης, μεθ' ὧν ἡ ὑμετέρα Ἱερότης διηκόνησε τὸν ἄμεσον προκάτοχον ἡμῶν ἀοιδίμον Πατριάρχην Δημήτριον ἀπὸ τῆς ἐπικαίρου θέσεως τοῦ Πρωτοσυγκελλεούσιος αὐτοῦ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν καὶ ἰδιαιτέρως ἐκοπίασεν κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ ἡμῶν Οἴκου καὶ ἐβάστασε τὸ μέγιστον βάρος τῆς εὐθύνης.

Ἐυχόμεθα, τιμιώτατε ἅγιο ἀδελφέ, ὅπως ὁ Κύριος ἐνισχύῃ ὑμᾶς ἐν τῇ νέᾳ διακονίᾳ ταύτῃ καὶ ὅπως δικαιοῦσθε τὰς προσδοκίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ εὐαρεστήσητε Θεῷ καὶ ἀνθρώποις. Ἄξιος!».

Ἄντιφωνῶν τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα τὸν Οἰκου-

Ἰοκώδριον, ὑπὸ τούτου παραίτησις ἀπὸ τῆς Μητροπολιτικῆς ἔδρας, ἀφοῦ διεπίστωσεν ὅτι αἱ σωματικαὶ τὸν δυνάμεις τὸν ἐγκατέλιπον.

Καὶ ἤδη ὁ Μητροπολίτης πρῶτην Σύρου Φιλάρετος, ἀπὸ τῶν ἐπάλλεων τοῦ καθήκοντος πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ὅπου ἔπεσεν, εἰσέρχεται εἰς τὴν χώραν τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων. Εἰσέρχεται μὲ τὴν συνείδησιν ἥρεμον ὅτι «τὰ ἔργα αὐτῷ ἀκολουθεῖ», «ἐποίησε γὰρ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας

αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ συνέσει τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὠδήγησεν αὐτοὺς». Ἀπόκειται ὅθεν αὐτῷ ὁ τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ στέφανος.

Μακαρίᾳ ἡ ὁδὸς ἡ πορεύη σήμερον, Σεπτέ Ἰεράρχα.

Ἡ μνήμη σου ἔσται ἀγήρως καὶ αἰωνία».

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Σύρου ΔΩΡΟΘΕΟΣ

μενικόν Πατριάρχην, ὁ νεοεκλεγείς ἅγιος Χαλκηδό-
νος, ἐν καταφανεί συγκινήσει, ἀπήντησε διὰ τῶν ἑξῆς:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Πληροῖ τὴν καρδίαν μου θαυμάσιας συγκινήσεως ἡ ψήφοις κανονικαῖς καὶ προκρίσει τῆς Ὑμετέρας Θειοπάτης Παναγιότητος ἐκλογή καὶ κλήσις ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἐλαχίστου, ἐπὶ τὴν πνευματικὴν διακονήθειαν τῆς Ἀγιοπάτης Μητροπόλεως Χαλκηδόνας, τὸν γεραρὸν καὶ ἱστορικὸν Θρόνον τῆς ὁποίας πάλαι τε καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις σοφία καὶ ἀρετῇ ἐλάμπρυνε πλείας σεπῶν καὶ ἀξίων τῆς Ἐκκλησίας Ἱεραρχῶν.

Ἐν συντριβῇ ψυχῆς καὶ ταπεινώσει ὑποτάσσομαι τῇ βουλῇ τοῦ Παναγίου Θεοῦ τῇ διὰ τῶν γενομένων σήμερον ἐκδηλωθείσῃ, καὶ ὑποβάλω τὴν ἄπειρόν μου εὐγνωμοσύνην τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοπάτῃ Παναγιότητι καὶ τῇ Ἀγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἐπὶ τῇ ἐπιεικεί κρίσει καὶ τῇ προσγενομένῃ μοι τιμῇ.

Ἐἶψαν δέ μοι, Παναγιώτατε, αἱ θεοπειθεῖς εὐχαὶ τῆς Ὑμετέρας Πανσέπτου Κορυφῆς καὶ τῶν Σεβασμιῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἀρωγοί, ἵνα ποιμάνω θεοφιλῶς καὶ θεαρέτως τὸ τῇ ἐμῇ ἀσθενείᾳ καταπεπιστευμένον ποίμνιον καὶ ἀπολογίας τύχῳ εὐπροσδέκτου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως. Ἀμήν.

Ἀκολούθως ἐγένετο ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἡ Τελετὴ τοῦ Μεγάλου Μηνύματος, παρουσία τῶν Σεβ. Ἀγίων Συνδικῶν Ἀρχιερέων, τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς καὶ ἱκανοῦ ἀριθμοῦ πιστῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἐφημέριος τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβύτερος κ. Παναγιώτης Τσινάρας, ἀνέγνωσε τὸ ἀκόλουθον Μέγα Μήνυμα:

«Ὁ Παναγιώτατος καὶ Σεβασμιώτατος ἡμῶν Ἀδθέντης καὶ Δεσπότης, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κύριος κύριος Βαρθολομαῖος, καὶ ἡ περὶ τὴν Αὐτοῦ Θειοπάτην Παναγιότητα Θεία καὶ Ἱερὰ τῶν Σεβασμιωτάτων καὶ Θεοπροβλήτων Μητροπολιτῶν ὁμήγυρις, ἐξελέξαντο τὴν ὑμετέραν Σεβασμιότητα Μητροπολίτην τῆς Ἀγιοπάτης Μητροπόλεως Χαλκηδόνας».

Εὐθὺς δ' ἀμέσως ὁ ἅγιος Χαλκηδόνας ἀνέγνωσε τὴν κάτωθι Εὐχαριστίαν:

«Ἐπειδὴ ὀδηγηθέντες ἐκ Θεοῦ, ὃ τε Παναγιώτατος καὶ Σεβασμιώτατος ἡμῶν Ἀδθέντης καὶ Δεσπότης, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κύριος κύριος Βαρθολομαῖος, καὶ ἡ περὶ τὴν Αὐτοῦ Θειοπάτην

Παναγιότητα Θεία καὶ Ἱερὰ τῶν Πανιερωτάτων καὶ Θεοπροβλήτων Ἀγίων Ἀρχιερέων ὁμήγυρις, ἠδὲ ὁκνησαν προαγαγεῖν καὶ τὸν ἐλάχιστον εἰς τὸν Θρόνον τῆς Ἀγιοπάτης Μητροπόλεως Χαλκηδόνας, πείθομαι τῷ Θεῷ αὐτῶν προστάγματι καὶ δέχομαι τὸ ἐπίταγμα. Καὶ πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ αὐτῷ μοι τῷ Παναγιωτάτῳ καὶ Πανσεβάστῳ Δεσπότη, τῷ τὴν τοιαύτην περὶ ἐμὲ πρόνοιαν πεποιηκότι, εἶτα δὲ τοῖς σεβασμίοις μοι ἀγίοις Ἀρχιερεῦσι, ὧν ταῖς θεοπειθεῖς εὐχαῖς ἀξιῶσαι με Κύριος ὁ Θεὸς ποιμάνω θεοφιλῶς τὸ ἐμπιστευθέν μοι λογικὸν Αὐτοῦ ποίμνιον καὶ εἰς νομάς σωτηρίους ποδηγετησάμενος καὶ ἄσπιλον καὶ ἀμόλυντον ἐμάντον τε κάκεινο παραστήσει ἐν τῇ φρικτῇ Αὐτοῦ δευτέρᾳ παρουσίᾳ, ὧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν».

Η ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ

Τὴν Κυριακὴν 15ην Δεκεμβρίου 1991, τῆς Αὐτοῦ Θειοπάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου τοῦ Α' συμπροσευχομένου ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, ἐτελέσθη μετὰ πλείστης λαμπρότητος, ἱεροπρεπειᾶς καὶ τάξεως, ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἀγίας Τριάδος Χαλκηδόνας τὴν 15.30' ὥραν, ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνας κ. Ἰωακείμ, διαδεχθέντος τὸν εἰς τὸν Πανίερον Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀνεληθόντα Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. κ. Βαρθολομαῖον Α'.

Κατὰ τὴν ἐνθρόνισιν παρέστησαν συμπροσευχόμενοι οἱ Σεβ. Συνδικοὶ Μητροπολίται Ροδοπόλεως κ. Ἱερώνυμος, Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Φώτιος, Πριγκηποννήσων κ. Συμεῶν, Κολωνίας κ. Γαβριήλ, Λύστρων κ. Καλλίνικος, Ἡμιουπόλεως καὶ Θείρων κ. Ἀθανάσιος, Τρανουπόλεως κ. Γερμανὸς καὶ Φιλαδελφείας κ. Μελίτων.

Παρέστησαν ὡσαύτως κατ' αὐτήν, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Θεοδωρουπόλεως κ. Γερμανός, Ρόδου κ. Ἀπόστολος, Τυρολόης καὶ Σερεντίου κ. Παντελεήμων, Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος, Βελγίου κ. Παντελεήμων, Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Κύριλλος, Λέρον καὶ Καλύμνου κ. Νεκτάριος, Καρπάθου καὶ Κάσου κ. Ἀμβρόσιος, Μιλήτου κ. Ἀπόστολος καὶ Πέτρας κ. Νεκτάριος, καθὼς καὶ οἱ Πανιερώτατοι Μητροπολίται Ἀμφιπόλεως κ. Θεόκλητος, Τυάνων κ. Φίλιππος, Σελευκείας κ. Κύριλλος, Λαοδικείας κ. Ἰάκωβος καὶ Σεβαστείας κ. Δημήτριος, οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Λαμφάκου κ. Μακάριος, Ἰαμνείας κ. Θεοφάνης καὶ Τράλ-

λεων κ. Ἰσίδωρος, ὁ ἐν τῇ Πόλει Σεβ. Μητροπολίτης τῶν Χαλδαίων Καθολικῶν κ. PAUL KARATAS, ὁ Χωροεπίσκοπος κ. SAMUEL AKDEMIR, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος SAHAN SIVASTAN, Ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐνταῦθα Ἀρμενίου Πατριάρχου, ὁ Ὄσιολ. κ. Μαρσέλ Κορινθίος, κληρικοί ἐκπρόσωποι ξένων δογμάτων, σύσσωμος ἡ Πατριαρχικὴ Αὐλή, ὁ ἱερός κληρός τῆς Ἐπαρχίας Χαλκηδόνος καὶ πλείστοι κληρικοί ἐντεῦθεν καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὁ Ἐξοχ. Πρέσβυς κ. Ἐλευθέριος Δανέλλης, Γενικός Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐν ΚΠόλει, οἱ ἐνταῦθα Ἀρχοντες ὀφφικιαλοὶ τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Κοινοτήτων καὶ Ἰδρυμάτων τῆς Χαλκηδόνος καὶ πλείστοι ὄσοι ἐκπρόσωποι Σωματείων καὶ Ἰδρυμάτων, οἱ ἐκπαιδευτικοὶ τῆς ὁμογενείας καὶ πλῆθος κόσμου, τιμήσαντος διὰ τε τῆς τιμίας παρουσίας καὶ τῆς συμπροσενχῆς αὐτοῦ καὶ ἐνθουσιαστικῶς ἐπευφημήσαντος τὸν νέον Ποιμενάρχην τῆς ἱστορικῆς ταύτης Ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου, Σεβ. Μητροπολίτην Γέροντα Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ.

Εἰσερχομένου τοῦ νέου Ποιμενάρχου ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ, τὸ πλῆθος τοῦ κόσμου ἐξέσπασεν εἰς ἐπευφημίας διὰ τῆς ἀναφωνήσεως «Ἄξιος», διὰ παρατεταμένων χειροκροτημάτων καὶ διὰ ραντισμοῦ ὑπὸ ἀνθέων.

Μετὰ ταῦτα ἤρχισεν ἡ Ἱερά Ἀκολουθία τῆς Ἐνθρονίσεως, καθ' ἣν τοὺς χοροὺς διηύθυνεν ὁ Μουσικολ. κ. Λεωνίδας Ἀστέρης, Ἀρχὼν Πρωτοψάλτης τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, περιστοιχίζομενος ὑπὸ ἱκανοῦ ἀριθμοῦ διακεκρωμένων Ἱεροψαλτῶν.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Ἱερᾶς Ἀκολουθίας τῆς ἐνθρονίσεως, ὁ Πανοσιολ. Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κ. Ἀπόστολος, ἀνέγνωσε, κατὰ τὴν τάξιν, ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ Ἀμβωνος, τὸ κάτωθι Σεπτὸν Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Γράμμα Εἰδήσεως.

Ἐδλαδέσταιοι ἱερεῖς, τιμιώτατοι Ἐφοροεπίτροποι, πρόκριτοι καὶ λοιποὶ ἐδλογημένοι χριστιανοὶ τῆς Ἀγιοτάτης Μητροπόλεως Χαλκηδόνος, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχῆ, ἐδλογία καὶ συγχώρησις.

Ἔστω γνωστὸν πᾶσιν ὑμῖν, διὲ ἅμα τῇ ἀνόδῳ ἡμῶν εἰς τὸν Πανίερον Οἰκουμενικὸν Θρόνον, προήχθημεν νῦν, ἡ Μειριότης ἡμῶν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἐκ πολλῆς πρὸς ὑμᾶς, τέκνα τίμια καὶ ἐκλεκτὰ τῆς Μητρὸς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀγάπης καὶ κατ'

ὀφειλὴν ἀξιοχρεῶν, εἰς ἐκλογὴν καὶ ἀποκατάστασιν ἐν αὐτῇ Ἀρχιερέως ἱκανοῦ, δυναμένου αἰσίως καὶ λυσιτελῶς διεξάγειν τὸ ἔργον τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως καὶ κατὰ Χριστὸν διαποιοιμάνσεως ὑμῶν.

Ἡμετέρα τοίνυν Πατριαρχικῆ προτροπῆ καὶ ἀδεία, ψήφων κανονικῶν γενομένων ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Πανσιέπῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, ὑπὸ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, τῇ ἐπικλήσει τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος, εἰς ἐκλογὴν καὶ ἀνάδειξιν τοῦ ἀξίου ἐκ τῶν τεθέντων τριῶν ὑποψηφίων προσώπου πρὸς ἀνάληψιν τῆς ἀρχιερατικῆς προσιασίας καὶ ποιμαντικῆς ράβδου τῆς Ἐπαρχίας ὑμῶν, προσεκρίθη τῶν ἄλλων καὶ παμνηφει ἐξελέγη ὁ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Μελιτηνῆς ἡμῖν δὲ λίαν ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς κύριος Ἰωακείμ, ἀνὴρ κόσμιος τοῖς ἡθεσὶ καὶ ἱεροπροπέης, τὰ θεῖα καλῶς ἐξεσηκημένος, παιδεία κεκοσμημένος ἐκκλησιαστικῆ τε καὶ τῇ θύραθεν, φρονήσει καὶ ἱκανότητι συγκροτημένος, καὶ πείραν οὐ μικρὰν ἔχων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ ὑποθέσεων ἐκ τῆς ἄχρι τοῦδε μακρᾶς, δοκίμου καὶ τετιμημένης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονίας αὐτοῦ, ὃς καὶ ἀνεδείχθη γνήσιος καὶ κανονικὸς Μητροπολίτης τῆς Ἀγιοτάτης Μητροπόλεως Χαλκηδόνος.

Ὅθεν καὶ διὰ τοῦ παρόντος Πατριαρχικοῦ ἡμῶν καὶ Συνοδικοῦ Γράμματος κοινοποιῶντες τοῦτο πᾶσιν ὑμῖν τοῖς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Χαλκηδόνος ἀγαπητοῖς ἡμῖν καὶ ἐδλογημένοις χριστιανοῖς, εὐχόμεθα καὶ ἐδλογοῦμεν πατρικῶς καὶ ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν ἐκκλησιαστικῶς, ὅπως τὸν διαληφθέντα Ἱερώτατον Μητροπολίτην Χαλκηδόνος, λίαν δ' ἡμῖν ἀγαπητὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργόν, κύριον Ἰωακείμ, γινώσκητε ἀπὸ τοῦδε γνήσιον, νόμιμον καὶ κανονικὸν ἀρχιερέα ὑμῶν καὶ κυριάρχην τῆς Ἐπαρχίας καὶ εὐαγγελικὸν ποιμένα τοῦ ἐν αὐτῇ λογικοῦ ποιμνίου καὶ πατέρα πνευματικῶν ἀπάντων ὑμῶν, καὶ μνημονεύητε οἱ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου τοῦ κανονικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, ὡς νενομίσται, ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις, πειθόμενοι οἱ πάντες καὶ ὑποτασσόμενοι ταῖς ἀρχιερατικαῖς αὐτοῦ ὑποθήκαις καὶ συμβουλαῖς, ὡς ἀφορώσαις εἰς τὴν ψυχικὴν ὑμῶν ὠφέλειαν καὶ τὴν φυλακὴν τῶν πατρῶων δογμάτων καὶ παραδόσεων.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, ἀπονέμοντες πᾶσιν ὑμῖν δλόθυμον τὴν Πατριαρχικὴν καὶ πατρικὴν ἡμῶν ἐδλογία, εὐχόμεθα ὑμῖν καὶ τοῖς οἰκοῖς ὑμῶν πλοῦσια πάντοτε τὰ δωρήματα τοῦ Δοτῆρος παντὸς ἀγαθοῦ Κυρίου

καὶ Σωτήρης ἡμῶν, Ὁδὴ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἐν ἔτει σωτηρίου αὐτῶν, κατὰ μῆνα Δεκέμβριον 16'.

Ἐπινεμήσεως ΙΕ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ,

διάκωρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης.

† Ὁ Ἐφέσου Χρυσόστομος.

† Ὁ Ἰμβρου καὶ Τενέδου Φώτιος.

† Ὁ Κολωνίας Γαβριήλ.

† Ὁ Λύστρων Καλλίνικος.

† Ὁ Τρανουπόλεως Γερμανός.

† Ὁ Ροδοπόλεως Ἰερώνυμος.

† Ὁ Πριγκιποννήσων Συμεών.

† Ὁ Πέργης Εὐάγγελος.

† Ὁ Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων Ἀθανάσιος.

† Ὁ Μελιτηνῆς Ἰωακείμ.

† Ὁ Φιλαδελφείας Μελίτων.

Τὸν νέον Μητροπολίτην Γέροντα Χαλκηδόνας κ. Ἰωακείμ, προσεφώνησεν ἐν συνεχείᾳ, ὁ μέχρι τοῦδε Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἐπαρχίας, Σεβ. Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων κ. Ἀθανάσιος, ὡς ἑξῆς:

Σεβασμιώτατε καὶ Ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Ἀδελφὲ Γέρον Ἁγίε Χαλκηδόνας Ἰωακείμ,

«Ἀδελφὲ καὶ προτροπῇ τῆς Αὐτοῦ Θειοπάτης Παναγιώτητος ψήφων κανονικῶν γενομένων ἐν τῷ Πανσέπῳ Πατριαρχικῷ Ναῶ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου τὴν 10ην Δεκεμβρίου 1991 ἐξελέγης Μητροπολίτης τῆς Ἁγιοπάτης Μητροπόλεως Χαλκηδόνας».

Τοιοῦτοτρόπως τὸ ὄνομα Σου ἀνεγράφη ὡς ἐνενηκοστὸς ἔνατος ἐπίσκοπος σὶν ἐπισκοπικὸ κατὰλογο τῆς παλαιάρχου αὐτῆς Ἱ. Μητροπόλεως μετὰ τὰ στοιχεῖα Ἰωακείμ Γ' ἀπὸ Μελιτηνῆς καὶ Μεγάλων Πρωτοσυγγέλλων, ἐφ' ὅσον προηγήθησαν ἀπὸ Σένα Ἰωακείμ Α' Εὐθυβούλης καὶ Ἰωακείμ Β' Γεωργιάδης.

Ἀναλαμβάνεις ἐπισήμως σήμερον τὴν διαποιήμανση τῆς μεγάλης καὶ ιστορικῆς Μητροπόλεως Χαλκηδόνας, τὴν ὁποία ἐκόσμησαν ἐπιφανεῖς Ἱεράρχαι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ὅπως ὁ Γερμανός, Ἀγαθάγγελος Β', Μάξιμος, Μελίτων, Βαρθολομαῖος κ.ἄ.

Ἐγκαινιάσεις λοιπὸν τὸ νέο ἐκκλησιαστικὸ Σου ἐπόρρημα ἔχων σιὸς ὤμους Σου ἕνα διπλὸ βάρος! Πρῶτον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο προέρχεται ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ιστορίας καὶ δεύτερον ἐκεῖνο πὸν πηγάζει ἀπὸ τὴ σύγχρονη πραγματικότητα. Διότι μπορεῖ μὲν ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων τὴ διαποιήμανση Σοῦ ἐνεπισητεύθη

ἡ Ἐκκλησία νὰ εἶναι λίγοι φαινομενικά, σὶν πραγματικότητα ὅμως εἶναι ἀμέτρητοι». Καὶ τοῦτο μεταξὺ ἄλλων σημαίνει, ὅτι αὐτοὶ ὡς τοιοῦτοι παρυσιάζουν τὴν ἴδια, ἂν ὄχι καὶ αὐξημένη προβληματολογία.

Εἶναι γι' αὐτὸ ἐνθαρρυντικὸ τόσο γιὰ τὸ ποίμνιο, ὅσο καὶ γιὰ τὸ πρόσωπὸ Σου, τὸ γεγονός δι' εἰσέρχεσαι σ' ὅλη αὐτὴ τὴ διαδικασία προικισμένους μετὰ ὀρισμένα ἀπαραίτητα φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα χαρίσματα. Καὶ ἐξηγοῦμαι:

Ἡ μακροχρόνια ἐκπαίδευσή Σου σὶν φημισμένον Πανδιδασκῆριον τοῦ Φαναρίου καὶ ἡ πιστή Σου κοντὰ σὶν αὐτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Δημήτριον Α' διακονία, Σε ἀνέδειξε ὡς τὸν καταξιωμένον τουλάχιστον σὶν θέματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως Ἱεράρχην, ἀκόμη καὶ ἂν δὲν ἦταν δυνατὸν ἀνθρώπινως νὰ ἱκανοποιεῖς πάντοτε τοὺς πάντας.

Καὶ τοῦτο εἶναι πολὺ σημαντικό. Γιατὴ ἡ πενηχήμενη διοίκησις ἔχει πολλὰ καὶ συχνὰ δύσκολα ἀπαιτήσεις: Ἐχει ἀνάγκη ἀπὸ ὑπομονή, σύνεση, ἐδλυγισία, διοικητικότητα, ἐπαγρύπνηση καὶ πρὸ παντὸς ἀπὸ ἀγάπην. Διότι διοίκησις σημαίνει χειραγωγία καὶ καθοδήγησις τοῦ λαοῦ καὶ ὄχι δεσποτισμὸ καὶ ἀπολυταρχία. Σημαίνει μέριμνα γιὰ τὸν πολίτην, τὸν πιστόν, τὸν συνάνθρωπον. Σημαίνει ἐγκύβνη σὶν προβλήματα τοῦ καὶ ἐπίλυσή τους. Σημαίνει ἀνακούφισις ἀπὸ τὰ δεινὰ του. Ἄς μὴ λησμονοῦμε τὸ γραφικόν: «αὐφλὸς δὲ τρυφλὸν ἐὰν ὀδηγῇ, ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται» (Ματθ. 15,14).

Ὡς ἐκ τούτου ἡ διοίκησις δὲν εἶναι ἔργον τοῦ καθενός, ἀλλὰ τῶν ὄν δέδοται. Δὲν ἀποκιάται μετὰ τὴ μόρφωσις καὶ τὰ διπλώματα, ἂν καὶ μπορεῖ βέβαια νὰ καλλιεργηθῆ μετὰ αὐτὰ, ἀλλ' εἶναι τάλαντον καὶ χάρισμα τοῦ Θεοῦ.

Ἄν ὅμως αὐτὰ εἶναι ἔτσι, τότε ἡ διοίκησις ὡς μιὰ ἔννοια πὸν σχετίζεται μετὰ δυὸ συμβαλλόμενα μέλη, τὸν διοικητὴν καὶ τὸν διοικούμενον, προϋποθέτει καὶ ὀρισμένες ὑποχρεώσεις ἀπὸ μέρους τοῦ διοικουμένου, ὅπως τὴν καλὴν διάθεσιν, τὴν διαλλακτικότητά, τὴν συνεργασία, τὴν βοήθειαν καὶ τὰ τοιαῦτα. Καὶ χωρὶς αὐτὰς εἶναι ἀδύνατον νὰ εὐδοκιμήσει ὁ διοικητής.

Αὐτὴ λοιπὸν τὴν καλὴν διάθεσιν, τὴν συνεργασία καὶ τὴν βοήθειαν Σοῦ ἐρχόμεθα ἐκ καρδίας νὰ εὔρεις σὶν ποίμνιόν Σου, γιὰ νὰ τὸ ποιμάνεις ἐπὶ ἔτη πολλὰ ἐν ὑγείᾳ, φόβῳ Θεοῦ καὶ ἀγάπῃ Χριστοῦ.

Ἀμήν.

Εὐθὺς δ' ἀμέσως ὀμίλησεν ὁ Ἐλλογιμ. κ. Γεώργιος Στεφανόπουλος, Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

τοῦ Βοσπόρου καὶ Πρόεδρος τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς τῆς Κοινότητος Χαλκηδόνος, ὁ ὁποῖος καὶ ἐκ μέρους τῶν πνευματικῶν τέκνων τῆς Ἐπαρχίας Χαλκηδόνος εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

Σεβασμιώτατε Γέροντα,

Μὲ φανερὴ χαρὰ καὶ ἀγαλλίαση τὸ ποιμνιο τῆς ἱστορικῆς Ἐπαρχίας Χαλκηδόνος ὑποδέχεται σήμερον Σᾶς, τὸν νέον Ποιμενάρχην του.

Μετὰ τὴν ἀνάρρησι τοῦ προκατόχου Σας, σιὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, ἡ παμνηφει ἐκλογή Σας σιὸ ἀξίωμα τοῦ Μητροπολίτη Γέροντος Χαλκηδόνος, ἱκανοποίησε ὄλους μας. Γιατὶ μπορεῖ μὲν σιὴν καταγωγή νὰ μὴ προέρχεσθε ἀπὸ τὴν Χαλκηδόνα, ἀλλὰ ἡ περίπου εἰκοσαετῆς παραμνὴ Σας σιὴν Ἐπαρχία μας, Σᾶς ἔκαμε νὰ γνωρίσετε πολὺ καλὰ τὰ πρόσωπα, τὰ πράγματα καὶ τὶς καταστάσεις. Γι' αὐτὸ μὲ σεβασμὸ ὑποβάλλουμε τὶς εὐχαριστίες μας σιὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. κ. Βαρθολομαῖον, καὶ σιὰ Σεβαστὰ Μέλη τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου για τὴν εὐστοχὴ ἐκλογή.

Σεβασμιώτατε, εἶναι γνωστὴ σὲ ὄλους ἡ ἐπιτυχὴς δράση Σας σιὴν Μεγάλῃ Πρωτοσυγγελλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἐδῶ καὶ εἴκοσι σχεδὸν χρόνια. Ἡ δραστηριότητα, ἡ σύνεση, ὁ δυναμισμὸς ἀλλὰ καὶ ἡ πραότητα, ἐχαρακτηρίζον πάντοτε τὸ ἔργο Σας, χωρὶς νὰ στερήσετε ποτε τὴν στοργή, τὴν κατανόησι, τὴν ἀγάπη καὶ τὴν μέριμνα για τὸν συνάνθρωπό Σας.

Εἴμασθε ὑπὲρ βέβαιιοι ὅτι καὶ ἡ Ποιμαντορία Σας σιὴν Ἐπαρχίαν μας θὰ εἶναι ἐξ ἴσου καρποφόρος καὶ ὅτι μὲ τὸν ἴδιον ζῆλον καὶ ἐνθουσιασμὸν θὰ μεριμνήσετε ἴσοο για τὸ ποιμνιο, ὅσο καὶ για τὰ σκηνώματα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος.

Οἱ Ἐφοροεπιτροπὲς τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἐπαρχίας μας Σᾶς ὑπόσχονται τὴν καλύτερη συνεργασία καὶ ζητοῦν τὴν εὐχὴ καὶ εὐλογία Σας σιὸ δύσκολο ἔργο τους.

Ἡ μαθητεία Σας κοντὰ σιὸν Σοφὸ καὶ Μεγάλο Διδάσκαλο Γέροντα, τὸν ἀείμνηστο προκατόχον Σας Κυρὸ Μελέτιωνα, τὸν ὁποῖον ὑπεραγαπήσατε καὶ σιὸν ὁποῖον συμπαρασταθήκατε μέχρι τέλους, μὲ τὴν στοργή, ἀγάπη καὶ ἀφοσίωση ἐνὸς πνευματικοῦ νιοῦ, αὐτὴ λοιπὸν ἡ μαθητεία, καλλιέργησε καὶ σφυρηλήτησε τὸν χαρακτήρα Σας καὶ ἐγγυᾶται τὴν ἐπιτυχία καὶ σιὴν νέα ἀποστολήν Σας.

Ὅπως δὴ ἀγάλλεται ἡ ψυχὴ τοῦ πνευματικοῦ Σας Πατέρα αὐτὴ τὴν σιγμὴ, ὅταν βλέπει ἀπὸ τοὺς δύο πνευματικούς του νιούς τὸν μὲν πρῶτον σιὸν Οἰ-

κουμενικὸν Θρόνον, τὸν δὲ δεύτερον, διάδοχόν του σιὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Χαλκηδόνος.

Ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς τῆς Κοινότητος Χαλκηδόνος, ὑποβάλλω ἐκ μέρους ὄλων τῶν πνευματικῶν τέκνων Σας τὰ θεομά μας συγχαρητήρια καὶ τὰ εὐλαβῆ μας σεβάσματα.

Εἰς πολλὰ ἔτη Δέσποτα.

Ἐν συνεχείᾳ τὸν λόγον ἔλαβε ὁ Ἐντιμ. κ. Βασίλειος Καλογιαννίδης, Ἱδρυτῆς τῆς Κοινοτικῆς Σχολῆς Χαλκηδόνος, εἰπὸν τὰ ἐξῆς:

Σεβασμιώτατε ἅγιο Γέροντα Χαλκηδόνος,

Ἡ διαδοχὴ εἶναι φαινόμενον φυσικόν. Ἡ διαδοχὴ ὅμως ἰσαξίων οὐ μόνον ὑπερφυσικόν, ἀλλὰ καὶ δῶρον Θεοῦ. Ὁ Θρόνος οὗτος ὄστις, δις ἐχῆρευσε εἰς μίαν διετίαν, τῷ πρῶτον μὲν λόγῳ τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας τοῦ Μακαριστοῦ Γέροντος Κυροῦ Μελετιωνος, τὸ δὲ δεύτερον λόγῳ τῆς ἐπαξίου ἀναρρήσεως τοῦ ἐκ Χαλκηδόνος κ.κ. Βαρθολομαίου τοῦ Α', εἰς τὸν λαμπρότατον καὶ ἀκτινοβόλον Θρόνον τῆς Παγκοσμίου Ὁρθοδοξίας, σήμερον συμπληρώνεται καὶ κοσμεῖται μὲ τὴν διαδοχὴν Σου, Σεβασμιώτατε Δέσποτα καὶ Γέροντα Ποιμενάρχα μας. Ἡ χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις τοῦ νέου ἐν Χαλκηδόνη ποιμνίου Σου, πλαισιούμενη μὲ τὸν, τῶν νεαρῶν θλαστιαριῶν τῆς Ἐπαρχίας μας, ἐνθουσιασμὸν, ὡς ὑποπόδιον τῶν ποδῶν Σου, συμβάλλουν εἰς τὴν ἀνύψωσίν Σου. «Καὶ διαν τὰ ἴδια πρόβια ἐκβάλη, ἐμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβια αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ· ἀλλοτριῶ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν» (Ἰωάν. 10,5).

Ὅτως καὶ τὸ νέον ποιμνιὸν Σου ἀκολουθήσῃ Σοι, ὅτι οἶδε τὴν φωνὴν Σου. «Οὐι πολλάκις ἡ φωνὴ Σου ἀνταπεκρίθη θεικῶς εἰς τὰ πολλαπλὰ αἰτήματά του. «Οὐι πολλάκις συνέβαλες ὑπὲρ αὐτοῦ, ὡς φύλαξ Ἄγγελος καὶ βοηθός, συναισθηματικῶς συνδεδεμένος μετ' αὐτοῦ.

Μολονότι μὴ Χαλκηδόνης τῷ αἵματι κατέστης πρὸ πολλοῦ τέκνον πιστὸν τῆς Ἐπαρχίας ταύτης, καὶ τὴν μέριμνάν Σου οὐδέποτε ἐστέρησες. Τὸ μέχρι τοῦδε λοιπὸν ἐνδιαφέρον Σου, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν τῇ Μεγάλῃ Πρωτοσυγγελλία μακροχρόνιος διακονία Σου μετὰ τῶν ἐπιτευχθέντων ἄθλων ἐν ταῖς τῷ ὄντι χαλεπαῖς ἡμέραις, μέγιστον γενήσεται τεκμήριον διὰ τὴν κραταιότητα τῆς ἐδῶ Ποιμαντορίας Σου. Ἡ δὲ ἀγάπη Σου τῷ συνανθρώπῳ καὶ δὴ τῷ χιονισμένῳ γήρατι, ἦν μέχρι τοῦδε πολλάκις καὶ ἐμπράκτως ὑπέδειξες, ἀποτελεῖ σημεῖον δι' ἡμᾶς τῆς πορείας Σου. Βέβαιοι ὄντες, ὅτι ἡ ἀγάπη Σου ἡμαρτοθνητεῖ, χρηστεύεται,

οὐ ζηλοῖ, οὐ περπερεύεται, οὐ φουσιῶται, οὐκ ἀσημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· πάντα σιέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει» (Α' Κορινθ. 13,7), θὰ ἀνταποκριθῶμεν αὐτῇ ἰστάμενοι παρὰ τῷ πλευρῷ Σου πιστῶς καὶ ἀναμένοντες ἵνα ἐκτελέσωμεν τὰς ἐπιτολάς Σου. Οὕτως, θέβαι οὗ εὐρωμεν «Ἐπίσκοπον φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον καὶ ἐγκρατῆ» (Τίτ. 1,8), ἐπιθυμοῦμεν ὅπως ἐκφράσωμεν τὰς θερμὰς ἡμῶν εὐχαριστίας τῷ Παναγιωτάτῳ ἡμῶν Ἀθνήτη καὶ Δεσπότη, τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῳ κ.κ. Βαρθολομαίῳ τῷ Α', καὶ τοῖς Ἀγίοις Ἀρχιερεῦσι τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἐπὶ τῇ παμνηφεί ἐκλογῇ Σου εἰς τὸν ἱερόν Θρόνον τῆς Γεροντικῆς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος. Εὐχαριστοῦμεν ἐπίσης τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἑλιουπόλεως καὶ Θείρων κ. Ἀθανάσιον, ὅσις ὡς ἀκριτίας συμβάλλει πάντα διὰ τὴν γενέτειράν του.

Σεβασμιώτατε Γέροντα, θεωρῶ κατάλληλον τὴν στιγμήν ταύτην ἵνα ποιήσωμεν μνησὶν τοῦ Μακαριστοῦ προκατόχου καὶ Πνευματικοῦ Πατρός Σου Κυρίου Μελίτωνος. Οὐρανόνθεν θεωρεῖ τὰ δύο ἀγαπητὰ του Πνευματικὰ Τεκνία καὶ ἐν Κυρίῳ Ἀδελφούς του, τὸν μὲν πᾶσι τοῖς Ὁρθοδόξοις Ἀρχοντα, τὸν δὲ ἐγκατεστημένον ἐν τῇ οἰκείᾳ Αὐτοῦ Μητροπόλει, καὶ ἡ ἀγία ψυχὴ Του ἀγάλλεται διὰ «τὰ καλὰ παιδιὰ Του». Πνευματικῶς δέ, συμμετέχει τῆς στιγμῆς ταύτης διὰ ἅπαντες ψάλλομεν «Ἰωακείμ τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ Θεοπροβλήτου Μητροπολίτου τῆς Ἀγιοτάτης Μητροπόλεως Χαλκηδόνος, Ὑπερίμου καὶ Ἐξάρχου πάσης Βιθυνίας, ἡμῶν δὲ Πατρός καὶ Ποιμενάρχου πολλὰ τὰ Ἔτη».

Πάντες, λοιπόν, θαθέως συγκεκινημένοι καὶ ἄκρω ἐνθουσιασμένοι Σὲ «καλωσορίζομεν» εἰς τὴν Μητρόπολιν Σου κρᾶζοντες ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ τὸ «ΑἘΙΟΣ».

Ο ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

Ἐν τέλει δὲ ὁ νέος Ποιμενάρχης, Σεβ. Μητροπολίτης Γέρον Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ, ἀνέγνωσε ἀπὸ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Θρόνου τὸν κάτωθι Ἐνθρονιστήριον αὐτοῦ Λόγον.

«Παναγιώτατε,
Σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,
Εὐσεβεῖς χριστιανοί,
Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ ὁποῖον «ὄλον συγκροτεῖ τὸν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας», ἠδύοκησε νὰ πληρώσῃ τὴν χηρεύουσαν ἱστορικὴν τῶν Χαλκηδονίων

ἐπαρχίαν διὰ τῆς ἐλαχισιότητός μου, ἀπὸ τῆς σήμερον δὲ ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἀναλαμβάνω μετὰ δέους τὰ ὑπεύθυνα καθήκοντά μου διὰ νὰ ποιήσω τὸ μικρὸν πλὴν εὐσεβὲς ποιμνιον τῆς παλαιφάτου ταύτης Μητροπόλεως, μετὰ τοῦ ὁποῖου συνδέομαι πλέον διὰ βίου.

Καὶ ἐν πρώτοις δοξολογῶ ἐκ θαθέων τὸ ἅγιον Ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τοῦ οὕτως οἰκονομήσαντος τὰ κατ' ἐμὲ ἐν τῷ ἀπειρῷ ἐλέει καὶ τῇ ἀγαθότητι Αὐτοῦ, εἶτα δὲ ἐκφράζω καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης τὰς εὐγνωμόνας εὐχαριστίας μου πρὸς τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα, τὸν συμπροσευχόμενον καὶ τιμῶντα τὰς ἀπαρχὰς τῆς ποιμαντορίας μου Οἰκουμενικὸν Πατριάρχον ἡμῶν κύριον κύριον Βαρθολομαῖον, διὰ τὴν πρὸς με εὐμένειαν Αὐτοῦ, ὡς καὶ πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους ἁγίους ἀδελφούς, τοὺς συγκροτοῦντας τὴν περὶ Αὐτὸν Ἀγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, διὰ τὴν τιμίαν καὶ πρόφρονα ψήφον αὐτῶν, τὴν ἀναδειξασάν με ὁμοφώνως Ποιμενάρχον τοῦ ἐνταῦθα λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ συγκίνησίν μου εἶναι ὅλως ἰδιαιτέρα καὶ δεδικαιολογημένη, διότι εἰς τὴν ἱεράν ταύτην εὐθύνην διαδέχομαι τὸν πολυσέβαστον Γέροντά μου ἀείμηστον Μητροπολίτην κυρὸν Μελίωνα, τὸν ἐπὶ μακρὸν καὶ καρποφόρος διαποιμάναντα τὴν Ἐπαρχίαν Χαλκηδόνος, καὶ τὸν προσφιλῆ κατὰ πνεῦμα ἀδελφόν μου καὶ νῦν Ἀθνήτην καὶ Δεσπότην μου, ὅστις ἐπὶ μικρὸν μόνον ἀλλ' ἐξ ἴσου ἐπιτυχῶς ἐκράτησε τοὺς οἴκας αὐτῆς καὶ παρὰ τῶν χειρῶν τοῦ ὁποῖου παραλαβῶν ἡ σήμερον τὴν σκηνάλην. Ὅπως, ἀδελφοί μου, οἱ γνήσιοι πνευματικοὶ δεσμοὶ εἶναι πολλάκις ἰσχυρότεροι καὶ ἱερώτεροι καὶ αὐτῶν τῶν δεσμῶν τῆς ἐξ αἵματος συγγενείας. Προσεύχομαι ἐκτενῶς πρὸς τὸν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας τὴν μὲν μακαρίαν ψυχὴν τοῦ ἐν τῇ θριαμβευούσῃ Ἐκκλησίᾳ ἤδη εὐρισκομένου Γέροντός μου νὰ ἀναπαύσῃ μετὰ τῶν ἁγίων καὶ τῶν δικαίων τῶν εὐαρεσιστόντων Αὐτῷ, τὸν δὲ ἄμεσον προκατόχον μου καὶ νῦν Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐνισχύῃ καὶ κρατύνη ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ὑψίστης πρωθιεραρχικῆς διακονίας Αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς εὐσταθείας τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως καὶ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου.

Ἐκ τῶν πρώτων στρέφω τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μου πρὸς τὸν μόλις πρὸ μικροῦ κοιμηθέντα ἐν Κυρίῳ ἀοιδιμον καὶ πολύκλαστον καὶ ἀλησμόνητον Πατριάρχον Δημήτριον, ὁ ὁποῖος καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς μακροῦς καὶ τετιμημένης Πατριαρχίας Του περιέβαλε τὴν ἐλαχισιότητά μου μετ' ἀγάπης πολλῆς, στοργῆς καὶ ἐμπιστοσύνης, καὶ ἐκφράζω καὶ ἀπὸ τῆς

θέσεως ταύτης τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην καὶ εὐχαριστίαν μου πρὸς τὴν μνήμην Του, ἡ ὁποία εἶη αἰωνία καὶ ἄληστος καὶ τὸ φωτεινόν Του παράδειγμα καὶ ἡ εὐχὴ ἃς κατευθύνουν τὴν ταπεινὴν ἐν τοῖς ἐφεξῆς διακονίαν μου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Κυρίου.

Συγχρόνως στρέφω εὐλαβῶς τὴν σκέψιν καὶ τὴν προσευχὴν μου πρὸς ἅπαντας τοὺς διὰ μέσου τῶν αἰῶνων διαποιμάναντας τὴν γεραρὰν ταύτην ἐπαρχίαν τοῦ πανσέπιου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τῶν ὁποίων διάδοχος καθίσταμαι σήμερον, τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου, διὰ τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀποστολικῆς διαδοχῆς. Εἴη ἡ μνήμη αὐτῶν αἰωνία, οἱ δὲ ἐξ αὐτῶν Ἅγιοι εἶθε νὰ προσεύωνται πρὸς ἰκάνωσίν μου ἀπὸ Θεοῦ καθὼς θὰ ἀγωνίζομαι τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως καὶ θὰ προσπαθῶ νὰ φυλάξω τὴν παρακαταθήκην (Α' Τιμ. 6,12 καὶ 20).

Καὶ ἤδη μετὰ πατρικῆς στοργῆς καὶ ἀγάπης Χριστοῦ ἀπευθύνομαι πρὸς τὸ εὐσεβὲς ποιμνίόν μου, εὐθὺς δ' ἐξ ἀρχῆς ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω ὅτι δὲν ἐπαισχύνομαι τὸ ὀλιγάριθμον αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπογοητεύομαι, οὐδὲ δειλιῶ «οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ» (Β' Τιμ. 1,7). Μὲ αὐτὴν τὴν ἀνεξάντητον ἀγάπην καὶ μὲ σύνεσιν καὶ σωφροσύνην καὶ μὲ τὴν ἀπὸ Θεοῦ δύναμιν θὰ προσπαθῶ νὰ ποιμάνω τὸ μικρὸν τοῦτο ποιμνιον, «εἰς ὃ ἐτέθη ἔγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος» (Β' Τιμ. 1,11). Καὶ ἕνας ἀμαρτωλὸς ἐὰν μετανοήσῃ χαρὰ γίνεται ἐν τῷ οὐρανῷ (Λουκ. 15,7), καὶ μὲ τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Θεοῦ ἔχει ἀξίαν μεγαλυτέραν ἀπὸ ὀλόκληρον τὸν κόσμον, ἔ ν α ς μόνον ἄνθρωπος δύναται νὰ μεταμορφώσῃ τὸν κόσμον ὅλον.

Ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν οὐδέποτε ἀπέβλεπεν εἰς τοὺς ἀριθμοὺς καὶ εἰς τὴν ποσότητα, ἀλλὰ πάντοτε εἰς τὴν ποιότητα, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ κατατείνει τὸ ὄλον ποιμαντικὸν αὐτῆς ἔργον. Ὁ Ἀπόστολος μᾶς λέγει ὅτι «μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῦ» (Α' Κορ. 5,6).

Κατὰ τὴν ταπεινὴν διακονίαν μου ἐν τῇ λαχούσῃ μοι Ἐπαρχίᾳ ταύτῃ θὰ προσπαθῶ νὰ ἐνισχύσω τοὺς θεσμούς, νὰ συνεχίσω τὰ ὠραῖα ἦθη καὶ ἔθιμα τοῦ Γένους ἡμῶν καὶ μάλιστα τῆς πόλεως ταύτης, νὰ ποδηγετήσω τὴν νεολαίαν φέρων αὐτὴν πλησιέστερον πρὸς τὸν μέγαν φίλον αὐτῆς, τὸν Χριστόν, θὰ ἐργασθῶ διὰ τὴν εὐπρέπειαν τῶν ὄκτων τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν λοιπῶν εὐαγῶν ἰδρυμάτων ἡμῶν, ὡς καὶ διὰ τὴν ἁρμονικὴν συνεργασίαν μετὰ τῶν ἐκλελεγμένων ὑπευθύνων φορέων αὐτῶν, ἐπ' ἀγαθῶ ἰερῶν ἡμῶν στεγῶν, ἐν γένει δὲ θὰ ἀναλώσω ἐμαυτὸν εἰς

τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐπαρχίας καὶ τοῦ ποιμνίου μου, εἰς οἰκοδομὴν αὐτοῦ καὶ εἰς δόξαν Θεοῦ.

Ἀγαπῶν τὰς δυσκολίας τοῦ ἀναλαμβανομένου ἔργου, διότι τοῦτο, ἐν τελευταία ἀναλύσει, ἀποβλέπει εἰς σωτηρίαν ψυχῶν, ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανε, καὶ διὰ τὰς ὁποίας θὰ κληθῶ νὰ ἀποδώσω λόγον ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Γνωρίζω τὴν ἀνεκτίμητον ἀξίαν ποῦ ἔχει ἡ ψυχὴ τοῦ κάθε ἀνθρώπου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, διότι οὗτος ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσίν Του. Κάθε ἀνθρώπινον πρόσωπον εἶναι μοναδικὸν καὶ ἀναντικατάστατον.

Ἐξ ἄλλου γνωρίζω, ὅτι ἡ ἔδρα τοῦ Ἐπισκόπου δὲν εἶναι θρόνος δόξης, ἀλλὰ τύπος Στανουῦ, καὶ ὁ ἀνερχόμενος τὰς βαθμίδας αὐτῆς πρέπει νὰ εἶναι ἔτοιμος νὰ πῆ τὸ ποιήριον, τὸ ὁποῖον ἔπιεν ὁ Κύριος.

Διὰ τοῦτο καὶ θέτω τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸ πηδάλιον στρέφω καὶ τὰ ὄμματα καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μου πρὸς τὸν Πλοηγὸν καὶ Ἀρχιποίμενα Ἰησοῦν καὶ τὴν Ἐκείνου δύναμιν ἐπικαλοῦμαι διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἰδικὴν μου ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν καὶ εἰς τὴν Ἐκείνου χάριν ἐξ ὀλοκλήρου ἐμπιστεύομαι, καὶ ἐν φόβῳ Θεοῦ διασκελίζω τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος καὶ μὲ τὸ λέντιον εἰς τὴν μέσην, ὡς ἀκριβῶς ὁ Κύριος, εἰσέρχομαι εἰς τὸ ἄχραντον μυστήριον τῆς ἀγίας διακονίας τῶν ψυχῶν σας, προσφιλέστατοι χριστιανοί μου.

Ναί, ἀδελφοί καὶ τέκνα, πρὸς τὰς ψυχὰς σας ἔρχομαι. Καὶ ἔρχομαι ἰδιαιτέρως διὰ τὸν καθένα ἀπὸ σας, τὸν νέον, τὴν νέαν, τὸν πρεσβύτερον, τὸν ἄνδρα, τὴν γυναῖκα, τὸν ἐπιστήμονα, τὸν χειρῶνακτα. Διότι αὐτὴ εἶναι ἡ διαρκὴς ἱερὰ πορεία τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τὴν κάθε ψυχὴν, διότι διὰ τὸν καθένα ἰδιαιτέρως ὑπάρχει ἕνα μήνυμα τοῦ Θεοῦ, ὑπάρχει μία χ ἄ ρ ι ς, ὅτι μᾶς ἠγάπησε, μᾶς ἀγαπᾷ, καὶ ἦλθεν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν πρὸ δύο χιλιετιῶν, ὡσὰν τὰς ἡμέρας αὐτῆς, «ὡς ὁ διακονῶν». Κατὰ μίμησιν Ἐκείνου καὶ ὡς τύπος καὶ εἰς τόπον Ἐκείνου, τοῦ «καλέσαντος κλήσει ἀγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν προθέσειν καὶ χάριν» (Β' Τιμ. 1,9), ἔρχομαι μεταξὺ σας, ἀδελφοί, ὡς ἴσος πρὸς ἴσον, διὰ νὰ διακονήσω τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας σας, διὰ νὰ διακονήσω τὴν ζωὴν σας, τὰς ψυχὰς.

Ἡ ὑπηρεσία μου πρὸς τὰ κοινὰ καὶ πρὸς τὴν κάθε ψυχὴν τοῦ ποιμνίου μου θὰ εἶναι θυσιαστικὴ: θὰ ἀναλώσω τὸν ἑαυτὸν μου ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ τῆς ἐμπιστευθείσης μοι λογικῆς ποιμνῆς, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ψυχῶν, ὑπὲρ τῆς ἐν εὐημερίᾳ καὶ εὐτυχίᾳ καὶ εἰρήνῃ διαβιώσεως εἰς τὰς πατρογονικὰς

έστίας τοῦ ὀλίγου μέν, πλὴν δυναμικοῦ καὶ ἀξίου ποιμνίου μου.

Ἐπαναλαμβάνων τὴν ἔκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης μου πρὸς τὸν Πατριάρχην μας καὶ τοὺς ἀγίους ἐν Χριστῷ ἀδελφούς μου, χαιρετίζω καὶ εὐχαριστῶ καὶ τὴν Πατριαρχικὴν Αὐλὴν, τὸν ἱερόν κλῆρον τῆς Ἀγιοτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῆς θεοσώστου ταύτης ἐπαρχίας, καὶ πάντας ὑμᾶς, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, διὰ τὴν ἀγάπην καὶ στοργὴν καὶ ἐμπιστοσύνην σας πρὸς τὸ ταπεινόν μου πρόσωπον καὶ πρὸς τὴν πιστευθεϊσάν μοι διακονίαν. Χαιρετισμὸν ἀγάπης καὶ τιμῆς ἀπευθύνω καὶ πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐλθόντας σεβασμίους ἀδελφούς Ἱεράρχας καὶ λοιποὺς ἀγαπητοὺς κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους, πρὸς τὸν Γενικὸν Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος ἐν ταῦθα Ἐξοχώτατον Πρόεδρον κύριον Ἐλευθέριον Δανέλλην, καὶ ὅλως ἰδιαιτέρως πρὸς τὰς ἀρχάς τῆς ἐπαρχίας ταύτης.

Εὐχαριστῶ θερμῶς τοὺς προλαλήσαντας Σεβασμιώτατον καὶ πεφιλημένον ἀδελφὸν καὶ φίλον Μητροπολίτην Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων κύριον Ἀθανάσιον, Πρόεδρον τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς τῆς Κοινότητος Χαλκηδόνος Ἐλλογιμώτατον κύριον Γεώργιον Στεφανόπουλον, Καθηγητὴν Πανεπιστημίου, καὶ Ἰδρυτὴν τῆς Κοινοτικῆς Σχολῆς καὶ παράγοντα τῆς Ὁμογενείας Ἐντιμώτατον κύριον Βασίλειον Καλογιαννίδην, διὰ τοὺς ἀγαθοὺς λόγους των ὑπὲρ τῆς ἐλάχιστότητός μου.

Ἐπιθυμῶ νὰ διαβεβαιώσω τοὺς πάντας, ὅτι ἀρχίζω τὴν διακονίαν μου ἔχων ὡς ἐφόδιον τὴν χάριν καὶ τὴν εὐσπλαγγίαν καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπόσχομαι ὅτι θὰ παραμείνω τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον οἱ πάντες ἐγνωρίσατε κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς Μεγάλης Προτισυγκελλίας ταπεινὴν ὑπηρεσίαν μου πρὸς τὰ κοινὰ καὶ πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Λοιπόν, Ἀδελφοὶ καὶ Πατέρες, εὐξασθε ὑπὲρ ἐμοῦ. Ἴδού ἐγὼ ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν, ἢ μᾶλλον ὁ Χριστὸς ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ἦν, ἔστι καὶ ἔσται! Ἐκείνος ἄς εὐλογῆσθαι καὶ τὴν ἑναρξίν τῆς ποιμαντορίας μου.

Χαίρετε, ἀδελφοὶ ἐν Κυρίῳ! Εὐλόγη ἡ πᾶσι! Ἀμήν.

Μετὰ ταῦτα ἐψάλη μελωδικώτατα ὑπὸ τῶν Χορῶν ὁ Πολυχρονισμὸς τῆς Α. Θ. Παναγιώτητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου τοῦ Α', ὁ ὁποῖος καὶ ἠψόλησεν ἀπὸ τῆς Ὁραίας Πύλης τὸ κατακλῦσαν τὸν Ἱερόν Ναὸν ἐκκλησίασμα, ὡς καὶ ὁ Πολυχρονισμὸς τοῦ νέου Ποιμενάρχου. Ἐν συνεχείᾳ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης συνεχάρη τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Γέροντα Χαλκηδόνος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Κα-

θεδρικοῦ Ναοῦ, ὑπὸ τὰς πρωτοφανεῖς ἐκδηλώσεις χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ ἐκκλησιάσματος ἀναφωνοῦντος τὸ «ΑΞΙΟΣ».

Ἡ ὅλη Ἱερὰ Τελετὴ τῆς Ἐνθρονίσσεως ἔληξε διὰ τῆς εὐλογίας πρὸς τοὺς πιστοὺς τοῦ νέου Ποιμενάρχου, ὁ ὁποῖος καὶ ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰ σέβη αὐτῶν.

Ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ καὶ πάλιν τῆς Α. Θ. Παναγιώτητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου τοῦ Α', ἐπηκολούθησεν Δεξιῶσις ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Μεγάρῳ Χαλκηδόνος, κατὰ τὴν ὁποίαν Κλῆρος καὶ Λαὸς ἠνυχήθησαν ἐκ τοῦ σύνεγγυς εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Γέροντα Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ, μακροήμερευσιν καὶ τὴν ἀπὸ Θεοῦ δύναμιν καὶ ἐνίσχυσιν πρὸς συνέχισιν τῆς ἐν τῇ Μητρὶ Ἀγίᾳ τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ πολυευθύνου διακονίας αὐτοῦ.

Ἰωακείμ τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ Θεοπροβλήτου Μητροπολίτου τῆς Ἀγιοτάτης Μητροπόλεως Χαλκηδόνος, Ὑπερτίμου καὶ Ἐξάρχου πάσης Βιθυνίας, ἡμῶν δὲ Πατρὸς καὶ Ποιμενάρχου, ΠΟΛΛΑ ΤΑ ΕΤΗ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρον Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ, ἐγεννήθη εἰς τὴν Πόλιν τὸ 1941. Τὰ πρῶτα γράμματα ἐδιδάχθη εἰς τὴν ἀστικὴν σχολὴν τῶν Ταταούλων καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ Ζωγράφειον Γυμνάσιον. Μετὰ τὰς γυμνασιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς εἰσήλθεν εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολὴν, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τὸ ἔτος 1966, κατὰ τὸ ὁποῖον καὶ χειροτονήθη διάκονος λαβὼν τὸ ὄνομα Ἰωακείμ, εἰς μνήμην τοῦ ἀοιδίμου ἐν Πατριαρχαῖς Ἰωακείμ τοῦ Γ'. Ἀμέσως προσελήφθη ὑπὸ τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Αὐλὴν ὡς διάκονος τῆς Σειρᾶς. Τὸ ἔτος 1971 προήχθη εἰς Δευτερεύοντα τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων. Ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης Δημήτριος, ἅμα τῇ ἀνόδῳ αὐτοῦ εἰς τὸν Θρόνον, διαβλέψας τὰ χαρίσματα καὶ τὰς ἡγετικές ικανότητας τοῦ διακόνου Ἰωακείμ, τὸν προήγαγεν ἐν ἔτει 1973 εἰς Βοηθὸν Ἐπίσκοπόν του ὑπὸ τὸν τίτλον Μελιτηνῆς (18.9.1973). Ἡ εἰς πρεσβύτερον χειροτονία αὐτοῦ ἐτελέσθη ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἀγίας Εὐφημίας Χαλκηδόνος (21.9.1973), ἡ δὲ εἰς Ἐπίσκοπον ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου (23.9.1973) ὑπὸ τοῦ Γέροντός του Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κυροῦ Μελίτωνος.

Διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου Ἀρχιερατικῶς Προϊστάμενος τῆς περιφερείας Ὑψωμαθίων - Τόπκακι, ὅπου ἠγαπήθη καὶ ἠγάπησε τὸν λαὸν τοῦ

ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ *

Στό σημείο αυτό ή 'Ι. Σύνοδος είναι σαφέστατη ως προς τὰ αἷτια, πού τήν ὀδήγησαν στή θέσπιση τῆς προσωρινῆς αὐτῆς Διατάξεως:

«Υπογραμμίζεται, ὅτι ή 'Ι. Σύνοδος ἤγειρε τὸ πρόβλημα γιὰ προσδιορισμὸ καὶ διεξαγωγή νέων ἐκλογῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτρόπων, ἐπαρχιακῶν συμβούλων καὶ ἐπαρχιακῶν ἐκλογέων, ὅμως ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς, παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐξωτερικῶν, ἐπὶ τῶν ζητημάτων τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ τῆς θρησκευτικῆς λατρείας δόθηκε ή ἀπάντηση ὅτι γιὰ τῶρα τέτοιες ἐκλογές δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προσδιορισθοῦν καὶ νὰ διεξαχθοῦν. Ἐν τῷ αὐτῷ καταστάσει ἐπιβάλλεται νὰ εὑρεθεῖ μία προσωρινή λύση, ή ὁποία νὰ ἐπιλύει τὸ πρόβλημα

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 286 τοῦ ὑπ' ἀρ. 8 τεύχους.

Θεοῦ καὶ προσέφερε πολλές ὑπηρεσίας εἰς τὰς Κοινότητες καὶ εἰς τὸ ὀλίγον ποίμνιον τῆς περιφερείας ταύτης. Τὴν 25.3.1974 ὁ Πατριάρχης Δημήτριος ὠνόμασε τὸν ἐπίσκοπον Μελιτηνῆς Πρωτοσυγκελλεύοντα αὐτοῦ, θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν διέπρεψεν ἐπὶ 18 ἔτη, κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν, προσενηγκῶν κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα πολυτίμους ὑπηρεσίας πρὸς τὸν Θεόν καὶ πρὸς τὴν Ὁμογένειαν, χειρισθεὶς λεπτὰς ὑποθέσεις. Διὰ τῆς μελιχιότητος, τοῦ πρᾶου χαρακτήρος καὶ τῆς ἀγάπης του πρὸς πάντας κατώρθωσε νὰ ὀδηγήσῃ πολλὰ δύσκολα θέματα εἰς εὐκαταίας λύσεις.

Τὸ ἔτος 1977 (28 Ἰουνίου), προτάσει τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου, δι' ὁμοφώνου ἀποφάσεως ή Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος προήγαγε τὸν Ἐπίσκοπον Μελιτηνῆς Ἰωακείμ εἰς Μητροπολίτην, τῆς Ἐπισκοπῆς Μελιτηνῆς ἀνυψωθείσης ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ εἰς ἐνεργεῖα Μητρόπολιν τοῦ Θεόπου.

Κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα, καθ' ὃ διετέλεσε Πρωτοσυγκελλεύων, ὁ Μητροπολίτης Ἰωακείμ ἔλαβε μέρος εἰς πολλές ἀποστολάς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, συνειργάσθη ὡς Πρόεδρος καὶ ὡς μέλος εἰς πολλές θεσμικὰς Συνοδικὰς καὶ εἰδικὰς Ἐπιτροπὰς τῶν Πατριαρχείων καὶ ἐχειρίσθη πολλὰ θέματα, ἰδίως ἀπτόμενα τῶν σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου μετὰ τὰς κυβερνητικὰς ἀρχάς. Διετέλεσεν 9κις Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος κατὰ τὰς ἀπουσίας τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Θὰ πρέπει ἴσως νὰ ὁμολογηθῆ ή μεγάλη συμβολή τοῦ Μητροπολίτου Μελιτηνῆς εἰς τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου, τὸν εὐπρεπι-

προσωρινὰ καὶ ή ὁποία νὰ βρίσκεται ἐν ἰσχύϊ ὡς τὴν πρώτην δυνατότητα διεξαγωγῆς ἐκλογῶν».

Ἡ ἀνωτέρω πληροφορία τῆς 'Ι. Συνόδου ἀνατρέπει τὸ σχετικὸ ἐπιχείρημα τῆς Διευθύνσεως Θρησκευμάτων, διότι ἀποδεικνύεται ὅτι ὑπὸ τὴν ἐνέργεια αὐτῆς τῆς 'Ι. Συνόδου δὲν ὑποκρύπτεται οὔτε δόλος, οὔτε ὑστεροβουλία, οὔτε ἀδράνεια. Ἡ 'Ι. Σύνοδος προέβη σὲ σχετικὰς παραστάσεις πρὸς τὶς Ἀρχές, ἀλλὰ συνάντησε τὴν κατηγορηματικὴν τὸν ἀρνηση. Ἡ ἀλλαγὴ τῆς διατάξεως ὡς πρὸς τὴν ἐκλογή τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτρόπων, ἐπαρχιακῶν συμβούλων καὶ ἐπαρχιακῶν ἐκλογέων εἶναι καὶ θεμιτὴ καὶ κανονικὴ. Δείχνει εὐαισθησία πού συνδέεται μετὰ τὴν ἴδια τὴν λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ μὴ διεξαγωγή ἐκλογῶν φαίνεται ὅτι ἦταν πάγια γραμμὴ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἴδιο τὸ Κόμμα

αὐτοῦ, ὡς καὶ τοῦ νεοκλασσικοῦ κτιρίου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης τῶν Πατριαρχείων, ἔργα τὰ ὁποία συνετελέσθησαν ἐν πολλοῖς χάρις εἰς τὴν ἀγρυπνον παρακολούθησιν καὶ τὸ ζῶηρον αὐτοῦ ἐνδιαφέρον.

Τὴν 10ην Δεκεμβρίου, ή Ἐκκλησία, προτάσει τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, εἰς ἐπιβράβεισιν τῆς πλουσίας, ἡμέραν καὶ νύκτα, εὐόρκου καὶ ἀγλαοκάρπου προσφορᾶς τοῦ Ἱεράρχου τούτου αὐτῆς, ἀνέδειξεν αὐτὸν παμψηφεί Μητροπολίτην τῆς Γερροντικῆς Ἐπαρχίας Χαλκηδόνος, μετὰ τὴν πεποιθήσιν ὅτι θὰ συνεχίσῃ τὴν προσφορὰν αὐτοῦ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς τὰ κοινὰ μετὰ τὸν αὐτὸν ζῆλον καὶ ἀπὸ τῆς νέας ταύτης ἐπιταίρου, ὑπευθύνου καὶ ὑψηλῆς θέσεως.

Ὁ Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ διακρίνεται διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πιστότητά του πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν ἄνθρωπον, διὰ τὴν προθυμίαν του νὰ ἐξυπηρετῆ, διὰ τοὺς ἀπλοὺς του τρόπους, διὰ τὴν ἀφιλοχορηματίαν του. Εἶναι κοινωνικὸς, ἔχει λεπτοὺς τρόπους καὶ εἶναι λάτρης τοῦ ὄραίου καὶ τοῦ εὐπρεποῦς. Διακατέχεται πρὸ πάντων ὑπὸ πνεύματος προσφορᾶς καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον.

Ἀναλαμβάνει τὴν διαποίμανσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος εἰς καιροὺς δυσκόλους, μετὰ τὸν ὅμως οἰωνοῦς, καὶ προσδοκᾶται ὅτι θὰ προσφέρει πολλὰ μετὰ τὰ προσόντα του, μετὰ τὴν ἐργατικότητά του καὶ κυρίως μετὰ τὴν ἀγάπην του πρὸς πάντας.

Ἄρχιμ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΔΡΟΣΟΣ

δεν διαμαρτυρήθηκε ούτε για τη θέσπιση της «Προσωρινής Διατάξεως» ούτε για την εφαρμογή της στην πράξη από το 1968 και εξής συνεχώς παρά τον προσωρινό της χαρακτήρα. Πάντως διά της συνεχούς και άσυσπαστης από την πλευρά του Κράτους εφαρμογής της ή «Προσωρινή Διατάξη» της 19.11.1968 κατέστη κανών δικαίου για τη Βουλγαρική Έκκλησία και δεν ήταν αναγκαία ή επικύρωσή της από την Κληρικολαϊκή Συνέλευση, αφού το σώμα αυτό δεν είχε προϋποθέσεις να λειτουργήσει κανονικά. Σημειώτεον ότι την προσωρινή αυτή διάταξη την δέχθηκαν και οι μητροπολίτες Βράτσης Παΐσιος, Βάρνας και Πρεσλάβας Ίωσήφ και Νευροκοπίου Ποιμήν, οι οποίοι μετά από τρία χρόνια (1971) εξέφρασαν «διαφορετική άποψη» ως προς την έκλογή του νέου Πατριάρχη.

γ) Η έκλογή του Πατριάρχη, κατά τη Διεύθυνση Θρησκευμάτων, δεν είναι κανονική, διότι ή τότε Ί. Σύνοδος δεν έλαβε υπ' όψη της τη «διαφορετική άποψη» που διατύπωσαν οι μητροπολίτες Βράτσης Παΐσιος, Βάρνας και Πρεσλάβας Ίωσήφ και Νευροκοπίου Ποιμήν ως προς τη σύνθεση του εκλεκτορικού σώματος για την έκλογή του Πατριάρχη. Οι τρεις μητροπολίτες υποστήριξαν ότι της έκλογής του Πατριάρχη έπρεπε να προηγηθεί ή έκλογή των ένοριακών επιτρόπων, των επαρχιακών εκλογέων και των πατριαρχικών εκλεκτόρων. Έτσι θα έλάμβανε μέρος στην έκλογή και ο χριστιανικός λαός. Οι άνωτέρω έκλογές πρέπει να διεξάγονται κάθε τέσσαρα χρόνια κανονικά, όπως προβλέπεται στον Καταστατικό Χάρτη της Βουλγαρικής Έκκλησίας. Οι συνοδικές διατάξεις δεν έχουν νομική ισχύ. Μόνο οι κανονιστικές διατάξεις έχουν τέτοια ισχύ, όταν είναι έργο της Κληρικολαϊκής Συνελεύσεως. Η τελευταία μόνο έχει την άρμοδιότητα να καθορίζει, συμπληρώνει, μετατρέπει και καταργεί τα εκκλησιαστικά νομοθετήματα καλούμενα κανονιστικές διατάξεις. Καμιά όμως συνοδική διάταξη επί 20 έτη δεν επικυρώθηκε από την Κληρικολαϊκή Συνέλευση. Αν ή έκλογή του Πατριάρχη γίνει από εκλέκτορες των οποίων ή τετραετής θητεία έχει λήξει, τότε αυτή θα είναι άντικανονική. Η έκλογή πρέπει να γίνει με ψήφο κλήρου και λαού, για να έχει το κύρος της έκλογής του πατριάρχη Κυρίλλου και στο έξωτερικό και το έσωτερικό, και μεταξύ των Βουλγάρων και μεταξύ των άλλων Έκκλησιών. Δεν είναι δυνατόν να διεξαχθεί ή έκλογή από εκλέκτορες, των οποίων ή θητεία είναι τετραετής, ενώ αυτοί συνεχίζουν να διατηρούν την ιδιότητά τους επί 16 έτη. Η «Προσωρινή Διατάξη» της 19.11.1968 έχασε την

ισχύ της, άφ' ενός μόν διότι εξέδόθη από την Ί. Σύνοδο εν πλήρει συνθέσει (άρθρο 238 Κ. Χ.), άφ' άλλου δέ διότι δεν θεσπίστηκε σε περίπτωση άνυπερβλήτων άναγκών και δεν εισήχθη προς εξέταση στην Κληρικολαϊκή Συνέλευση, που θα συνερχόταν μετά την έκδοσή της (άρθρο 108, § 8). Οι τρεις μητροπολίτες δεν βλέπουν να υπάρχουν τέτοιες άνυπερβλήτες άνάγκες που δεν επιτρέπουν τη διεξαγωγή έκλογών ένοριακών επιτρόπων και επαρχιακών εκλογέων. Αν υπάρχουν, τότε να αναβληθούν οι έκλογές του Πατριάρχη για κάμποσο χρονικό διάστημα. Τουτό δεν είναι ασύνηθες φαινόμενο στη Βουλγαρική Έκκλησία, αφού τόσο μετά το θάνατο του έξάρχου Ίωσήφ επί 30 περίπου έτη, όσο και μετά από την απομάκρυνση από τον έξαρχικό θρόνο του Στεφάνου ή Έκκλησία έκυβερνάτο από την Ί. Σύνοδο με τοποτηρητή Πρόεδρο.

Πρέπει κανείς να όμολογήσει ότι ως επί το πλείστον ή έπιχειρηματολογία των τριών μητροπολιτών θεμελιώνεται στον Καταστατικό Χάρτη της Βουλγαρικής Έκκλησίας και είναι πειστική. Μπορεί μάλιστα κανείς να τους δώσει και συγχαρητήρια, γιατί είχαν το θάρρος να συντάξουν ένα τέτοιο κείμενο την εποχή εκείνη. Όμως δεν άπαντούν σε ένα άδυσώπητο έρώτημα: Ποιός ήταν εκείνος ο παράγοντας που έμπόδιζε την Έκκλησία να λειτουργήσει σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη; Η ίδια ή το Κομμουνιστικό Κόμμα; Αν κανείς είναι ειλικρινής, πρέπει να άπαντήσει «το Κομμουνιστικό Κόμμα». Αυτή ήταν ή βούληση του τελευταίου. Και δεν χρειάζονται γραπτά κείμενα, για να επιβεβαιώσει κανείς τον ισχυρισμό αυτό. Το γνώριζαν πολύ καλά και οι τρεις μητροπολίτες πόσες φορές ή Έκκλησία έλάμβανε προφορικές άρνητικές άπαντήσεις σε αίτημά της. Το Κομμουνιστικό Κόμμα έπιθυμούσε να εξαφανίσει την Έκκλησία. Ο λαός δεν έπρεπε να αντιλαμβάνεται ότι υπάρχει Έκκλησία. Οι έκλογές, όσο μικρή έκταση κι αν έχουν, δημιουργούν πάντοτε θόρυβο. Έκτός τούτου επιτρέπουν σε κάποιους άνεπιθύμητους στο Κόμμα να εισέρχονται στα εκλεκτορικά σώματα και να του άνατρέπουν τα σχέδια.

δ) Η Κοινοβουλευτική Έπιτροπή επί των Θρησκευμάτων και ή Διεύθυνση Θρησκευμάτων άποφάσισαν την απομάκρυνση του Πατριάρχη, γιατί ή Έκκλησία αλώθηκε από το Κομμουνιστικό Κόμμα, γιατί συνεχίζει να είναι αίχμάλωτη της άπραξίας της στην όποία την είχαν καταδικάσει οι κομμουνιστές και τέλος γιατί «τά δύο χρόνια που πέρασαν ή Ίερά Σύν-

Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΑΛΛΙΑΣ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΙ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟΝ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΔΙΑ ΤΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Γαλλίας, Ισπανίας και Πορτογαλλίας απέστειλε πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας κ. Μιττεράν τὴν κάτωθι ἐπιστολήν:

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον
Κύριον FRANCOIS MITTERAND,
Πρόεδρον τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας,
ΕΝΤΑΥΘΑ

Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε,

Παρακολουθοῦμεν μὲ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον καὶ μὲ ἀγωνίαν ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις πὸν διοργανῶνται εἰς τὸν Ἑυρωπαϊκὸν χῶρον, εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὴν Αὐστραλίαν μὲ σκοπὸν τὴν ἐνημέρωσιν τῶν ὑπευθύνων Χωρῶν ὡς πρὸς τὸ θέμα τῆς Μακεδονίας.

Οἱ ἐν Γαλλίᾳ πολῖται, ἑλληνικῆς καταγωγῆς, συγροητέμοι εἰς Πολιτιστικούς καὶ Θεοσκευτικούς Συλλόγους ἔχουν τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ Χώρα εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν ὡς ἔντιμα μέλη ἀπὸ γενεῶν ἤδη,

ὁδοὺ δὲν ἐπέτυχε νὰ κερδήσει τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κλήρου.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα προσπάθησε νὰ ἀλώσει τὴ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία, ὅτι ὄργανά του καὶ ἄνθρωποί του κατάφεραν νὰ διεισδύσουν στοὺς μηχανισμούς της, ὅτι κατόρθωσε νὰ μειώσει δραστικὰ τὴ δύναμή της καὶ νὰ περιορίσει τὴς δραστηριότητές της μεταξὺ τοῦ λαοῦ. Παρὰ ταῦτα δὲν μπορεῖ κανεὶς συλλήβδην νὰ χαρακτηρίξει πιστὰ ὄργανα τῶν κομμουνιστῶν ὅλους τοὺς κληρικούς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅτι χαρακτηριστικὸ τῆς Ἐκκλησίας ἦταν ἡ ἀπραξία. Ἡ Ἐκκλησία προσπαθοῦσε νὰ ἐπιτελέσει τὸ πνευματικὸν τῆς ἔργου μέσα σὲ πλαίσια πὸν δυστυχῶς προδιέγραφε τὸ πανίσχυρο Κομμουνιστικὸν Κόμμα. Εἶναι γνωστὸ ὅτι στὶς χῶρες τοῦ ὑπαρκτοῦ σοσιαλισμοῦ ἐπιβλήθηκε τὸ σύστημα χωρισμοῦ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ὡς πρὸς τὴς σχέσεις τῶν δύο αὐτῶν φορέων. Τὸ σύστημα ὅμως αὐτὸ, ὅπως συνήθως συμβαίνει στὴν πράξη δὲν λειτούργησε. Ἦταν ἕνας μονόδρομος ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Πολιτείας. Ἐνῶ δηλαδή ἡ Πολιτεία μποροῦσε νὰ κάνει ὅ,τι ἤθελε στὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας (ἀκόμη καὶ νὰ λαμβάνει ἀποφάσεις γιὰ τὴ λειτουργία της!), ἡ τε-

δὲν θὰ ἐπηρεασθῆ ἀπὸ ὁποιαδήποτε παραπληροφόρησιν, δημοσιευθεῖσαν ἐπανεπιλημένως καὶ μεθοδικῶς. Ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ πεποίθησις τοὺς ὠδήγησε νὰ ἀρκεσθοῦν εἰς τὴν διοργάνωσιν μόνον Διαλέξεων ἐπιστημονικοῦ χαρακτήρος πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας, ἀποφεύγοντες δημοσίως διαμαρτυρίας. Εἶναι βέβαιοι ὅτι ἡ Γαλλία, ἡ ὁποία πάντοτε ἀπέδειξε τὴν προσήλωσιν της εἰς τὸ δίκαιον καὶ ὑποστηρίζει τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, δὲν θὰ παραλείψῃ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ δίκαιον τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ἡ ἴδια τὸ παρουσιάζει καὶ τὸ κατοχυρῶνει διεθνῶς.

Εὐρισκόμεθα εἰς τὰς παραμονὰς λήψεως ἀποφάσεως ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους τῶν Χωρῶν - Μελῶν τῆς Ἑυρώπης, εἰς τὴν Διοσβάωνα καὶ τὰς Βρυξέλλας καὶ ἀπευθύνομεν τὴν παροῦσαν ἔκκλησιν πρὸς Ὑμᾶς τὸν Πρόεδρον τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, διὰ μίαν δυναμικὴν ἐπέμβασιν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ μεγάλου κινδύνου δημιουργίας κατα-

λευταία, ἀπλῶς γιὰ νὰ ὑπάρχει, ἔπρεπε νὰ ὑποκύπτει ἢ νὰ «ἀνέχεται» ὅλες τὴς ἐπεμβάσεις καὶ τὴς αὐθαιρεσίες τῆς πρώτης. Κάθε ἀντίδραση τῆς Ἐκκλησίας μεταφραζόταν σὲ κόστος. Ὑπὸ τὴς συνθήκης αὐτῆς στὴν πράξη ἴσχυε ἕνα ἰδιότυπο σύστημα σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, τὸ σύστημα τῆς μονομεροῦς «Ἀνοχῆς καὶ τῆς Συνεργασίας». Καὶ τὸ σύστημα αὐτὸ ἔγινε modus vivendi γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας. Τὸ σύστημα αὐτὸ ἐμφανίζει διάφορες διαβαθμίσεις, ἀνάλογα μὲ τὸ βαθμὸ ἀντιδράσεως τῆς ὅλης πυραμίδας τῆς Ἐκκλησίας (Ἱ. Σύνοδος - Πατριάρχης - μητροπολίτες - ἐπίσκοποι - ἡγούμενοι - ἱερεῖς - διάκονοι - καθηγητῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς - διοικητικὸ προσωπικόν). Συνεπῶς κάποιες στιγμῆς στὶς σχέσεις αὐτῆς τῶν δύο φορέων ὑπῆρχε μεγαλύτερη τοῦ δέοντος ὑποχωρητικότητα ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ στὴν περίπτωση ὅμως αὐτῆ ἡ ὑποχωρητικότητα κυρίως συνδέεται μὲ πρόσωπα καὶ ὄχι μὲ τὸ θεσμὸ αὐτὸ καθ' ἑαυτό.

(Συνεχίζεται)

ΔΗΜ. Γ. ΓΟΝΗΣ

Ἐναπλ. Καθηγ. Παν)μίου Ἀθηνῶν

ΤΡΕΙΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ

Ο χρυσοῦς αἰὼν τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἡ ἐποχὴ τοῦ Περικλέους, ἡ ἐποχὴ ποὺ μᾶς ἔδωσε τοὺς μεγαλύτερους σοφοὺς τοῦ ἀρχαίου κόσμου μαζί με τὰ τελειότερα δημιουργήματα τῆς ἀρχαίας τέχνης. Ο χρυσοῦς ἐκεῖνος αἰὼν φωτίζει με τὴν ὀλύμπια λάμψη του ὅλες τὶς ἐπόμενες γενεές καὶ οἱ λάτρεις τῆς σοφίας καὶ τοῦ ὠραίου στρέφονται πάντοτε με νοσταλγία πρὸς τὴν ἐνδοξὴ ἐκείνη ἐποχὴ. Ὅμως καὶ ὁ πολιτισμὸς, ὁ ὁποῖος διεδέχθη τὸν ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ, ὁ Ἑλληνοχριστιανικὸς, ποὺ προέκυψε ἀπὸ τὴν ἀρμονικὴ συνένωση Χριστιανισμοῦ καὶ Ἑλληνισμοῦ, ἔχει κι αὐτὸς τὸν χρυσοῦν αἰῶνα του. Εἶναι ἡ ἐποχὴ μέσα στὴν ὁποία ἔλαμψαν οἱ «τρεῖς μέγιστοι φωστῆρες τῆς τρισηλίου θεότητος», οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος

ὁ Θεολόγος καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Οἱ μελῖρυτοι αὐτοὶ ποταμοὶ τῆς σοφίας πότισαν τότε τὴν οἰκουμένη με νάματα τῆς θεογνωσίας, κι ἐξακολουθοῦν νὰ τὴν ποτίζουν σήμερα. Ὁρθόδοξοι, Ρωμαιοκαθολικοὶ, Διαμαρτυρόμενοι, ἀκόμη καὶ ἄθεοι, στέκονται με σεβασμὸ μπροστὰ στὶς μεγάλες αὐτὲς προσωπικότητες τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἔδωσαν ὑπέροχο παράδειγμα γιὰ ὅλες τὶς ἐπόμενες γενεές. Καθὼς ὅμως ἀναπολοῦμε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, γεννιέται πάντοτε τὸ ἐρώτημα: Πόσο ἐπέδρασε στοὺς μεταγενεστέρους τὸ παράδειγμα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν; Ὑπῆρξαν ἄλλοι μιμητὲς τους ἢ μήπως ὁ χρυσοῦς αἰὼν τῆς Ἐκκλησίας ἔληξε χωρὶς συνέχεια, μένοντας μόνο μιὰ ὑπέροχη ἀνάμνηση;

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ προσωπικότητες τῶν Τριῶν

σιάσεως εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος, με ἤδη προβλεπομένης καταστρεπτικῆς συνεπειᾶς.

Θεωροῦμεν ὅτι εἶναι ἀδιανόητον νὰ εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκη νὰ ἀποδείξωμεν τὴν ἐλληνικότητα μιᾶς χώρας ὡς εἶναι ἡ Ἑλλάς, ἡ ὁποία εἶναι Χώρα ἐνὸς πολιτισμοῦ, κοινῶν εἰς ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ Χώρα αὐτή, κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἐπέτυχε νὰ καθορίσῃ τὰ ὄριά της καὶ τὰ σύνορά της με ἀγῶνας καὶ θυσίας αἱματος, με κίνδυνον ἐξαφανισμοῦ ἀπὸ ἐξωτερικὰς ἐπεμβάσεις, ἀποφεύγουσα μάλιστα κάθε νέαν διεκδίκησην, παρὰ τὰ ἱστορικὰ δίκαιά της, μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης καὶ τὸ ἀνοιγμα μιᾶς νέας περιόδου ἀνθρωπίνων σχέσεων.

Ἡ Ἑλλάς ὡς Μέλος τῆς Εὐρώπης ἔχει ἀνάγκη τῆς ὑποστηρίξεως τῶν Κρατῶν - Μελῶν της καὶ τῆς Γαλλίας, εἰς ὅ,τι μᾶς ἀφορᾷ, διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς σταθερότητος, ἡ ὁποία θὰ τῆς ἐπιτρέψῃ νὰ θέσῃ τὰ πνευματικὰ καὶ ἄλλα ἀποθέματά της εἰς τὴν ὑψηλὴν μιᾶς ἠνωμένης Εὐρώπης, ἴσως ποθητῆς καὶ ἀναζητουμένης. Ἡ δημιουργία ἐντάσεων μεταξὺ γειτονικῶν χωρῶν εἰς τὰ Βαλκάνια ἀνοίγει μίαν πληγὴν, ἡ ὁποία ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ μετατραπῇ εἰς σύγκρουσιν λαῶν, οἱ ὁποῖοι τυγχάνει νὰ εἶναι κατὰ πλειονότητα Ὁρθόδοξοι.

Ὁφείλομεν νὰ ἐργασθῶμεν διὰ τὴν συμφιλίωσιν τῶν ἀνθρώπων, ἐὰν πράγματι ἐπιθυμοῦμεν τὴν δημιουργίαν μιᾶς νέας Εὐρωπαϊκῆς Κοινωνίας. Ἡ ἀδικη μεταχειρίσις τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ μέρους τῶν συνεταιρῶν της, θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὸ ἀνοιγμα ἐνὸς

μεγάλου τραύματος, ποὺ θὰ θίγῃ τὸ αἶσθημα ὑπερηφανείας ἐνὸς λαοῦ, ὁ ὁποῖος εἰς κάθε περίπτωσιν δὲν ἐδίωξε νὰ ὑπερασπισθῇ τὰ ἐθνικὰ καὶ πνευματικὰ του δίκαια. Τοῦναντίον ἡ ὑποστηρίξις της ἀπὸ μέρους τῆς Εὐρώπης, δικαιολογημένης ἀσφαλῶς, θὰ τὴν ὠθήσῃ νὰ καταβάλλῃ νέας προσπάθειας διὰ μίαν θετικωτέραν συμμετοχὴν της διὰ τὴν δημιουργίαν τῆς Εὐρώπης.

Ἐξ ὀνόματος, λοιπόν, ὅλων τῶν πολιτῶν τῆς Γαλλίας, ἐλληνικῆς καταγωγῆς, οἱ ὁποῖοι πολλαπλῶς ἐξέφρασαν τὴν θέλησιν των διὰ μίαν διαμαρτυρίαν, ἀπευθύνομεν πρὸς Ὑμᾶς θεομὴν ἔκκλησιν ὅπως ἀκηθῇ ἢ ἀπαραίτητη μεσολάβησις διὰ τὴν ἀποφυγὴν ἀναγνωρίσεως ἐνὸς νέου κράτους με ὀνομασίαν συνοδευμένην με ἀπαραδέκτους διεκδικήσεις, ποὺ θὰ προκαλέσῃ ἀσφαλῶς σύγκρουσιν εἰς θάρος τοῦ βορείου χώρου τῆς Ἑλλάδος, τῆς περιοχῆς τῆς Μακεδονίας.

Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ φωνή μας, ποὺ ἐκπέμπεται με συναίσθησιν τῶν εὐθυνῶν μας καὶ τοῦ καθήκοντός μας νὰ ὑπερασπίσωμεν τὸ εἰρηρικὸν μέλλον τῶν λαῶν μας, θὰ προστεθῇ εἰς τὰς τόσας ἄλλας διαμαρτυρίας καὶ θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν λήψιν δικαίων ἀποφάσεων.

Παρακαλοῦμεν νὰ δεχθῆτε, Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε, τὴν ἔκφρασιν τῶν αἰσθημάτων σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως, τιμῆς καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ πρόσωπον Ὑμῶν καὶ πρὸς τὴν μεγάλην Χώραν ποὺ λέγεται Γαλλία.

Ἐν Παρισίοις, τῇ 9ῃ Μαΐου 1992

† Ὁ Μητροπολίτης Γαλλίας, Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλλίας ΙΕΡΕΜΙΑΣ

Ίεραρχῶν ὑπῆρξαν τόσο μεγάλες, ὥστε δὲν θὰ τολμούσαμε νὰ ποῦμε ὅτι οἱ ἐπόμενοι αἰῶνες γέννησαν παρόμοιους ἄνδρες. Ὅμως αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ἔπαυσαν νὰ ἀναδεικνύονται νέοι Ἅγιοι, νέοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, νέοι φωστῆρες τῆς οἰκουμένης, οἱ ὁποῖοι βιάδιζαν στὰ ἔχνη, στὰ βήματα τῶν τριῶν ἐκείνων μεγίστων φωστήρων. Καὶ ὑπῆρξαν πολλοί, πάρα πολλοὶ ἐκεῖνοι ποὺ ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν κατέπληξαν τοὺς συγχρόνους τοὺς μὲ τὴν ζωὴ τους καὶ τὴν διδασκαλίαν τους. Οἱ συναξαριστὲς τῆς Ἐκκλησίας περιέχουν πάμπολλους βίους ἁγίων ποὺ συγκινοῦν καὶ ἐνθουσιάζουν μὲ τὰ ἔργα καὶ τὰ λόγια τους. Διαβάζοντας τοὺς βίους αὐτοὺς τελικὰ πείθεται κανεὶς ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐξακολουθεῖ καὶ μετὰ τὴν ἐποχὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν νὰ ζεῖ τὸν χρυσοῦν αἰῶνα τῆς, ἔστω κι ἂν αὐτὸ στοὺς ἐπόμενους αἰῶνες φαίνεται λιγότερο ἔντονο ἀπ' ὅ,τι ἦταν τότε.

Θὰ θέλαμε σήμερα, τιμώντας τὴ μνήμη τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, νὰ ἀναφέρουμε μερικὰ συγκεκριμένα παραδείγματα ἀπὸ τὴ συνέχιση τοῦ ἔργου τους μέσα στὴ βυζαντινὴ περίοδο ἀπὸ μεγάλες προσωπικότητες τῆς Ἐκκλησίας ποὺ τὰ ὀνόματά τους ὅμως δὲν εἶναι τόσο γνωστά. Θὰ περιορισθοῦμε σὲ προσωπικότητες ποὺ κατ' ἐξοχὴν διέλαμψαν στὸ κοινωνικὸ ἔργο, ἀγωνιζόμενοι νὰ βοηθήσουν τοὺς πάσχοντες συνανθρώπους τους, θυσιάζοντας τὰ πάντα στὴν ἀγάπη τοῦ πλησίον. Θὰ δοῦμε ἔτσι, ὅτι ἡ βυζαντινὴ περίοδος τῆς Ἐκκλησίας μας ἀνέδειξε καὶ ἄλλους πατέρες, ποὺ ἡ κοινωνικὴ τους προσφορὰ θυμίζει τὴν καταπληκτικὴ προσφορὰ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Εἶναι πολλοί. Δὲν εἶναι δυνατὸν οὔτε νὰ ἀπαριθμήσουμε τὰ ὀνόματά τους¹. Θὰ περιορισθοῦμε γι' αὐτὸ σὲ τρεῖς μόνο, ἓνα ἀπὸ κάθε μία ἀπὸ τὶς τρεῖς ἡπείρους τοῦ ἀρχαίου κόσμου Ἀσία, Ἀφρική, Εὐρώπη, ἄνδρες ποὺ διέλαμψαν σὲ διαφορετικὲς ἐποχές. Ὡς παραδείγματα ἀπὸ διαφορετικούς τόπους καὶ διαφορετικούς χρόνους μποροῦν νὰ μᾶς πείσουν γιὰ τὴν γενικότητα τοῦ φαινομένου, τὸ ὁποῖο διαποτίζει τὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μέσα στὸ Βυζάντιο.

Οἱ τρεῖς ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες ποὺ ἐπιλέξαμε νὰ παρουσιάσουμε εἶναι:

τὸν 5ο αἰῶνα στὴν Ἀσία, ὁ μητροπολίτης Ἀμιδῆς Ἀκάκιος,

τὸν 7ο αἰῶνα στὴν Ἀφρική ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Ἰωάννης ὁ Ἐλεῆμων,

τὸν 12ο αἰῶνα στὴν Εὐρώπη, ὁ μητροπολίτης Ὁθβῶν Ἰωάννης ὁ Καλοκτένης.

Ἐπαναλαμβάνουμε, ὅτι πρόκειται περὶ τριῶν ἐπιλεγέντων ἀπὸ μεγάλο πλῆθος, θὰ μπορούσαν νὰ εἶχαν ἐπιλεγεῖ ἄλλοι.

ΑΚΑΚΙΟΣ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΜΙΔΗΣ

Στὰ ἀνατολικά σύνορα τοῦ Ἀνατολικοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους, κοντὰ στὸν ποταμὸ Τίγρη, βρισκόταν ἡ πόλη Ἀμιδα, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Μεσοποταμίας. Σήμερα λέγεται Ντιὰρ-μπεκίρ καὶ εἶναι γνωστὴ ἀπὸ τὶς διαρκεῖς διαμάχες Τούρκων καὶ Κούρδων. Τότε ἦταν χριστιανικὴ πόλη, μέσα στὰ ὄρια τῆς ὀρθόδοξης αὐτοκρατορίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ βρισκόταν ὑπὸ τὴν ἀπειλὴ τῶν εἰδωλολατρῶν Περσῶν, ποὺ τὸ ἀπέραντο κράτος τους ἀπλωνόταν ἀνατολικότερα. Κάθε φορὰ ποὺ γινόταν πόλεμος, ἡ Ἀμιδα δοκίμαζε τὴ σκληρότητα τῶν ἀπανθρώπων Περσῶν. Καταλαβαίνουμε τι αἰσθήματα καταλάμβαναν τοὺς κατοίκους τῆς στὸ ἄκουσμα τοῦ ὀνόματος «Πέρσης». Καὶ μπορούμε νὰ φαντασθοῦμε τι φρίκη ἐνίσταν ὅταν τὸ 421 μ.Χ. ἔμαθαν ὅτι ὁ νέος βασιλεὺς τῶν Περσῶν Βαραβάν ὁ Ε' (421-438) κήρυξε ἄγριο διωγμὸ κατὰ τῶν χριστιανῶν τοῦ βασιλείου του.

Πολλοὶ χριστιανοὶ ἀπὸ τὴν Περσία ζήτησαν καταφύγιο στὸ Ἀνατολικὸ Ρωμαϊκὸ Κράτος. Οἱ περιγραφές τους γιὰ τὴ σκληρότητα τοῦ διωγμοῦ προκάλεσαν τὴν ἀγανάκτηση τῶν χριστιανῶν τῆς αὐτοκρατορίας καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος Β' (408-450) διέταξε ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη νὰ εἰσβάλλουν τὰ ἀνατολικά του στρατεύματα στὸ Περσικὸ ἔδαφος². Ὑπὸ τὶς διαταγές τοῦ ἀρμενίου ἀρχιστρατήγου Ἀρδαβουρίου τὰ χριστιανικὰ στρατεύματα στὰ τέλη τοῦ Αὐγούστου τοῦ 421 κατετρόπωσαν τοὺς Πέρσες καὶ συνέλαβαν 7.000 αἰχμαλώτους. Φυσικὰ κανεὶς δὲν αἰσθανόταν οἶκτο γιὰ τοὺς φανατικούς ἐκείνους εἰδωλόλατρες, ποὺ πρὶν ἀπὸ λίγο εὐφραίνονταν μὲ τὴ θανάτωση τῶν χριστιανῶν τῆς χώρας τους.

Ἦρθε ὁ χειμῶνας καὶ οἱ 7.000 αἰχμάλωτοι στεροῦνταν ἀπὸ τροφίμα καὶ ἐνδύματα. Ἡ κατάσταση τους ἦταν ἄθλια καὶ δὲν εἶχαν καμιὰ ἐλπίδα.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΒΑΡΛΑΣ

Δ) ντῆς Οἰκονομικῶν τοῦ Ρ/Σ τῆς Ἐκκλησίας

1. Ἀρχετὰ παραδείγματα περιέχονται στὸ βιβλίον τοῦ Ἀρχιμ. Ἡλίου Μαστρογιαννοπούλου, Βυζάντιον-Ἐνας κόσμος πνεύματος καὶ ἀγάπης, Ἐκδόσεις ΖΩΗΣ, Ἀθῆναι 1967.

2. Βλ. Σωκράτους τοῦ Σχολαστικοῦ, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, βιβλίον Ζ', Migne PG 67,773-781. Ἐκδοτικὴς Ἀθηνῶν, Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τόμος Ζ', σελ. 109.

ΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΕΤΡΑΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΕΣΒΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α'.

«Άγθμιος ἐλέψ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης»^{*}.

† Εὐλαθέστατοι ἱερεῖς καὶ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι, εὐγενέστατοι ἄρχοντες καὶ χρησιμώτατοι ἔμποροι, καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοί, οἱ συγκροτοῦντες τὴν ἐν Βιέννῃ ὀρθόδοξον Κοινότητα τῆς Καπέλλης, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴ εὐλογία καὶ συγχώρησις. Πρὸ ἱκανοῦ καιροῦ μὲ οὐκ ὀλίγην θλίψιν πληροφορεῖται ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, ὅτι ὑμεῖς οἱ αὐτόθι διατελοῦντες εὐλογημένοι ὀρθόδοξοι χριστιανοί, τέκνα γνήσια ὄντες τῆς κοινῆς ταύτης Μητρὸς ἀγίας Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῷ γάλακτι τῆς εὐσεβείας ἐκ προγόνων ἀνατεθραμμένοι, περιπέσατε ὁμῶς εἰς λάθος ἐφάμαρτον ἀποβαλόντες ἀπὸ τῆς Ἱερᾶς ὑμῶν Ἐκκλησίας τὴν ἀρχαίαν καὶ πατροπαράδοτον ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, καὶ ἀντιεσάξαντες ξένην τινὰ τετράφωνον, τὴν ὑποστατικὴν προσηρμόσατε διὰ ξένης ὑφηγήσεως εἰς τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας. Ἡ εἰδησις αὕτη διετάραξε καὶ κατέθλιψεν ἡμᾶς δικαίως, οὐ μόνον διότι ἡ ἄνευ ἀδείας ἐκκλησιαστικῆς μετακίνησις ἀρχαίας ἱερᾶς παραδόσεως ἐμφαίνει ἀυθαίρετον ἐπέμβασιν ἐπὶ πράγματος ἀναγομένου τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ λεληθῶς παρεκτρέπει καὶ εἰς ἄλλας ἐπικινδύνους ἀφορμὰς τοὺς μεταξὺ τοσούτων ἑτεροδόξων εὐρισκομένους ὀλίγους ὀρθοδόξους, καθ' ὅσον μάλιστα ἡ μεταρρύθμισις προσεγγίζει εἰς ἀλλότρια ἔθιμα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν φύσιν αὐτῆν τοῦ πράγματος, καθότι εἶναι φανερόν ὅτι ἡ καινοφανὴς τετράφωνος μουσικὴ διὰ τὸ ἐκλελυμένον αὐτῆς μέλος ὑπάρχει ἀνοίκειος τῇ ἐκκλησιαστικῇ εὐπρεπείᾳ, καὶ ἐπομένως ἡ εἴσαξις αὐτῆς εἰς τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας ἀντιβαίνει εἰς τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, ἧτις παρέλαβεν αἰνεῖν τὸν Θεὸν ἐν ὧδαῖς πνευματικαῖς, καὶ κατανοητικῶς εὐπρεπέσιν ὕμνοις, ὃν τρόπον ὑπάρχουσι τὰ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκκλησιαστικῇ ἡμῶν μουσικῇ μεμουσουργημένα τσαῦτα θεοτερπῆ καὶ ψυχρωσθηρία ἄσματα τῶν

θείων ἡμῶν Πατέρων. Ἄπορον δὲ ἠγησάμεθα πῶς ἐφάνη ὑμῖν ἀνεκτὸν τὸ γὰ ἀπομακρύνητε ἑαυτοὺς ἀπὸ τὰ ἱερὰ ἐκείνων ἴχνη παραγκωνίζοντες τὴν ὑπὸ τῶν θεοσεβίων αὐτῶν ἀνδρῶν καθγιασθεῖσαν καὶ καθιερωθεῖσαν, καὶ ταῖς χριστιανικαῖς ἀκοαῖς συνήθη καὶ σεβαστὴν ἱερὰν ἁσματικὴν, ἧτις ἐπίσης μετὰ τῶν ἄλλων πατρικῶν παραδόσεων χαρακτηρίζει τῶν ὀρθοδόξων Γραικῶν τὸ πλήρωμα, καὶ γὰ κατακολουθήσητε εἰς ξενικὰς καὶ ἀλοτρίας αὐταρέσκους ὑφηγήσεις, χωρὶς γὰ παρατηρήσητε ὅτι ὁ τρόπος ὑμῶν οὗτος καὶ ὑμᾶς καθιστᾷ ὑπαίτιους ἐγκλήματι κανονικῷ καὶ τῇ κοινῇ Μητρὶ τῶν εὐσεβῶν ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, ἧτις οὐδαμῶς ἀνέχεται οἰανδήποτε μετακίνησιν τῶν ἀρχαίων χριστιανικῶν ἐθίμων καὶ τάξεων, ἔσται λύπης καιρίας παραίτιος, καὶ τοῖς λοιποῖς τῶν ὀρθοδόξων σκανδαλώδης. Διὰ τούτους καὶ ἄλλους οὐσιώδεις λόγους ἡμεῖς τε καὶ ἡ περὶ ἡμᾶς Ἱερὰ Σύνοδος τῶν ἀγίων ἀρχιερέων ἐγκρίναντες κοινῇ γνώμῃ ἐξεδώκαμεν ἐγκυκλίους ἐν τύποις ἐκκλησιαστικὰς ἡμῶν ἐπιστολάς διασαλπίζούσας τὴν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἐγκρίσιν καὶ ἀπόφασιν, ἧτις ἐστὶν ἡ κατάρρησις τῆς τετράφωνου μουσικῆς ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν ἐν ταῖς ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις, καὶ ἡ ἀπαράκρουστος χρῆσις τῆς ἡμετέρας ἐκκλησιαστικῆς, κανονικῆς λόγους συνιστωμένης, καθὼς ἐκ τῶν στελλομένων πρὸς ὑμᾶς ἐκτύπων θέλετε πληροφορηθῆ ἀκριθέστερον. Γράφοντες δὲ καὶ διὰ τῆς παρουσίας πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς συμβουλευόμεν πατρικῶς καὶ προτροπέμεθα ἐκκλησιαστικῶς ὑμᾶς τοὺς τὴν ὀρθόδοξον αὐτόθι Κοινότητα θείῳ ἐλέει συγκροτοῦντας, μὴ μετακινεῖν ὄρια αἰώνια, ἃ οἱ Πατέρες ἡμῶν ἔθεντο, μηδὲ διαιρεῖν τὴν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις καὶ προσευχαῖς ἐνότητά τῆς Ἐκκλησίας, μηδὲ ἀφαιρεῖν τοῦ τῶν Γραικῶν ὀρθοδόξου Γένους ἐκ τῶν αὐχημάτων τὸ κάλλιστον, ἀλλ' ὡς τέκνα γνήσια τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ἐμμένοντες εἰς τὴν διατήρησιν τῶν πατροπαράδοτων αὐτῆς ἱερῶν τάξεων καὶ σεβασμίων παραδόσεων, γὰ καταπαύσητε τὴν ἀλλόφυλον μελωδίαν τῆς τετράφωνου μουσικῆς ἐν ἀμφοτέραις ταῖς αὐτόθι ἱεραῖς Ἐκκλησίαις, καὶ πάλιν ἀντιεσάξητε τὴν πάτριον καὶ ἀρχαιοπαράδοτον, μηδὲ ὀλως διαφωνοῦντες τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων Γραικικῶν Ἐκκλησιῶν, μηδὲ καθιστάμενοι αἵτιοι σκανδάλου καὶ προσκόμματος τῷ

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 249 τοῦ ὑπ' ἀρ. 7 τεύχους.

* Ἰδ. Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, Ὁ ἐν Βιέννῃ... ἐνθ' ἄν., σελ. 368 - 370.

χριστωνύμῳ πληρώματι διὰ τῆς τοιαύτης καινοτομίας, ἀλλὰ μιμούμενοι τοὺς ἀειμνήστους θεοφιλεῖς κτίτορας τῆς ἱεράς αὐτῆς Ἐκκλησίας τῆς Καπέλλης, οἵτινες διετέλεσαν ἀκριβεῖς φύλακες τῶν ἱερῶν καὶ πατρίων ἐκκλησιαστικῶν ἐθίμων, καὶ ὑπερασπισταὶ τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτήρος, γὰρ φιλοτιμηθῆτε ὥστε καὶ τοῖς μεθ' ὑμᾶς νὰ ἀφήσητε τύπους καὶ παραδείγματα χριστιανικῶν ἀρετῶν καὶ ζήλου θεαρέστου. Ταῦτα ἐκ προνοίας ἐκκλησιαστικῆς συμβουλευόμεν καὶ ὑποτιθέμεθα ὑμῖν· περιμένοντες τὰ ἀποτελέσματα τῶν πατρικῶν ἡμῶν παραινήσεων παρὰ τῆς υἱότητος καὶ χριστιανικῆς προθυμίας Σας, ἵνα καταστήσωμεν ὑμᾶς ταῖς ἐγκαρδίαις συν-οδικαῖς ἡμῶν εὐχαῖς, καὶ τοῖς δικαίαις ἐπαίνοις καὶ ἐγκωμίαις. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν.

αὐμὲς' Νοεμβρίου ε'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ διάπυρος εὐχέτης.

† Ὁ Ἡρακλείας Διονύσιος ἐν Χριστῷ εὐχέτης

† Ὁ Χαλκηδόνος Ἱερόθεος » »

† Ὁ Δέρκων Νεόφυτος » »

† Ὁ Τυρνόβου Ἀθανάσιος » »

† Ὁ Ἀδριανουπόλεως Κύριλλος » »

† Ὁ Μεσημβρίας Νικηφόρος » »

† Ὁ Κασσανδρείας Ἱερεμίας » »

Β'.

† ΑΝΘΙΜΟΣ ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης*.

Οἱ τῷ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτῳ, Πατριαρχικῷ, Ἀποστολικῷ καὶ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ ὑποκειμένοι ἱερώτατοι Μητροπολίται, καὶ ὑπέρτιμοι, καὶ Θεοφιλέστατοι Ἀρχιεπίσκοποι τε καὶ Ἐπίσκοποι, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἡμῶν ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί, καὶ ἐντιμώτατοι Κληρικοί, εὐλαδέστατοι Ἱερεῖς, καὶ τίμιοι Προσεστώτες, καὶ χρήσιμοι Γέροντες, καὶ Πρόκριτοι, καὶ λοιποὶ ἀπαξάπαντες εὐλογημένοι χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις. «Μὴ μέταιρε, φησί, ἕρια αἰῶνια, ἀ ἔθεντο οἱ Πατέρες σου». Καὶ «Ἰὲ φύλασσε νόμους Πατρὸς σου, καὶ μὴ ἀπίσῃ θεσμούς μητρὸς σου» καὶ ὁ θεὸς Ἀπόστολος «Ἄ παραλάβετε, καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, καὶ ἠκούσατε, ταῦτα πράσσετε» καὶ ἐν ἄλλοις «Τὰ ἀρχαῖα κράτειται». Ταῦτα ὑπομιμνήσκομεν ἐν προσομίαις πρὸς τὰ γνήσια πνευματικὰ ἡμῶν τέκνα, τοὺς ἀπανταχοῦ εὐσεβεῖς, καὶ ὀρθοδόξους χριστιανούς, προαγόμενοι κατὰ

χρέος ἐκκλησιαστικῆς προνοίας, γὰρ διαδώσωμεν πρὸς πάντας τὰς πνευματικὰς ἡμῶν νοουθεσίας, καὶ σωτηριώδεις παραινήσεις περὶ τῆς ἐσχάτως ἀναφανείσης, ὡς μὴ ὄφελε, καὶ παραδειγματικῶς προοῦσης ἐφαμάρτου καινοτομίας ἐν ταῖς ἀγίαις τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαις. Ἐγένετο γὰρ ἡμῖν διάπυστος ἀπὸ τε φήμης πρότερον διαθρυλλουμένης, καὶ ἤδη ἀπὸ πληροφορίας πολλῶν ἐκ Βιέννης καὶ Τεργέστης ἀφικνουμένων ἐνταῦθα, ὅτι τινὲς τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ὀρθοδόξων Γραικῶν, καινοτομοῦντες πρὸς τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα, καὶ τὰς τάξεις τῆς ἀγίας Ἀνατολικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας, χαίρειν εἰπόντες τῇ ἱερᾷ καὶ ἀρχαιοπαράδοτῳ ἐκκλησιαστικῇ μουσικῇ, τῇ ἐν ταῖς ἱεραῖς προσευχαῖς καὶ ἀκολουθίαις ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων τῆς εὐσεβείας καθορισθείσῃ ψάλλεσθαι ὑπὸ τῶν πιστῶν, καὶ πρὸς τοὺς θεῖους ὕμνους τῆς Ἐκκλησίας ἐν ὀκτῶ ἤχοις προσηρμοσμένη, ταύτην, φασί, τὴν σεβασμίαν καὶ κατασκευαστικὴν, καὶ ταῖς χριστιανικαῖς ἀκοαῖς συνήθη ἱεράν ἀσματικὴν παραγκωνισάμενοι, καὶ ἀποκρούσαντες οἱ γεννάδει οὗτοι, ἐπενόησαν, καὶ συνέθεντο ἐτέραν τινὰ καινοφανῆ μουσικὴν, ἀρμονία μὲν τετραφώνῳ, καὶ ποιικιλία μέλους ξενίζουσαν, καὶ πάντῃ διάφορον τῆς ἡμετέρας οὖσαν, τὰ δ' ἄλλα κατακηλοῦσαν, καὶ ἐκλύουσιν τοὺς ἀκρωμένους, καὶ μονοῦ θεατρικὴν οὖσαν, καθὼς οἱ ταύτης ἀκούσαντες μᾶς ἐθεθαίωσαν, τὴν ἐποῖαν καὶ προσεκόλλησαν ἐφαρμόσαντες παραδόλως, καὶ θεδιασμένως εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἡμῶν ἀκολουθίας, καὶ παραμορφώσαντες τὸν ρυθμὸν τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας μελωδημάτων, τῶν πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, καὶ τῇ ὕψῃ, καὶ τῇ λέξει μεμουουργημένων, καὶ παρασύραντες αὐτά, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τῆς ἰδίας αὐτῶν φαντασίας τὰ ἀπηχήματα, καὶ ὅτι μὲν κακῶς ποιήσαντες οἱ φιλόκαινοι οὗτοι ἐπεχείρησαν καινοτομίαν τολμηρὰν ἐπὶ πραγμάτων, τῶν ὁποίων ἢ μετακινήσεις, καὶ μεταποιήσεις οὐχ ὅπως ἐφάρμαρτος, ὡς ἀντιθαίνουσα τοῖς ἐκτεθεῖσι περὶ τῆς διατηρήσεως τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων ἱεροῖς ὅροις καὶ θεσμοῖς, ἀλλὰ καὶ ἀκροσφαλῆς καὶ ἐπικίνδυνος, ὡς σκανδαλώδης τῷ χριστωνύμῳ πληρώματι, καὶ ἀφοριμῆς μειζόνων παραβάσεων, καὶ νεωτερισμῶν παρεκτικῆ, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων, ὡς ἀναγομένων τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ, ἢ αὐθαίρετος ἐπέμβασις δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν, χωρὶς νὰ παρασύρῃ τοὺς τολμητὰς εἰς τὴν μερίδα τῶν διαιρούμενων τὴν ἐνότητά τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, τοῦτο εὐδὴλον παντὶ ὀρθοδόξῳ καὶ ζηλωτῇ χριστιανῷ. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποσον καθήφατο καιρίως, καὶ κατέθλιψεν ἡμῶν τὴν καρδίαν εἶναι, ὅτι καὶ οἱ ἐν ταῖς ρηθείαις εὐρωπαϊκαῖς πόλεσιν ἐλέει Θεοῦ διατελοῦσαι κοινότητες τῶν ὀρθο-

* Ἰδ. Γεωργίου Ι. Παπαδοπούλου, Ἱστορικὴ... ἐνθ' ἀν., σ. 209-217.

ἙΥΝΑΙΚΕΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΕΣ

Μία σπουδή στην ιεραποστολική ἐλευθερία τῆς Ὑμνολογίας

Στην ἀναστάσιμη ὕμνολογία ὑπάρχει π α ρ ἄ λ η λ α ἄλλη μία διάσταση, ἐξαιρετικοῦ, πιστεύουμε, ἐνδιαφέροντος, ἡ ὁποία μᾶλλον δὲν ἔχει προσεχτεῖ. Πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὸ νὰ ἐμφανιστοῦν ὡς εὐαγγελίστριες τῶν Ἀποστόλων, οἱ μυροφόρες προβάλλονται ὡς ἀπόστολοι τοῦ Ἀναστάντος στὴν κτίση ἅπασα. Τόσο στὸν ὄρθρο, ὅσο καὶ στὸν ἑσπερινὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, ἡ Ἐκκλησία προσφέρει μία «ἀλλιῶτικη» ἐκδοχή: «Προλαβοῦσαι τὸν ὄρθρον αἱ περὶ Μαριὰμ καὶ εὐροῦσαι τὸν λίθον ἀποκυλισθέντα τοῦ μνήματος, ἤκουον ἐκ τοῦ ἀγγέλου ... Δράμετε καὶ τ ῶ κ ὁ σ μ ω κ η ρ ὁ ὑ ξ α τ ε, ὡς ἠγέρθη ὁ Κύριος θανατώσας τὸν θάνατον· ὅτι ὑπάρχει Θεοῦ Υἱός, τοῦ σώζοντος τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων»¹³. «Βοήσατε π ἄ σ ι ν ὅτι ἐξεγήγερται ὁ Κύριος»¹⁴. «Δράμετε, κ η ρ ὁ ὑ ξ α τ ε π ἄ σ ι, τούτου τὴν ἐκ τάφου ἔγερσιν»¹⁵. Μία καινούργια πραγματικότητα, ἡ νέα Ἱερουσαλήμ, ἔχει ἀναδυθεῖ καὶ καταυγάζεται ἀπὸ τὴν νέα ζωή. «Φωτίζου, φωτίζου ἡ νέα Ἱερουσαλήμ, ἡ γὰρ

δόξα Κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνέτειλε. Χόρευε νῦν καὶ ἀγάλλου, Σιών»¹⁶. Ἀκόμη καὶ στὴν περίπτωση αὐτή, στίς μυροφόρες ἀποδίδεται ἕνας πρωταγωνιστικὸς ρόλος. Ἡ Ἐκκλησία σπεύδει νὰ ἐξηγήσει ὅτι τὸ κοινὸ εὐαγγέλιο μεταγγίστηκε στὴν ἱερὴ πόλη ἀπὸ αὐτὲς ποὺ θεάθηκαν τὸν ἐγεγερθέντα: «Δεῦτε ἀπὸ θέας γυναῖκες εὐαγγελίστριαι, καὶ τῇ Σιών εἶπατε· Δέχου π α ρ ἡ μ ὠ ν χαρᾶς εὐαγγέλια, τῆς Ἀναστάσεως Χριστοῦ· τέρπου, χόρευε καὶ ἀγάλλου Ἱερουσαλήμ»¹⁷. Ἡ Σιών ὑπῆρξε ἡ παλαιδιαθηκικὴ Πόλις Κυρίου (Ἡσαΐα 60,14) ἀλλὰ καὶ ἀρχετυπικὴ ἀπεικόνιση τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ συμπαντικοῦ κέντρου, τῆς παγ-κόσμιας ἐσχατολογικῆς πόλης, τῆς οὐράνιας Ἱερουσαλήμ, ὅπου ὁ Θεὸς θὰ σκηνώσει μὲ τοὺς πολῖτες τῆς, τὸν Λαὸ Του, ὅταν ἡ κτίση δλόκληρη θὰ ἔχει μεταμορφωθεῖ (Ἀποκ. 21 καὶ 22,1-5). Ὑπ' αὐτὴ τὴν ἄποψη, ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς Σιών εἶναι ἕνας ἄλλος τρόπος γιὰ νὰ δηλωθεῖ ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς κτίσης.

Φαινομενικὰ θρισκόμαστε μπροστὰ σὲ μία αὐθαιρεσία. Ἡ Ἐκκλησία χρεώνει τὶς μυροφόρες μὲ μία ιεραποστολικὴ ἐντολὴ ποὺ πράγματι δὲν μαρτυρεῖται ἀπὸ καμμία εὐαγγελικὴ ἀφήγηση. Ἀντίθετα πρὸς ὅτι

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 292 τοῦ ὑπ' ἀρ. 8 τεύχους.

13. Ὁρθρος Κυριακῆς Πάσχα, «Πεντηκοστάριον», ὁ. π., σ. 2. Ἐσπερινὸς Κυριακῆς Πάσχα, «Πεντηκοστάριον», ὁ. π., σ. 9. Ὁ ὕμνος αὐτὸς ψάλλεται μέχρι τὸ Σάββατο τῆς Διακαινησίμου. Βλ. «Πεντηκοστάριον», ὁ. π., σ. 7.

14. Ἐσπερινὸς Δευτέρας μετὰ τὴν Κυριακὴ Μυροφόρων, «Πεντηκοστάριον», ὁ. π., σ. 60.

15. Ἐσπερινὸς Τρίτης μετὰ τὴν Κυριακὴ Μυροφόρων, «Πεντηκοστάριον», ὁ. π., σ. 63.

16. Ὁρθρος Κυριακῆς Πάσχα, «Πεντηκοστάριον», ὁ. π., σ. 4. Εἰλημμένο ἀπὸ τὸν Ἡσαΐα 60, 1.

17. Ὁρθρος Κυριακῆς Πάσχα, «Πεντηκοστάριον», ὁ. π., σ. 5. Βλ. καὶ Ἐσπερινὸ παραμονῆς Κυριακῆς Μυροφόρων, «Πεντηκοστάριον», ὁ. π., σ. 46.

δόξων, παρεδέχθησαν ὡς τι εὔρημα τιμαλφές, καὶ εἰσήγαγον τὴν ξένην καὶ ἔκφυλον αὐτὴν μουσικὴν ἐν ταῖς ἐκεῖ ἱεραῖς ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις, ἀποβαλόντες, καὶ παύσαντες τὴν ἡμετέραν ἀρχαιοτάτην ἐκκλησιαστικὴν, χωρὶς νὰ ἐπιστήσωσι τὸν νοῦν μὲ εὐλαβεστέραν παρατήρησιν, καὶ χωρὶς νὰ ἐπιβλέψωσι μὲ καθαρώτερον διανοίας χριστιανικῆς ὄμμα, πρῶτον εἰς τὸ ἐκ τῆς καινοταμίας, καὶ ἀθετήσεως τῶν ἀρχαίων ἐθίμων καὶ τάξεων τῆς Ἐκκλησίας προκύπτει κανονικὸν πλημμέλημα, καὶ δεύτερον εἰς τὸ εἶδος τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος τετραφώνου μουσικῆς, τὴν ὁποῖαν προετίμησαν τῆς ἡμετέρας, πεισθέντες τοῖς αὐταρέσκοις ἐφευρεταῖς, καὶ θεωρήσαντες ἴσως τὸ πρᾶγμα ἀδιάφορον, καθότι ἄλλως δὲν ἤθελον ἀνεχθῆ βέβαια διὰ τῆς παρεκτροπῆς ταύτης νὰ ἐνοχοποιήσωσιν ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τοῦ χριστωνύμου πληρώματος οἱ

τῷ γάλακτι τῆς εὐσεβείας ἐκ προγόνων ἀνατραφέντες, καὶ δι' ἔργων θεοφιλῶν, καὶ ζήλου χριστιανικοῦ ἀκίβδηλον μὲν τὴν ἀμώμητον πίστιν, ἀκατάγνωστον δὲ τὸν ἐθνικὸν χαρακτῆρα διατηρήσαντες ἀξιότιμοι οὗτοι ὁμογενεῖς, ἐώμεν λέγειν ὅτι τὸ κίνημα τοῦτο τῶν ἐν ἀλλοδαπείᾳ μεταξὺ ἐτεροδόξων εὐρισκομένων ὁμογενῶν μας εἰς τὸ νὰ μεταρρυθμίσωσιν αὐθαιρέτως τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, μηδεμιᾶς ἀνάγκης προκειμένης, καθὼς καὶ πᾶσα ἄλλη μεταποίησις τῶν πατρῶων ἐθίμων, ἔστω καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀδιαφόρων, τασούτῃ μᾶλλον θλίβει τὴν καρδίαν ἡμῶν, καθόσον φέρει καὶ εἰς ἀπροόπτους ἄλλους κινδύνους, ὁσάκις μάλιστα προσεγγίζει τοῖς τῶν ξένων καὶ ἐτεροδόξων ἐθίμοις. Διὰ (Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΜΠΟΥΓΑΤΣΟΣ
φιλόλογος - θεολόγος

ισχυρίζονται οἱ προαναφερθέντες ὕμνοι, παραγγελία τοῦ εἵδους «κηρύξατε τὸ ὄ κ ο σ μ ω» (δηλαδή παραγγελία πρὸς οἰκουμενικὴ ἱεραποστολή) δὲν ἀπευθύνθηκε στὶς μυροφόρες, ἀλλὰ δόθηκε ἀπὸ τὸν Χριστὸ στὸ χορὸ τῶν μαθητῶν λίγο ἀργότερα, κατὰ τὴν ἐμφάνισή Του σ' αὐτούς.

Ὅμως ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ αὐθαιρεσία καταδεικνύει τὴν αὐτοσυνειδησία τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ πὸ φανερόνεται ἐδῶ εἶναι ἡ προοπτικὴ τὴν ὁποία ἀποκαλύπτει ἡ Ἐκκλησία καὶ μέσα στὴν ὁποία βρίσκουν τὴ σωστὴ λειτουργία τους τὰ βιβλικὰ κείμενα, ἡ ὕμνολογία, ἡ ἐκκλησιαστικὴ πράξις. Ἡ προαναφερθεῖσα ἐξύψωση τῶν μυροφόρων σὲ ο ἰ κ ο υ μ ε ν ι κ ἔ ς ἱεραποστόλους δὲν ὀφείλεται ἀπλῶς σὲ μία ποιητικὴ ἢ συναισθηματικὴ ὑπερβολή, ἀλλὰ προεχόντως στὴ διάθεση τῆς Ἐκκλησίας νὰ βεβαιώσει μιὰ μεζίονα ἀλήθεια: Ἡ χωρὶς σύνορα ἱεραποστολή, ὁ εὐαγγελισμὸς τοῦ κόσμου, δὲν εἶναι πολυτέλεια ἢ ψιμμύθιο τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, ἀλλὰ ἀνήκει στὸ οὐσιαστικὸ περιεχόμενό της¹⁸. Τόσο οἱ αὐτόπτες τοῦ Ἀναστήσαντος (οἱ μυροφόρες), ὅσο καὶ οἱ κοινωνοὶ τοῦ Ἀναστήσαντος Σώματός Του (οἱ βαπτισμένοι πιστοί, οἱ ὁποιοὶ εἶναι «μακάριοι» μολοντί «μὴ ἰδόντες»· βλ. Ἰω. 20,29), δὲν μποροῦν νὰ μὴ εἶναι κήρυκες τῆς Ἀνάστασης Του. Τὸ νὰ εἶμαι χριστιανὸς σημαίνει ὅτι καλοῦμαι νὰ γίνω σύμφυτος τῆς Ἀνάστασης (Ρωμ. 6,5) καὶ εὐαγγελιστὴς τῆς (Α' Κορ. 15,14). Αὐτὰ τὰ τρία εἶναι ὅψεις τῆς ἴδιας πραγματικότητας. Γιὰ τὴν Ἐκκλησία ὁ ἄνθρωπος εἶναι συμμετοχὸς καὶ συν-εργάτης τοῦ Θεοῦ στὴν ἱστορία, κι ὄχι ἄπραγος τηλε-θεατῆς¹⁹.

Εἶναι σαφὲς ὅτι μὲ τὰ παραπάνω ἡ ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση διευρύνει τὸν κύκλο τῶν κλητῶν ἀποστό-

18. Δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι καὶ τὰ τρία ἀναγνώσματα τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα (δηλαδή πέρα ἀπὸ τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιο πὸ εἶδαμε παραπάνω) ἀναδίδουν ἔντονα τὴν ἱεραποστολικὴ ὁσμὴ, σὲ τρεῖς διαστάσεις τῆς: Στὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα τῆς λειτουργίας (Πράξ. 1, 1-9) περιλαμβάνεται ἡ οἰκουμενικὴ ἀποστολὴ τῶν μαθητῶν ἀπὸ τὸ Χριστὸ πρὶν τὴν ἀνάληψή Του («καὶ ἐσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς»). Στὴν εὐαγγελικὴ περικοπὴ τῆς λειτουργίας (Ἰω. 1, 1-17) μνημονεύεται ἡ ἀποστολὴ τοῦ Λόγου στὸν κόσμον, καὶ τὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα τοῦ ἑσπερινοῦ (Ἰω. 20, 19-25) καταγράφει τὴν ἐμφάνιση τοῦ Ἀναστήσαντος στὸ ὑπερῶ καὶ τὴν ἀνακοίνωσή Του πρὸς τοὺς μαθητῆς, ἡ ὁποία συνδέει τὴ δική Του ἀποστολὴ μὲ τὴ δική τους («καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, καὶ γὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς»).

19. Πρβλ. George A. Barrois, «Jesus Christ and the Temple», St. VSP, New York 1980, σ. 156, ὅπου ἐπισημαίνεται ὅτι στὸν ὕστερο μεσαίωνα καὶ τὴν πρώιμη ἀναγέννηση τῆς Δύσης ἀφθόνησαν οἱ προσπάθειες γιὰ ἀναπαράσταση τῆς πορείας τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὸν Καϊάφα στὸν Γολγοθᾶ, ἰδεῶδες δὲ τοῦ συγχρόνου κόσμου εἶναι μᾶλλον μιὰ τηλεοπτικοποιημένη παρουσίαση τῶν γεγονότων, συνδεδεμένη μὲ μιὰ ἀφαίρεση τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

λων. Ἡ ἱεραποστολὴ δὲν εἶναι ἀποκλειστικὴ ἀρμοδιότητα τῶν Δώδεκα πὸ δέχτηκαν τὴ σχετικὴ ἐντολὴ ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν Χριστὸ, ἀλλὰ —χωρὶς νὰ αἰρεται ἡ λειτουργικὴ ἱεράρχηση καὶ ἐτερότητα τῶν ἐκκλησιαστικῶν διακονημάτων καί, φυσικά, χωρὶς κανένα ἀπ' αὐτὰ νὰ αὐτονομεῖται ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸ Σῶμα— χρέος κάθε μέλους τοῦ Σώματός Του. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια πὸ διασώζει καὶ προβάλλει ἡ πασχάλια ὕμνολογία μερίζοντας τὴν ἄμεση ἐντολὴ γιὰ οἰκουμενικὴ ἱεραποστολὴ καὶ στὶς μυροφόρες. Προφανῶς ἡ ὀπτικὴ αὐτὴ γωνία μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει συμβολὴ στὴ συζήτηση γιὰ τὸ ὑποκείμενο τῆς ἱεραποστολῆς καί, εἰδικότερα, μιὰ παράμετρο πὸ πρέπει νὰ ληφθεῖ ὑπόψη ἀναφορικὰ πρὸς τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο τῶν γυναικῶν, τὸ ὁποῖο, παρὰ τὴ βαθμιαία συρρίκνωσή του γιὰ ἱστορικοὺς λόγους στὸ διάβα τῶν αἰῶνων²⁰, παραμένει ἕνα ἐκκλησιαστικὸ αἴτημα.

Ἐ π ἰ μ ε τ ρ ο

Ἡ βαθειὰ προσήλωση τῆς Ἐκκλησίας στὴν Ἱεραποστολὴ, δηλαδή στὴ μαρτυρία Χριστοῦ πὸ προσφέρεται ἀπὸ ἄνθρωπο σὲ ἄνθρωπο «ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου τρέχη» (Β' Θεσ. 3,1), βρίσκεται ἐπίσης πίσω ἀπὸ ἄλλο ἕνα ὕμνολογικὸ «ἐφεύρημα». Οἱ μυροφόρες παρουσιάζονται ὄχι μόνον νὰ μεταφέρουν στοὺς Ἀποστόλους τὴν εἶδηση τῆς Ἀνάστασης, ἀλλὰ καὶ νὰ τοὺς προτρέπουν νὰ τὴν κηρύξουν παραπέρα: «Τοῖς ἀποστόλοις ἔλεγον. Τὴν φθορὰν καθείλεν ὁ κραταῖος... Κηρύξατε παρρησίᾳ, ὅτι ἀνέστη Χριστὸς ὁ Κύριος»²¹. Ἐμφανίζεται, δηλαδή, ὡς προτροπὴ τῶν θεοπτρῶν μαθητρῶν ἡ ἐντολὴ ἐκείνη πὸ στὴν πραγματικότητα ἔδωσε στοὺς μαθητῆς ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς λίγο ἀργότερα. Ἡ ὕμνουσα Ἐκκλησία ἐδῶ δὲν κάνει τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ συγκροτεῖ ἕνα μικρὸ ἀρχέτυπο τοῦ ὅτι ἡ παραδοθεῖσα ἀλήθεια πρέπει νὰ σ υ ν ε χ ἰ ζ ε ἰ νὰ παραδίδεται, καὶ ὁ ἐκάστοτε ἀποδέκτης τῆς καλεῖται νὰ μὴ σιωπήσει, νὰ μὴ ἀνακόψει αὐτὴ τὴν παράδοση.

(Τέλος)

ΘΑΝΑΣΗΣ Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Δρ. Θεολογίας - Πτ. Νομικῆς

20. Βλ. Ἡλία Ἀντ. Βουλγαράκη, «Ἀποφυγὴ ἀσκήσεως ἱεραποστολῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν» (Θρησκευτολογικαὶ καὶ ἱεραποστολικαὶ μελέται 1), Ἐν Ἀθήναις 1970, σ. 56-125.

21. Ὁρθρος Κυριακῆς Μυροφόρων, «Πεντηκοστάριον», β. π., σ. 49. Ὁρθρος Τρίτης μετὰ τὴν Κυριακὴ Μυροφόρων, «Πεντηκοστάριον», β. π., σ. 61.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τὸ περιοδικὸν «Νεανικοὶ προβληματισμοί».

Τῇ εἰσηγήσει καὶ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς —προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου— Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς Νεότητος ἡρξάτο ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» τὸ διμηνιαῖον περιοδικὸν «Νεανικοὶ προβληματισμοί» (τεῦχος Ιον, Μάρτιος - Ἀπρίλιος 1992), τὸ ὁποῖον θὰ εἶναι τὸ περιοδικὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὰ νεαῖα.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἀπευθύνων τὰς εὐχὰς του πρὸς τὸ νέον αὐτὸ ἔντυπον, ἐπισημαίνει ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ μιὰ καινούργια προσπάθεια σὺν τῷ ὄνομα τῆς Ἐκκλησίας μας. Εἶναι ἡ προσπάθεια γιὰ νὰ φθάσουν σὶὰ παιδιὰ τῆς σύγχρονης νεανικῆς γενιᾶς μηνύματα ἐλπίδας καὶ ἀληθινῆς ζωῆς καὶ ἀκόμη οἱ δικαιολογημένοι προβληματισμοὶ τῶν νέων ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς μας νὰ τεθοῦν κάτω ἀπὸ τὸ πρῶτον τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας καὶ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιαστικῆς πνευματικότητος». Ἀξιεπαίνως οἱ Συντάκται τοῦ περιοδικοῦ ἐν προλογικῷ σημειώματι στέλλουν «θερμὸν χαιρετισμὸν πρὸς ὅλα ἐκεῖνα τὰ νεανικὰ περιοδικά, πὸν ἐδῶ καὶ χρόνια δίνουν μιὰ ξεχωριστὴ μαρτυρία καὶ μὲ συνέπεια καὶ παλμὸν δείχνουν τὸ δρόμον σὴν νεολαίαν».

Ἡ ἐκλεκτὴ νεανικὴ ὕλη τοῦ πρώτου τεύχους τοῦ περιοδικοῦ μὲ πολλὰς συννεργασίας νέων, ἡ ὥραία εἰκὼν τοῦ ἐξαφύλλου (λεπτομέρεια πίνακος τοῦ ζωγράφου - ἁγιογράφου Ράλλη Κορίδη) καὶ ἡ καλλιτεχνικὴ πολύχρωμος σεμνὴ ἐμφάνισις τῶν σελίδων εἶναι προμηνύματα μιᾶς λαμπρᾶς σταδιοδρομίας τοῦ νεανικοῦ αὐτοῦ περιοδικοῦ, τὸ ὁποῖον εἶθε νὰ γνωρίσῃ εὐρυτάτην διάδοσιν καὶ διαρκῶς πρὸς τὰ κρείττω καὶ βελτίω χωροῦσαν ἀνάπτυξιν.

«Πανελλήνιον Συνέδριον Στελεχῶν Νεότητος»

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ ἐξαρθῇ ἰδιαίτερος τὸ γεγονός, ὅτι ἡ αὐτὴ «Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς Νεότητος» διοργάνωσεν ἐν τῇ Ἀπ. Διακονίᾳ τὸ «Πανελλήνιον Συνέδριον Στελεχῶν Νεότητος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων», ὅπερ τὴν 16ην καὶ 17ην Μαΐου ἐ.ἔ. συνεκλήθη ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῆς Ἱ. Συνόδου ἐν Ἀθήναις.

Ὁ κηρύξας τὴν ἐναρξιν τοῦ Συνεδρίου Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ ἐν τῇ χαιρετιστηρίῳ προσφωνήσας του ἐδόξασε τὸν Θεὸν διὰ τὴν συνάντησιν ἐκλεκτῶν νέων καὶ πιστῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας ἐξέφρασε εὐχαριστίας καὶ συγχαρητήρια πρὸς τοὺς σπόντας τὴν πρωτοβουλίαν τῆς συγκλήσεως τοῦ Συνεδρίου ἐν τῷ χώρῳ τοῦ Διοικητικοῦ Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἐξέτασιν τῶν ἀπασχολούντων τὴν σημερινὴν νεολαίαν προβλημάτων ὑπέμνησεν, ὅτι αἱ ἐπιδιώξεις τῆς Παιδείας, ἥτοι ἡ μετᾶδοσις γνώσεων καὶ ἡ δημιουργία χαρακτήρων, πρέπει νὰ συμπληρώνονται ὑπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μορφωτικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον κατ' ἐξοχὴν σήμερον καλεῖ τοὺς νέους νὰ προσοικειώσονται τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἁγιοστικὴν Θεῖαν Χάριν, νὰ ἐργηγοροῦν, νὰ συσπειρωθοῦν περὶ τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, νὰ εἶναι σταθερῶς καὶ ἀμετακινήτως προσηλωμένοι εἰς τὰ ἰδανικά τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ βιωθεωρίας. Τέλος ὁ Μακαριώτατος ἠὐχήθη ἐπιτυχίαν εἰς τὸ Συνέδριον τῶν ἐκλεκτῶν στελεχῶν τοῦ εἰς τοὺς νέους ἀναφερομένου ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα στελέχη συγκροτοῦν, διαφωτίζουσιν καὶ καθοδηγοῦν τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν καὶ ἀποτελοῦν τὴν ἐκλεκτὴν ζύμην, ἥτις ζυμώνει τὸ ὄλον φύραμα.

Ποικιλόμορφον ἔργον διὰ πάσας τὰς τάξεις τῶν νέων.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς Νεότητος Σεβ. Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος, κατὰ τὴν ἐναρκτήριον ὁμιλίαν του ἐν τῷ «Συνεδρίῳ Στελεχῶν Νεότητος», ὑπέμνησεν, ἐπιτὸς τῶν ἄλλων, τὰς διαφορὰς μορφὰς τοῦ ἀξιολόγου ὑπὲρ τῶν νέων ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖο ἔχει ὡς κέντρον τὴν ἐνορίαν. Τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τὴν μορφήν εἴτε τοῦ παραδοσιακοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου, εἴτε τῶν Ἐνοριακῶν Κέντρων, εἴτε τῶν ὁμάδων συνηγορίας, εἴτε τῶν μορφωτικῶν ἐκδηλώσεων, εἴτε τῶν μαθητικῶν Λειτουργιῶν, εἴτε τῶν Κατασκευάσεων, ἡ Ἐκκλησία ἐκδηλώνει τὸ ποιμαντικὸν ενδιαφέρον της γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς νέους. Σὲ ὁρισμένους Μητροπόλεις ἡ ἐργασία ἀνάμεσα στοὺς νέους ἔχει ἐντυπωσιακὰ ἀποτελέσματα, ἴσως λόγω πληθυσμοῦ τῶν ἀντιστοιχῶν ἀστικῶν κέντρων, ἴσως λόγω εἰδικῶν τρόπων ἐργα-

σίας και ὑπάρξεως στελεχῶν. Ἔχομε χρέος ἐπίσης νὰ σημειώσωμε τὴν ἐργασία, ποὺ γίνεται σὲ ὀρθόδοξες, νεανικές, χριστιανικὲς κινήσεις, ὑπὸ τὴν πνευματικὴ κατεύθυνση κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας».

Ἔσομ ἀφορᾷ εἰς τοὺς νέους, εἰς τοὺς ὁποίους ἀφορᾷ τὸ ποιμαντικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Σεβασμιώτατος προσέθεσε χαρακτηριστικῶς: «Ὅλοι οἱ νέοι, οἱ πράσινοι, οἱ γαλάζιοι, οἱ κόκκινοι καὶ οἱ τυχόν πολύχρωμοι σπουδασταὶ ἢ ἐργαζόμενοι, εἶναι τῆς Ἐκκλησίας παιδιὰ. Καὶ οἱ ξεστρατιομένοι, καὶ οἱ περιθωριακοὶ καὶ οἱ ἀσθενεῖς ἀπὸ τὶς ἀρρώστιες τῆς ἐποχῆς. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἓνα χρέος γιὰ ὅλους αὐτοὺς...».

«Διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης».

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γαλλίας, Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλλίας κ. Ἱερεμίας, εἰς εὐγλωττον ἐπιστολὴν του πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Γαλλίας κ. Μιτεράν, καλεῖ αὐτὸν πρὸς δυναμικὴν ἐπέμβασιν διὰ τὴν ἀποφυγὴν ἀγανακτώσεως τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων (με ὀνομασίαν συνοδοσιμένην με ἀπαράδεκτους διεκδικήσεις, ποὺ θὰ προκαλέσῃ ἀσφαλῶς σύγχυσιν εἰς θάρος τοῦ βορείου χώρου τῆς Ἑλλάδος, τῆς περιοχῆς τῆς Μακεδονίας).

Ὡς ἐπισημαίνει ὁ Σεβασμιώτατος, «εἶναι ἀδιανόητον νὰ εὐρισκώμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀποδείξωμεν τὴν ἐλληνικότητα μιᾶς χώρας, ὡς εἶναι ἡ Ἑλλάς, ἢ ὅποια εἶναι χώρα ἐνὸς πολιτισμοῦ, κοινῶς εἰς ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ χώρα αὐτή, κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἐπέτυχε νὰ καθορίσῃ τὰ ὅριά της καὶ τὰ σύνορά της με ἀγῶνας καὶ θυσίας αἱματος, με κίνδυνον ἐξαφανισμοῦ ἀπὸ ἐξωτερικὰς ἐπεμβάσεις, ἀποφεύγουσα μάλιστα κάθε νέαν διεκδικησιν, παρὰ τὰ ἱστορικὰ δίκαιά της, μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης καὶ τὸ ἀνοιγμα μιᾶς νέας περιόδου ἀνθρωπίνων σχέσεων».

«Πασχάλιος Ἄμνός 1992» ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ Ἀθηνῶν.

Κατόπιν πρωτοβουλίας τοῦ Κοσμήτορος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἡλία Οἰκονόμου, τὴν 7η Μαΐου ἐ.ἔ. ὁργανώθη ἐν ταύτῃ πασχάλινῃ ἐορταστικῇ ἐκδήλωσις ὑπὸ τὸν τίτλον «Πασχάλιος Ἄμνός 1992». Τῆς ἐκδηλώσεως ταύτης, ἣτις συνεδέθη μετὰ τελέσεως τῆς Θείας Λειτουργίας ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, μετέσχον ἐκπρόσωποι τῆς Δ. Ἱ. Συνόδου, διακεκριμένοι προσκεκλημένοι καὶ τὸ Δ.Ε.Π., οἱ Διοικητικοὶ ὑπάλληλοι καὶ οἱ προπτυχιακοὶ καὶ μεταπτυχιακοὶ σπουδα-

σταὶ τῆς Σχολῆς. Χορωδία, ἀπαγγελία, διανομὴ πασχάλινῶν ἀγῶν, ψήσιμο ἀρνιῶν, δημοτικὰ τραγούδια καὶ καλλιτεχνικοὶ δημοτικοὶ χοροὶ ἐδημιούργησαν τὴν ὥραϊαν ἐκείνην ἀτμόσφαιραν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐγένετο πλήρως αἰσθητὴ ἢ σημασία τῶν ἐξῆς ἐπιγραμματικῶν καὶ εὐστόχων λόγων τοῦ Κοσμήτορος κ. Οἰκονόμου:

«Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰ. Χριστοῦ ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῆς Ὀρθόδοξου Θεολογίας. Ἡ ἐλληνικὴ ὀρθόδοξη παράδοσις ἔχει διαμορφώσει τὸν ἐορτασμὸν τοῦ ἐκρηκτικοῦ γεγονότος τῆς Ἀναστάσεως ὡς συμμετοχὴ στὴν πνευματικὴ πανδαισία τῆς πασχάλινῆς λειτουργίας καὶ ὡς ξέσπασμα ἀναστασίμου χαρᾶς στὰ πλαίσια τοῦ συμποσίου, ποὺ πραγματοποιεῖται με τὸ ψήσιμο τῶν ἀρνιῶν καὶ τὴν πλήρη χαρᾶς, δημοτικῶν τραγουδιῶν καὶ χορῶν ψυχαγωγία. Προσοχή! Ψυχαγωγία, δηλαδὴ ἀγωγή ἢ μᾶλλον ἀναγωγή τῆς ψυχῆς στὸ χωρὸχρονον τῆς λυτρώσεως καὶ ὄχι διασκορπισμὸ τῆς τιμίας ἀνθρωπίνης προσωπικότητος σὲ ἀτομοκεντρικὴ ἢ ἀδιάφορη πρὸς τὴν ἐορταστικὴ κοινότητα εὐχάια».

Ἀποκαλυπτικὴ σερβικὴ ἔκδοσις.

Ὁ διεθνῶν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ παρενρθεῖς εἰς τὸ «Συνέδριον Στελεχῶν Νεότητος» Σεβ. Ἐπίσκοπος Βανάτου (τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας) κ. Ἀμφιλόχιος (Ράντοβιτς), ὅστις εἶναι γνωστὸς διὰ τὴν ἐλληνικὴν μόρφωσιν καὶ τὰ φιλελληνικά του αἰσθήματα, παρέδωκεν εἰς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον κ. Σερραφείμ μιαν ἐξαιρετικῶς καλλιτεχνικὴν, ἀλλὰ λίαν συνταρακτικὴν ἔκδοσιν, γενομένην εἰς ἀγγλικὴν γλῶσσαν ἐν Βελιγραδίῳ (Φεβρ. 1992) καὶ προλογισμένην ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Σέρβων κ. Παύλου. Ἡ ἔκδοσις αὕτη, ἣτις ἔχει τὸν τίτλον «War Damage sustained by Orthodox Churches in Serbian Areas of Croatia in 1991» («Ἡ ἐκ τοῦ πολέμου ζημία, τὴν ὁποίαν ὑπέστησαν Ὀρθόδοξοι Ναοὶ ἐν ταῖς σερβικαῖς περιοχαῖς τῆς Κροατίας ἐπὶ τοῦ 1991»), δὲν παρουσιάζει μόνον μετὰ φωτογραφικῶν ἐκατοντάδα ὀλοσχερῶς ἢ ἐν μέρει κατεστραμμένων ὀρθόδοξων ναῶν, ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἐξετάζει τὰ γενεσιουργὰ αἰτία, τὰς μορφὰς καὶ τὰς συνεπείας τῆς καταστροφῆς αὐτῆς, ὡς καὶ τὴν ἐν Κροατία πραγματοποιουμένην κατὰ τὰ τελευταῖα 50 ἔτη βιολογικὴν, πνευματικὴν καὶ πολιτιστικὴν γενοκτονίαν (genocide) εἰς θάρος τοῦ ὀρθόδοξου σερβικοῦ πληθυσμοῦ.

Ὁ Μακ. Πατριάρχης τῶν Σέρβων κ. Παῦλος, ἐν τῷ γνησίῳ χριστιανικῷ προλόγῳ του, ἐκφράζει

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών

Ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ απέστειλε προς τον Πρόεδρο της Αιγυπτιακής Δημοκρατίας κ. Χόσι Μουμπάρακ διά του πρέσβευς της Αιγύπτου στην Αθήνα το ακόλουθο τηλεγράφημα:

«Ως θρησκευτικός ηγέτης του ελληνικού λαού και εν ονόματι της κοινής ημών πίστεως εις πανανθρώπινα ιδανικά, επικαλούμενοι ευγενή αισθήματα υμετέρας Έξοχότητος, παρακαλούμεν όπως ενεργήσετε ο δεϊ διά την έκδοσιν εις ελληνικάς αρχάς των τριών εις θάνατον καταδικασθέντων υπό Αιγυπτιακών Δικαστηρίων Ελλήνων επιδεικνύοντες επιείκειαν και διά μίαν εισέτι φοράν άφοσίωσιν εις αιώνιους αξίας ανθρωπίνης ζωής.

† Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος Σεραφείμ».

* * *

Ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ έστειλε στον Σεβ. Μητροπολίτη Δωδώνης κ. Χρυσόστομο, Καθηγούμενο Ι. Μ. Πεντέλης το ακόλουθο μήνυμα για την 6η ήμεριδα Προστασίας του Περιβάλλοντος, που όργανωσε η Ι. Μονή στις 8 Μαΐου:

«Σεβασμιώτατε,

Άσμενοι επληροφορήθημεν παρά της υμετέρας αγαπητής Σεβασμιότητας ότι δι' έκτην φοράν σήμερα πραγματοποιείται εις την γεραράν Ι. Μονήν Κοιμήσεως Πεντέλης της καθ' ήμας Ίερας Αρχιεπισκοπής Ήμεριδα με θέμα την προστασία του Περιβάλλοντος.

Η Έκκλησία αποδίδουσα ιδιαίτερα σημασία εις το δεύτατον αυτό έπ' έσχάτοις πρόβλημα, ενδιαφέρεται πάντοτε και πρωτοστατεί εις ενεργείας και έκδηλώσεις άποσκοπούσας εις την αντιμετώπισιν αυτού. Διοργανώσεις δε ως αί υμέτεροι συμβάλλουν τά μέγιστα εις την ευαισθητοποίησιν του χριστεπωνύμου πληρώματος και την προβολήν των θέσεων της Όρθοδόξου ήμων Έκκλησίας επί του Οικολογικού ζητήματος, που υπαγορεύονται από σεβασμόν προς την Δημιουργία και τον Κτίστην, πέραν πάσης σκοπιμότητος ή έτέρας επιδιώξεως.

Είναι ανάγκη να συνειδητοποιηθή ευρύτερον ότι ή Δημιουργία δέν έδόθη εις τον άνθρωπον διά να την καταστρέψη, αλλά διά να την χαίρεται και να την

την θαθεϊαν θλίβριν του δια τας καταστροφάς, διακηρύσσει την αγάπην του προς τους έχθρους και εϋχεται δια την λήξιν της παραφροσύνης του καταστροφικού πολέμου και δια την εν τῷ τεταραγμένῳ κόσμῳ επικράτησιν της ειρήνης.

διαφυλάττη αλώθητον και ούτω να παραδίδη ταύτην εις τους έπιγενομένους. Πρέπει να γνωρίζη ότι έτάχθη διαχειριστής, και μάλιστα καλός οίκονόμος, ποτέ δε έξουσιαστής και έξολοθρευτής αυτής.

Συγχαίροντες υμίν επί τη Ήμερίδι, και πάσαις ταίς αναλόγοις διαργανώσεσι εν τη σεβασμιά Ίερά υμών Μονή, ευχόμεθα πλήρη ευόδωσιν των έργασιων αυτής, άπονέμομεν δε έκαστω των συνέδρων όλόθυμον την πατρικην ήμων ευλογίαν.

Ο Αρχιεπίσκοπος

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ».

* * *

Ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ απέστειλε προς τον Πρόεδρο της Ρωσικής Δημοκρατίας κ. Μπορίς Γιέλτσιν το ακόλουθο τηλεγράφημα:

«Έξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε,

Η μετά της Υμετέρας Έξοχότητος συνάντησίς μας κατά την ευγενή επίσκεψίν Σας εις την Ίεράν Αρχιεπισκοπήν Αθηνών, μου παρέχει την παρηρησίαν της παρούσης επικοινωνίας μεθ' υμών, του πολιτικού Ηγέτου του Όρθοδόξου Ρωσικού Λαού και της αναφοράς μου εις το θέμα της υπό του όλοκληρωτικού και άθεϊστικού Τιτοϊκού καθεστώτος, ως μη ώφελε, υποκινηθείσης και νυν επχειρουμένης αναγνωρίσεως της Δημοκρατίας των Σκοπίων σφετεριζομένης του ονόματος της Μακεδονίας και της ούτωσί άμφισθητήσεως της ελληνικότητος αυτής. Μία τοιαύτη αναγνώρισις άποτελεί παραχάραξιν της ελληνικής Ιστορίας και πλήττει το κοινόν άίσθημα του Όρθοδόξου αδελφού Ελληνικού Λαού και προκαλεί την δικαίαν αγανάκτησίν του διό και, ως πνευματικός Ηγέτης των Όρθοδόξων Ελλήνων, παρακαλούμεν διά την συνδρομήν εις το δίκαιον τουτο αίτημα της Ελλάδος διά την άποτροπήν ενός άκόμη άνοσιουργήματος.

Διάπυρος προς Θεόν ευχέτης

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ».

(Άπό το Γραφείο Τύπου της Αρχιεπισκοπής)

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ο Πατριάρχης μας κ. κ. Παρθένιος ο όποιος κατά κοινήν όμολογίαν έχει καταστή λειτουργικός Πατριάρχης και όχι του τυπικού και άθέατος, καθ' όλην την Άγίαν και Μεγάλην Έβδομάδα έδωκε τό παρών και προέστη Άκολουθιών και Λειτουργιών.

Έτσι, την Κυριακήν των Βαΐων έλειτούργησεν εις τον Πατριαρχικόν Ναόν του Άγίου Σάββα. Παρέστησαν ο Γενικός Πρόξενος της Ελλάδος εις Άλεξάνδρειαν κ. Παναγιώτης Καγκελάρις, ο Πρόξενος της Κύπρου Γεώργιος - Βίας Κυριακίδης, ο Α' Αντιπρόεδρος προεδρεύων της Ελληνικής Κοινότητος Άλεξαν-

δρείας κ. Μιχαήλ 'Αρσλανίδης, οί Κοινοτικοί 'Επίτροποι, Πρόεδροι Συλλόγων και Σωματείων. 'Επικαίρως ώμίλησεν ό Μακαριώτατος έξάρας την σημασίαν της 'Εορτής.

Τό έσπέρας της Κυριακής τών Βαΐων, ό Μακαριώτατος προέστη της 'Ακολουθίας του Νυμφίου εις τόν Ιερών Ναόν τών Ταξιάρχων ('Ιθραημιάς). Οί ένορίται έσπευσαν εις τόν Ναόν διά νά παρακολουθήσουν την κατασκευτικήν 'Ακολουθίαν. 'Η ώμίλια του Μακαριώτατου έκαμε θαθεία έντύπωσιν εις τό έκκλησίασμα.

Τήν Μ. Δευτέραν τό έσπέρας ό Πατριάρχης μας προέστη της 'Ακολουθίας εις τόν 'Ιερών Ναόν του Προφήτου 'Ηλιού. Λίαν ένωρίς ό ρέκτης, δραστήριος και έραστής τών έκκλησιών, Κοινοτικός 'Επίτροπος και έφορος τών Κοινοτικών Ναών κ. 'Ισιδωρος Βαφειάδης ειχεν έπιμεληθή τά της τάξεως και εύπρεπείας του Ναού μετά του έφημερίου π. Β. Καπετανάκη. 'Αμα τῷ πέρατι της 'Ακολουθίας ώμίλησεν ό Μακαριώτατος επί της Εύαγγελικής περικοπής.

Τήν Μ. Τρίτην τό έσπέρας ό Μακαριώτατος έτέλεσεν την 'Ακολουθίαν παρουσία τών 'Ελληνικών 'Αρχών και πυκνού έκκλησιάσματος εις τόν Ιερών Ναόν του Εύαγγελισμού. Στο τέλος της 'Ακολουθίας με λόγια κατανοητά ώμίλησε διά τό τροπάριον της Κασσιανής, έδωκε την όρθην έρμηνείαν του και άπέριψε τους μυθοπλάστας και μυθιστοριογράφους.

Τήν Μ. Τετάρτην τό άπόγευμα ό Πατριάρχης μας έτέλεσε τό "Άγιον Εύχέλαιον εις τόν 'Ιερών Ναόν Κοιμήσεως της Θεοτόκου της 'Αραβικής 'Ορθοδόξου Κοινότητας. Παρόντες ό Πρόεδρος κ. Νακάς τά μέλη της Κοινότητας και άλλοι.

Τήν Μ. Πέμπτην τό άπόγευμα ό Μακαριώτατος προέστη της 'Ακολουθίας τών Παθών του Κυρίου, εις τόν Εύαγγελισμόν. "Οπως κάθε χρόνο έτσι και έφέτος τά Δώδεκα Εύαγγέλια εδιαβάσθησαν από τόν Πατριάρχη μας.

Τήν Μ. Παρασκευήν προέστη της 'Ακολουθίας τών Μεγάλων 'Ωρών, του 'Εσπερινού και της 'Αποκαθλώσεως εις τόν Πατριαρχικόν Ναόν του 'Αγίου Σάββα.

Κατά την ώραν της 'Αποκαθλώσεως τό Σώμα του Κυρίου παρέλαθεν ό άναγεννητής και άναμορφωτής της 'Ελληνικής Κοινότητας 'Αλεξανδρείας 'Επίτιμος Πρόεδρος κ. Παναγιώτης Σούλος και τό παρέδωκε κατά την τάξιν εις τόν Πατριάρχη μας. Εις τό πρόσωπον του κ. Σούλου έβλεπε κανείς την παράδοσιν της έλληνικής εύσεθείας. Και δείγματα σεβασμού και αγάπης ό κ. Σούλος έχει δείξει προς τό Σεπτόν πρόσωπον του Πατριάρχου μας και στο Πατριαρχείον. Τέλος ώμίλησεν ό Μακαριώτατος άναφερθείς εις την υπερτάτην θυσίαν του Χριστού μας.

Τό Μ. Σάββατον και περί ώραν 12ην νυκτερινήν κατά την τυπικήν διάταξιν έγένητο ή 'Ανάστασις του Κυρίου. Παρηκολούθησαν ό 'Εντιμότατος κ. Παναγιώτης Καγκελάρης, Γενικός Πρόξενος της 'Ελλάδος εις 'Αλεξάνδρειαν, ό Πρόξενος της Κύπρου κ. Γεώργιος - Βίας Κυριακίδης και ό Προεδρεύων της 'Ελληνικής Κοινότητας κ. Μιχαήλ 'Αρσλανίδης μετά τών Κοινοτικών Συμβούλων, Πρόεδροι Συλλόγων και Σω-

ματείων και ό λαός του Κυρίου. 'Εν συνεχεία έτελέσθη ή Θ. Λειτουργία και άρκετοί έκοινώνησαν τών 'Αχράντων Μυτηρίων.

'Ανήμερα του Πάσχα, και κατά τό έθος περί ώραν 10,30 π.μ., εις τόν 'Ιερών Ναόν του 'Αγίου Σάββα έγένητο υπό του Μακαριώτατου ό 'Εσπερινός της 'Αγάπης. 'Ελέχθησαν τά Εύαγγέλια εις διαφόρους γλώσσας. Στο τέλος ό Πατριάρχης, ίδίαις χερσί, διένειμε τό κόκκινο αύγό εις τάς άρχάς και τόν λαόν. Σημειώνουμε έδῶ ότι ή Πασχαλινή 'Εγκύκλιος του Μακαριώτατου άνεγνώσθη έλληνιστί και άραβιστί.

Οί Ναοί τόσοσιν οί Πατριαρχικοί, όσον και οί Κοινοτικοί έλειτούργησαν κατά ύποδειγματικόν τρόπον. Τοϋτο όφείλεται εις τόν ένθεον ζήλον τών Κληρικών μας. Εΐναι οί φύλακες τών παραδόσεων του Γένους. Εΐναι εκείνοι οί όποιοι με την παρουσίαν τους κρατούν άναμμένα τά καντήλια τών 'Εκκλησιών.

'Ιερά Μητρόπολις Λεοντοπόλεως

'Ο Σεβ. Μητροπολίτης Λεοντοπόλεως κ. Τίτος, άν και στερείται 'Ιερών, έτέλεσε τάς 'Ιεράς 'Ακολουθίας και Λειτουργίας εις την Ιεράν αύτου Μητρόπολιν σύμφωνα με τό κατωτέρω πρόγραμμα:

—18 'Απριλίου, Σάββατον του Λαζάρου. Θεία Λειτουργία εις τάς μουσουλμανικάς φυλακάς του Ζαγαζίκ διά τους τρεις Έλληνας κρατούμενους ναυτικούς. 'Ακολουθία εις Ναόν τών Τριών 'Ιεραρχών Ζαγαζικ και κοινωνία πιστών. Διανομή Βαΐων.

—19 'Απριλίου, Κυριακή τών Βαΐων. Θεία Λειτουργία εις τόν 'Ιερών Ναόν 'Αγίου Γεωργίου 'Ισμαηλίας.

—20 'Απριλίου, Μεγάλη Δευτέρα: Εις Σουέζ, τέλεισις 'Ακολουθίας Νυμφίου εις τόν 'Ιερών Ναόν 'Αγίας Αϊκατερίνης. 'Ακολουθία Νυμφίου εις 'Ισμαηλίαν.

—21 'Απριλίου, Μεγάλη Τρίτη: 'Ο Σεβασμιώτατος συνοδευόμενος υπό του ύπευθύνου τών πτωχών της 'Ι. Μ. Λεοντοπόλεως κ. 'Ελευθερίας Νικολαΐδου έπεσκέφθη τρία ιδρύματα (Μουσουλμανικά) της 'Ισμαηλίας και προσέφερε διάφορα δώρα, Σεπτή 'Εντολή της Α. Θ. Μακαριότητος του Πατριάρχου Παρθενίου. 'Εσπερινή Λειτουργία Προηγιασμένων Δώρων εις τόν 'Ιερών Ναόν του 'Αγίου Μηνά 'Ισμαηλίας.

—22 'Απριλίου, Μεγάλη Τετάρτη: Λειτουργία προηγιασμένων Δώρων εις τόν 'Ιερών Ναόν του 'Αγίου Μηνά 'Ισμαηλίας. Τό άπόγευμα ή 'Ακολουθία του Μικροϋ 'Αποδείπνου και έν συνεχεία τό "Άγιον Εύχέλαιον.

—23 'Απριλίου, Μεγάλη Πέμπτη: Εις τόν 'Ιερών Ναόν της 'Αγίας Αϊκατερίνης Σουέζ έτελέσθη ή Θεία Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου και έν συνεχεία ή 'Ακολουθία τών 'Αγίων Παθών. 'Αμα τῷ πέρατι της 'Ακολουθίας μετάθασις εις 'Ισμαηλίαν και τέλεισις 'Ακολουθίας τών 'Αγίων Παθών.

—24 'Απριλίου, Μεγάλη Παρασκευή: Αϊ Μεγάλοι 'Ωραι και ό Μέγας 'Εσπερινός εις τόν 'Ιερών Ναόν τών Τριών 'Ιεραρχών Ζαγαζικ. 'Αμα τῷ πέρατι μετάθασις εις 'Ισμαηλίαν διά την τελετήν της 'Αποκαθλώσεως και τό έσπέρας ό 'Επιτάφιος Θρήνος.

—25 'Απριλίου, Μέγα Σάββατον: Μετάθασις του

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Ι. Μ. Χατζηφώτης, 'Αλεξάνδρεια — Οί δύο αιώνες του Νεωτέρου Έλληνισμού (19ος - 20ός αιώνας), Έκδόσεις Α. Μπάστα - Δ. Πλέσσα, 'Αθήνα, σχ. μεγάλο (4ον), σελίδες 364.

Τò ðγκώδες αυτό συνθετικό έργο είναι έκφρασις τής συνισταμένης των ίκανοτήτων, τίς όποιες ð κ. Ι. Μ. Χατζηφώτης έχει παρουσιάσει έως τώρα ως λογοτέχνης (πεζογράφος και ποιητής)· ως δημοσιογράφος· ως έρευνητής· ως στέλεχος έκδοτικών οίκων, έγκυκλοπαιδικών λεξικών και έφημερίδων· ως έταίρος έπιστημονικών σωματείων και εταιρειών· ως μέλος τής Μεσογειακής 'Ακαδημίας τής Ρώμης· ως θάρδος τής Ρωμοσύνης· ως ύμνητής των 'Ορθόδοξων Πατριαρχείων, του 'Αγίου Όρους και άλλων μοναστηριών· ως ίδρυτής, έκδότης και διευθυντής περιοδικών· ως μέλος και πρόεδρος πολιτιστικών συλλόγων· ως εισηγητής και συνομιλητής σε έπιστημονικά συνέδρια· ως έκδότης άνεκδότων κειμένων και ιστορικών έγγραφων· ως έρευνητής 'Αρχείων· ως συνεργάτης τής 'Ελληνικής Ραδιοφωνίας και Τηλεόρασης· ως Διευθυντής τής «'Εκκλησιαστικής 'Αληθείας» και του Γραφείου Τύπου τής 'Ι. Συνόδου· ως συγγραφέας μελετημάτων ιστορικού, βιογραφικού, κριτικού, βιβλιογραφικού και λογογραφικού περιεχομένου· ως άκαταπόνητος συνεργάτης του Ραδιοφωνικού Σταθμού τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος· ως χαλκέντερος έμπνευστής, φορέας και έμφυχωτής διαφόρων πολιτιστικών προσπαθειών.

"Όλα τὰ τάλαντα του κ. Ι. Μ. Χατζηφώτης συνενώθησαν κατά τήν έκπόνησι του έργου του για τήν 'Αλεξάνδρεια, που είναι καρπός τής αγάπης και ασύγαστης νοσταλγίας και άναπολήσεως για τήν ένδοξη

αυτή έλληνική πόλι, στην όποία ð σ. άντίκρουσε τò φώς τής ήμέρας. Με λυρισμό σημειώνει στην Είσαγωγή του έργου:

«'Αλεξάνδρεια. Μια πόλη - θρόλος. Μια παρτίδα χαμένη, αλλά και ύπαρκτή. "Όσο κι άν τή στερήθηκες, κάποτε τήν ξαναβρίσκεις. Κ' είναι εκεί να τή δοοάζει τò κύμα τής Μεσόγειος ή να τή σκονίζει τò χαμάνι τής ερήμου. Πόλη ιδεατή, και πραγματική μαζί. 'Η πόλη του. 'Η πόλη μου. 'Η πόλη μας. Ποιός μπορεί να τήν ξεχάσει, τή ζωή μας εκεί, ðτι ή Ρωμοσύνη έσποιησε και παραμένει, άλλο γερασμένο, μα χειροπιαστό, άλλο ζωντανό άκόμη, να συνεχίζει τόν άνάντη δρόμο του, κι άλλο άφανιομένο, μα που σόζεται στή μνήμη, στήν καρδιά μας.

»'Αλεξάνδρεια. Γενέτειρα πόλη, πώς να σε άπολησμονήσω, ν' άπαρηθώ τὰ χρόνια που έζησα κοντά σου, τὰ πιό ðμορφα, τὰ πιό νοσταλγικά, τὰ χρόνια τής πρώτης ήλικίας και τὰ χρόνια τής νιότης; Στήν άγκαλιά σου προτανάκρουσα τόν ήλιο, τò φώς, άρχισα να ψηλαφώ τόν κόσμο, να γεύομαι τò νερό, τούς καρπούς τής γόνιμης γής σου, συλλάβισα τὰ πρώτα γραμμάτια, άνοιξα τὰ πρώτα βιβλία, κι έκανα στερονοπαίδι, τελευταίος έγω στή σειρά, τὰ πρώτα μου θήματα τής ζωής και τών Γραμμάτων...» (σ. 11).

Στò κεφάλαιο «Βυζάντιο - Τουρκοκρατία - Εικόσιένα» ð σ. άφ' ένός ίχνηλατεί τήν έλληνιστική και δυζαντινή 'Αλεξάνδρεια, άφ' έτέρου προβάλλει τήν ί. μονή του άγίου Σάββα, που ύπήρξεν «ò πρώτος πυρήνας τής Ρωμοσύνης στην 'Αλεξάνδρεια» (σ. 24), τρίτον έξετάζει τή συμβολή των 'Αλεξανδρινών 'Ελλήνων στην 'Επανάστασι του 1821 και τέταρτον καθιστά

Σεβασμιωτάτου εις Σουέζ. Μέγας 'Εσπερινός μετά τής Λειτουργίας του Μ. Βασιλείου. Μετάληψις των 'Αχράντων Μυστηρίων των πιστών. Πρώτη 'Ανάστασις, διανομή κοκκίνων αυτών και τσουρεκιών εις τούς πιστούς υπό του Μητροπολίτου ως εύλογία. 'Ανάγνωσις τής Πασχαλίου 'Εγκυκλίου τής Α. Θ. Μακαριότητος του Σεπτού ήμών Πατριάρχου κ. κ. Παρθενίου, έλληνιστί και άραβιστί.

Μετά τò πέρας μετέθη εις 'Ισραηλίαν, ένθα έτέλεσε τὰ προκαταρκτικά του Μεσουκτικου τής 'Αναστάσεως, έν συνεχεία τήν Θεϊαν Λειτουργίαν του 'Ι. Χρυσοστόμου και άνεγνώσθη ή Πασχάλιος 'Εγκύκλιος τής Α. Θ. Μακαριότητος του Πατριάρχου ήμών κ. κ. Παρθενίου, έλληνιστί και άραβιστί.

—26 'Απριλίου, Τò "Άγιον Πάσχα: 'Ο Σεβασμιωτάτος μετέθη εις Ζαχαζίκ, όπου εις τόν 'Ιερών Ναόν

των Τριών 'Ιεραρχών έτέλεσε τήν 'Ακολουθίαν τής 'Αναστάσεως, μετέθη εις τας φυλακάς Ζαχαζίκ και έπεσκέφη μετά του Καθηγητού του έν Καίρω Πανεπιστημίου κ. 'Ιωάννου 'Αγιάνογλου τούς εκεί κρατούμένους τρεις 'Ελληνας. Μετά τò πέρας άναχώρησις και μετάθασις εις 'Ισραηλίαν διά τήν τέλεισιν του 'Εσπεριου τής 'Αγάπης. 'Ανεγνώσθη τò 'Ιερών Εύαγγέλιον εις πολλές γλώσσας. Μετά τò πέρας όλων αυτών ð Σεβασμιωτάτος διένειμε εις τούς πιστούς κόκκινα αυγά και τσουρέκια κατά τò έθιμον.

—27 'Απριλίου, Δευτέρα τής Διακαινισμού: 'Εορτάσθηκε ή μνήμη του 'Αγίου Γεωργίου. 'Αφ' έσπέρας έτελέσθη Μέγας 'Εσπερινός εις τόν 'Ιερών του 'Αγίου Γεωργίου 'Ισραηλίας. Τήν κυριώνυμον ήμέραν Θ. Λειτουργία.

('Εκ τής 'Ι. Μητροπόλεως)

γνωστό το Έλληνικό Ταχυδρομείο Άλεξανδρείας (1834 - 1881) (σσ. 16-44).

Στό κεφάλαιο «Η πορεία του Έλληνισμού» ό σ. με άδρες γραμμές έξιστορεί τήν ένδοξη πορεία και εξέλιξη και τή θλιθερή συρρίκνωση του Άλεξανδρινού Έλληνισμού (σσ. 45-74).

Η πρός τήν Έλληνική Όρθοδοξία αγάπη του σ. καθρεπτίζεται στό κεφάλαιο «Πατριαρχείο και Κοινότητες», στό όποιο άφ' ένός προβάλλονται τό Έλληνορθόδοξο Πατριαρχείο Άλεξανδρείας και ή μέριμνά του για τόν Έλληνισμό και εξέίρεται ή προσωπικότης του σημερινού Μακ. Πατριάρχου κ. Παρθενίου, άφ' έτέρου παρουσιάζονται ή ζωντάνια και τά σημερινά προβλήματα των Έλληνικών Κοινοτήτων τής Άλεξανδρείας και τρίτον γίνεται λόγος για τούς Έλληνικούς Ναούς, για τά Σχολεία και τούς Έκπαιδευτικούς τής περιοχής (σσ. 76-116).

Τό κεφάλαιο «Προσφορά στά Γράμματα» παρουσιάζει άφ' ένός τήν Άλεξανδρινή Λογοτεχνία, άφ' έτέρου έκτενή πρωτότυπη κριτική εξέταση του ποιητικού έργου του Κ. Π. Καβάφη, τρίτον τή δημοσιογραφία και τέταρτον τίς Καλές Τέχνες στην Άλεξάνδρεια (σσ. 207 - 220).

Στό κεφάλαιο «Οικονομικές δραστηριότητες» γίνεται λόγος για τήν Γεωργία, τή Βιομηχανία, τό Έμπόριο και τίς Τραπεζικές έπιχειρήσεις τής πόλεως (σσ. 221 - 252).

Τό κεφάλαιο «Έπιστημονικό Δυναμικό» αναφέρεται στά Δημόσια Έργα και τίς Υπηρεσίες, στους Δικαστές, στους Δικηγόρους, στους Ιατρούς και στους Φαρμακοποιούς (σσ. 253 - 274).

Τό κεφάλαιο «Έλληνικές Όργανώσεις» άπεικονίζει όλη τήν ζωντάνια του έλληνικού στοιχείου και δυναμικού στις Πατρίες, στις Άδελφότητες, στον Προσκοπισμό, στον Άθλητισμό, στους Συλλόγους και στά Σωματεία τής Άλεξανδρινής Όμογενείας (σσ. 275 - 302).

Συναρπαστικό είναι και τό τελευταίο κεφάλαιο, στό όποιο ό σ. με γλαφυρότητα, πού τροφοδοτείται τόσον άπό έντυπώσεις αυτοψίας και αυτηκόας, όσον και άπό νοσταλγία, περιγράφει τήν καθημερινή ζωή, είτε σε μιá περιπλάνηση στην Έλληνική Άλεξάνδρεια, είτε εξιστορώντας Ήθη και Έθιμα των κατοίκων της (σσ. 303 - 337).

Τέλος δλόκληρες 25 πυκνοτυπωμένες σελίδες Σημειώσεων και Βασικής Βιβλιογραφίας (σσ. 338 - 364) άποκαλύπτουν τήν έννημέρωση του σ. και τήν έπιτυχή χρήση του έρευνητικού του στοχάστρου, με τό όποιο επισήμανε αναρίθμητα ούσιώδη έλληνορθόδοξα, ιστο-

ρικά, λογοτεχνικά, έπιστημονικά, λαογραφικά, πολιτιστικά, εκκλησιαστικά, έθνικά στοιχεία. Ό κ. Ι. Μ. Χατζηφώτης με τήν ευαισθησία τής αγάπης πρός τή γενέτειρα συνέθεσε όλα αυτά σε όργανική όλότητα και τά πρόβαλε σε έλκυστικά χρώματα κάτω άπό τό ιστορικοφιλολογικό και ιστορικοκριτικό του πρίσμα. Με τήν λυρική έκφραση του λογοτεχνικού του ταλάντου τά παρουσίασε με έλκυστική δροσερή διατύπωση, συχνά σε δοκιμαϊκή στοχαστική μορφή. Χαρακτηριστικώς στον Πρόλογο ό Άνδρέας Καραντώνης σημειώνει, έκτός των άλλων, τά εξής: Οί σελίδες του έργου

«έχουν ένότητα έσωτερική, ένότητα βιωμάτων, αλλά και ένότητα σιερεάς και φιλολογικά λεπτολογημένης εναιένισης των θεμάτων. Έχει τό χάρισμα ό Χατζηφώτης... να προσδίδει στις άπόψεις του και στα συμπεράσματά του... τήν άκαιαμάχητη λογική ένός ισορροπημένου πνεύματος, πού ένισχύεται άπό τήν προσκόμιση άφθονων άποδεικτικών στοιχείων». Πρόκειται για «βιβλίο μνημειώδες, νοσταλγικό μαζί και ιστορικό, όλοκληρωμένο στην πληρότητά του» (σσ. 9-10).

Όσον άφορά ιδιαίτέρως στην ευεργετική για τόν Έλληνισμό άκτινοβολία του Έλληνορθόδοξου Πατριαρχείου Άλεξανδρείας, ό σ. με τό έργο, πού παρουσιάζουμε στην παρούσα βιβλιοκρισία, απέδειξε τήν αλήθεια των καταχωρουμένων σ' αυτό λόγων του Μακ. Πατριάρχου Άλεξανδρείας κ. Παρθενίου, ό όποίος έχει γράψει τά εξής: «Τό Πατριαρχείο είναι ή ρίζα του Αιγυπτιακού Έλληνισμού, μιás Έκκλησίας, μιás παροικίας Έλληνικής, πού ζει και τίμησε τήν Ελλάδα, και τήν τιμάει, με αγώνα, με πίστη, με γράμματα, με σχολεία, με ναούς, με νοσοκομεία, όρφανοτροφεία, Κοινότητες, Σωματεία, Άδελφότητες, μιá συνέχεια των συναφών, πού φανερώνει τήν κοινωνική πορεία μιás παροικίας του Άποδήμου Έλληνισμού, πού κινήθηκε μόνος. Τό Πατριαρχείο άκολουθεί και σήμερα, στην κρίσιμη ώρα του, τήν ίδια πορεία και πιστεύει στο Θεό τό θέλημα, και πιστεύει, και έλπίζει στη δύναμη του μικρού του ποιμνίου, για μιá νέα δημιουργία τής ζωής του στην Άφρική, με τή βοήθεια και αντίληψη, πού είναι άπαραίτητες άπό τή Μάνα Ελλάδα, άπό τόν Λαό και τούς Άρχοντές της προπάντων, και τούς Αιγυπτιακές άπανταχού τής γής, πνευματική και ψυχική. Και πιστεύει, και ξέρει ότι τίς έχει» (σ. 82).

Πρέπει να προσθέσωμε, ότι ή όλη έκδοσις, τής όποιας τήν έπιμέλεια είχεν ό κ. Νίκος Γιαννόπουλος, είναι ύποδειγματική και εξέίρετη όχι μόνον άπό άποψι περιεχομένου και ύλης, αλλά και άπό άποψι αισθητικής μορφής. Η κ. Βουβούλα Σκούρα, πού είχε τήν

καλλιτεχνική επιμέλεια, παρουσίασε άρτιο αισθητικό σύνολο, που αναδεικνύεται με τὸ πολυτελές χαρτί, τὴ στοιχειοθεσία, τὴς ἐξαιρετικές φωτογραφίες τοῦ κ. Γιώργου Κωνσταντινίδη, τὴ θαυμασία ἀναπαραγωγή τῶν ἐγχρώμων ἀπὸ τοὺς κ.κ. Α. Μπάστα καὶ Δ. Πλέσσα, τὸ μοντάζ τῶν κ. Ἰακωβίδη Τσακοπιάκου καὶ Χρήστου Βραχνῆ, τὴν ὡραία ἐκτύπωση (Χαϊδεμένος Α.Ε. Β.Ε.) καὶ τὴν καλλιτεχνική διβλιοδεσία τῶν κ.κ. Γ. Μούτση καὶ Γ. Ἡλιοπούλου καὶ ΣΙΑ. Ἐγτύπωση κάνει τὸ αισθητικὸ κριτήριό, μετὰ τὸ ὅποιο ὁ κ. Χατζηφώτης διάλεξε ὑπερδιακόσιες νέες καὶ παλαιές, ἐγχρωμες καὶ μὴ ἐγχρωμες φωτογραφίες, ποὺ κοσμοῦν τὴς σελίδες τοῦ ἔργου του καὶ καθιστοῦν τὸν λόγο του περισσότερο ζωντανό, παρουσιάζοντας ἄτομα, ὁμάδες προσώπων, πράγματα, οἰκοδομήματα, μνημεῖα τέχνης, ναοὺς, μοναστήρια, σκηνές τῆς καθημερινῆς καὶ πολιτιστικῆς ζωῆς, πρωτοσέλιδα ἐφημερίδων, χαλκογραφίες, λιθογραφίες, πίνακες ζωγραφικῆς κ.τ.τ.

Ἀσφαλῶς ἡ Οἰκουμένη θὰ πλουτιζόταν πολὺ, ἂν ὅλες οἱ γενετικὲς τοῦ κόσμου εὑρισκαν θάρδους καὶ ὑμνητὲς, ποὺ θὰ τὴς πρόβαλλαν ὅπως πρόβαλε ὁ κ. Χατζηφώτης τὴν ἰδική του γενετικὴ, ποὺ τόσο συνδέθηκε μετὰ τὸν ἰδρυτὴ τῆς Ἑλλάδος - Μακεδόνα Μ. Ἀλέξανδρο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Πρεσβυτέρου Διονυσίου Δ. Τάτση, Ἰαποδομημία σὲ Μοναστήρι (ἀπὸ τὸ σημειωματάριο ἑνὸς προσκυνητῆ). Ἐκδ. «Ὁρθ. Τύπου», Ἀθήναι 1990, σελ. 126.

Τὸ χαριτωμένο τοῦτο βιβλίον, ποὺ θυμίζει «Γεροντικὸ» καὶ «Λαυσαϊκόν», εἶναι γραμμένο ἀπὸ ἕνα πρεσβύτερο τῆς ἀκριτικῆς περιοχῆς τῆς Κόνιτσας, ποὺ βρίσκει καιρὸ νὰ ἐπισκέφεται καὶ τὰ κοντινὰ μοναστήρια, μὰ καὶ τὰ μεγάλα προσκυνήματα τοῦ Ἁγ. Ὁρους, γιὰ δική του ἀνάπαυση καὶ πνευματικὸ ἀνεφοδιασμό, ἀλλὰ καὶ γιὰ προετοιμασία κατασκευτικῶν κειμένων πρὸς ψυχικὴν ὠφέλειαν τῶν ἀδελφῶν του. Ἐχὼ διαβάσει κι ἄλλα βιβλία τοῦ π. Διονυσίου καὶ χαίρομαι τὸν πατερικὸν λόγο του. Δίνει μετὰ τὰ ἐρωτήματα τοῦ πρὸς τοὺς ἁγίους Γέροντες τὴν εὐκαιρία ν' ἀπαντήσουν σὲ σύγχρονα κατὰ προβλήματα, καὶ στὴ συνέχεια, καταγράφει τὴς ἀπαντήσεις πρὸς διδασκαλία καὶ ὠφέλεια περισσοτέρων. Τούτῃ ἢ «Ἀποδημία» του σ' ἕνα μοναστήρι γιὰ δεκαπέντε μέρες, τοῦ δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ μᾶς προσφέρει 15 ὡραιότατα κεφάλαια, ὅπου περιγράφει τὴς συζητήσεις (καὶ τὴς ἀπαντήσεις) μετὰ διακριτικὸν καὶ ἅγιον Γέροντα. Τὰ πολλὰ κείμενα (πατερικά ἢ ἀποφθέγματα τῶν «Γε-

ροντικῶν» ἢ τῆς «Φιλοκαλίας») ὀπλίζουν μετὰ αὐθεντικὲς εἰκόνες πολὺ δυνατὲς τὴς σελίδες τοῦ π. Διονυσίου. Τελειώνοντας τὸ βιβλίον, ἀρχίζεις νὰ εὐχεσῶ γιὰ τὴν νέαν «ἀποδημία» τοῦ συγγραφέα μας, ἀπ' ὅπου μπορεῖ νὰ μᾶς φέρει νέους καρπούς ἀπὸ νέον σημειωματάριον.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

6. Συμῶν τοῦ Μεταφραστοῦ, Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ. Εἰσαγωγή - Μετάφραση - Σχόλια Γεωργίου Δ. Παπαδημητρίου, Ἰαθήνα 1992, σχ. 14Χ21 ἑκατ., σσ. 112.

Πρόκειται γιὰ μιὰ θαυμάσια ἀπόδοση στὴ σύγχρονη γλώσσα, τοῦ βίου καὶ τῶν θαυμάτων τοῦ λαοφιλοῦς ἁγίου Νικολάου, τὴν ὅποια ἔγραψε πρὶν ἀπὸ χίλια περίπου χρόνια ὁ περίφημος βυζαντινὸς ἁγιολόγος Συμῶν ὁ Μεταφραστὴς. Ὁ θεολόγος - φιλόλογος κ. Γ. Δ. Παπαδημητρίου, Λυκειάρχης, ἐπιδόθηκε μετὰ ἰδιαίτερη ἐπιμέλεια, «ἀπὸ θαθύτατη ἐσωτερικὴ ἀνάγκη», στὴν ἐτοιμασία τῆς μεταφράσεως. Προέταξε σύντομη εἰσαγωγή γιὰ τὸν Ἅγιον καὶ τὸ βιογράφο του. Ἔθεσε πρὶν ἀπὸ κάθε κεφάλαιον τοῦ κειμένου «τίτλον ἐνδεικτικόν τοῦ περιεχομένου του». Διάνθισε τὸ βιβλίον μετὰ δείγματα βυζαντινῶν εἰκόνων τοῦ Ἁγίου «ποὺ φιλοτέχνησαν ἁγιασμένα χέρια ζωγράφων». Καὶ ἐπέλεξε θαυμάσιους ὕμνους ἀπὸ τὴν ἀσματικὴ Ἀκολουθία (Ἐσπερινὸν καὶ Ὁρθρον) καὶ τὸν Παρακλητικὸν Κανόνα τοῦ Ἁγίου.

Οἱ κοπιῶντες στὸν Τομέα τῶν Ἐκδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας συνετέλεσαν ὥστε νὰ τυπωθεῖ ἕνα ἑλκυστικὸν βιβλίον, μετὰ ἐξώφυλλον σὲ τετραχρωμία, τὸ ὅποιο πιστεύουμε ὅτι θὰ γίνῃ μετὰ ἐνθουσιασμὸν δεκτὸ ἀπὸ τοὺς χριστιανούς μας, ποὺ εὐλαβοῦνται τόσο πολὺ τὸν ἅγιον Νικόλαον. Οἱ δὲ ἱεροὶ Ναοὶ καὶ οἱ Μονῆς ποὺ εἶναι ἀφιερωμένοι στὴν μνήμη Του, θὰ τὸ προμηθευθοῦν γιὰ προώθησιν στοὺς πιστούς.

ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Πρωτοπρ. Ἰωάννου Ἀθ. Ἰα ν τ ω ν ο π ο ὐ λ ο υ, ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΓΑΠΗΣ σὲ ἕνα «μάρτυρα» τοῦ Ἰεχωβά. Ἐκδ. «Καρδιάς», Ἀθήνα 1991, σσ. 240.

Ἐνα ὄντως «χρήσιμο - ὠφέλιμον - ἀπαραίτητον καὶ γιὰ κάθε χριστιανόν», κι ὄχι μόνον γιὰ κάθε μάρτυρα τοῦ Ἰεχωβά, βιβλίον συνέγραψε μετὰ μεγάλῃ ὑπομονῇ καὶ ἐπιμονῇ ὁ π. Ἰωάννης Ἀντωνόπουλος, θεολόγος καθηγητῆς καὶ ἐφημέριος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἁγίου Στυλιανοῦ Γκύζη (Ἀθηνῶν). Εὐθὺς ἐξαρχῆς σπεύδω νὰ τὸ χαρακτηρίσω ὡς ὀλοκληρωμένη ἐργασία, μετὰ εὐρεία πηγῶν τόσο τῶν «μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά», ὅσο καὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

Μετὰ τὴν μορφή «Γραμμάτων» ἐκτίθεται συνοπτικὰ ὅλη ἡ ἱστορία τῆς ὀργανώσεως «Σκοπιά», παράλληλα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ
ΔΙΑ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥΣ, ΔΙΑΚΟΝΟΥΣ
ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΟΥΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Τὸ Δευτεροβάθμιον Συνοδικὸν διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστήριον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνελθὼν εἰς Συνεδρίαν τὴν 5ην Μαΐου 1992, ἵνα κρίνῃ καὶ δικάσῃ α) τὴν ἔφεσιν τοῦ Πρωτοπρεσβ. Γεωργίου - Στυλιανοῦ Παρασκευαδάκη τοῦ Στυλιανοῦ, Κληρικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 3)1992 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ τοιοῦτου, δι' ἧς ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι ἐπεβλήθη αὐτῷ ἡ ποινὴ τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν καὶ β) τὴν ἔφεσιν τοῦ Πρεσβυτέρου Κωνσταντίνου Μπαρμπάτση τοῦ Γεωργίου, Κληρικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος, κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 4)1992 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ τοιοῦτου, δι' ἧς ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι ἐπεβλήθη αὐτῷ ἡ ποινὴ τῆς Καθαιρέσεως ἐκ τοῦ Ὑψηλοῦ τῆς Ἱερωσύνης Ὑπουργήματος καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν

ὁμως καὶ οἱ ἀλήθειες τῆς Γραφῆς (καὶ τῆς Ἐκκλησίας) γιὰ τὰ θεμελιώδη δόγματα (περὶ ἀγίας Τριάδος, θεότητος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς προσωπικότητος - θεότητος τοῦ ἀγίου Πνεύματος). Ἀκολουθώντας τὴ μεθοδολογίαν τῶν συγγραφέων τῆς «Σκοπιᾶς», ὁ συγγραφέας συνέταξε τὸ κάθε «Γράμμα» ἔτσι, ὥστε νὰ εἶναι αὐτοτελές καὶ κατοχυρωμένο μὲ πολλὰ ἐδάφια τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Καὶ λαμβάνοντας ὑπόψιν καὶ τοὺς ὀλιγογραμμάτους ἀναγνώστες, ἔγραψε μὲ ἀπλότητα ἀκόμη καὶ γιὰ τὰ σοβαρὰ δογματικὰ θέματα. Ἐγραψε, σημειώνει (σ. 10), «πρακτικὰ καὶ ὄχι θεωρητικὰ. Σὰν συνομιλητῆς, σὰν δάσκαλος...».

Τὸ περιεχόμενον τοῦ βιβλίου διαιρεῖται σὲ τρία Μέρη. Στὸ Α' καὶ ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον Ἡ ὀργάνωσις τῆς Σκοπιᾶς (θεατὴ καὶ ἀθέατη πλευρά), περιλαμβάνονται 10 Γράμματα (σσ. 15-66). Στὸ Β' ἐξετάζεται ἡ θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (Γράμματα 11-38, σσ. 67-193) καὶ στὸ Γ' ἐμβαθύνει στὸ δόγμα τῆς ἀγίας Τριάδος καὶ τὴ θεότητα τοῦ ἀγίου Πνεύματος (Γράμματα 39-44, σσ. 195-232). Ἀκολουθοῦν σχετικὴ Βιβλιογραφία καὶ ἀναλυτικὸν Εὐρετήριο ἀγιογραφικῶν ἐδαφίων ποὺ παρατίθενται στὸ βιβλίον.

Ὁ πρωτοπρεσβύτερος συγγραφέας ἀφιερώνει τὸ ὠραῖον βιβλίον τοῦ στοὺς πέντε ἀειμνήστους πνευματικούς του (καὶ τῆς παπαδιάς του) «ποῦ πολὺ ἐκοπίασαν γιὰ νὰ μορφωθῇ ἐν ἡμῖν Χριστός». Θεωρῶ τὸ ἔργο τοῦ π. Ἰωάννου ἐξαιρετικὰ χρήσιμο θεήθημα καὶ γιὰ τοὺς ὑπευθύνους τοῦ ἀντιαιρετικοῦ ἀγῶνα τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

τάξιν τῶν λαϊκῶν, ἀπέρριψεν ταύτας ὡς Νόμῳ καὶ Οὐσίᾳ ἀβασίμους, ἀορίστους καὶ ἀνεπερίστους καὶ ἐπεκύρωσε τοῖς ἐφεσεῖοις τὰς διὰ τῶν ἐφεισβληθεισῶν ἀποφάσεων ἐπιβληθείσας αὐτοῖς ποινάς, ἐκδὼν τὰς ὑπ' ἀριθμ. 4)1992 καὶ 6)1992 ἀντιστοίχως ἀποφάσεις Αὐτοῦ.

Αἱ ἀνωτέρω ἀποφάσεις, εἶναι συνωδὰ τῷ ἄρθρῳ 151 τοῦ Νόμου 5383)132 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας, τελεσιδικαὶ καὶ ὀριστικαὶ καὶ ἀμετάκλητοι.

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΣΑΣ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΥ
ΣΥΝΟΔΙΚΟΥ ΔΙΑ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥΣ, ΔΙΑΚΟΝΟΥΣ
ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΟΥΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

† Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Μεντζελόπουλος

Ίερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 37, πρῆρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Φιλοθέης - Φιλοθέης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσιν τὴν Ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15ῃ Μαΐου 1992

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ίερά Μητρόπολις Σερβίων καὶ Κοζάνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρὰρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Κοζάνης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατ' ὀλίγησιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Κοζάνῃ τῇ 11ῃ Μαΐου 1992

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 817 (ΦΕΚ 170/5-10-1978 τ. Α'), ἄρθρον 25 «Θέσεις Ἱεροκηρῶν» καὶ προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν δευτέραν

κενήν θέσιν Ἱεροκήρυκος ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησιαστικῇ Ἐπαρχίᾳ, συμφώνως τῷ μνημονευθέντι Νόμῳ, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 11ῃ Μαΐου 1992

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Καρυστίας καὶ Σκύρου

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου τῆς Ἐνορίας Σκύρου, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Κύμῃ τῇ 19ῃ Μαΐου 1992

† Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερὰ Μητρόπολις Λήμνου

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἁγ. Τριάδος Μυρίνης, 2) Κοιμ. Θεοτόκου Μυρίνης, 3) Ἁγ. Παντελεήμονος Μυρίνης, 4) Ἁγ. Δημητρίου Κοντοπουλίου, 5) Εὐαγγ. Θεοτόκου Μούδρου, 6) Γενέσ. Θεοτόκου Παναγίας, 7) Εἰσοδ. Θεοτόκου Πορτιανοῦ, 8) Ἁγ. Ἀναργύρων Δάφνης, 9) Ἁγ. Παχωμίου Καρπασίου, 10) Ἁγ. Δημητρίου Λύχνων, 11) Ἁγ. Δημητρίου Πλάκας, 12) Ἁγ. Νικολάου Σκανδάλης, 13) Κοιμ. Θεοτόκου Τσιμανδρίων, 14) Ἁγ. Ἰωάννου Φυσίνης, 15) Ἁγ. Γεωργίου Ἀγγαριάνων, 16) Ἁγ. Μαρίας Λειβαδοχωρίου καὶ 17) Ἁγ. Δημητρίου Σαρδῶν, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Μυρίνῃ τῇ 28ῃ Μαΐου 1992

† Ὁ Λήμνου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τηλ. 72.18.308, Fax 72.26.597

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΘΕΟΦΙΛΟΣ
† Ὁ Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγ. Ὁρους ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὁμότ. Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου
τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 20 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Προϋποθέσεις συνεχίσεως τοῦ Διαλόγου μεταξύ Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν.

Μητροπ. Σύρου Δωροθέου, Ὁ Σύρος Φιλάρετος Ἰωαννίδης (1883 - 1961).

Ἀρχιμ. Βασ. Δρόσο, Ἡ ἐκλογή καὶ ἐνθρόνισις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος κ. Ἰωακείμ τοῦ Γ'.

Δημ. Γ. Γόνη, Τὸ Πατριαρχικὸ στήν Ἐκκλησίᾳ τῆς Βουλγαρίας.

Ἡ Ἱ. Μητρ. Γαλλίας ἐνημερώνει τὸν Πρόεδρον τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας διὰ τὸ Μακεδονικόν.

Ἰωάννου Δ. Μποργάτσου, Αἱ ἀπόψεις τοῦ Κων. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων περὶ τῆς Τετραφωνίας καὶ τοῦ Λεσβίου συστήματος.

Θαν. Ν. Παπαθανασίου, «Γυναῖκες εὐαγγελίστριαι».

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παρουσίαση ἐκδόσεων Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Παράρτημα.